

Republika e Kosovës
Republika Kosovo - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

RREGULLORE (QRK) NR.18/2018
PËR BURIMET DHE PRAKTIKAT E RREZATIMIT JONIZUES¹

REGULATION (GRK) NO.18/2018
ON RADIATION SOURCES AND PRACTICES²

UREDBA (VRK) BR. 18/ 2018
IZVORIMA I DELATNOSTIMA JONIZUJUĆEG ZRAČENJA³

¹ Rregullore (QRK) nr.18/2018 për burimet dhe praktikat e rrezatimit jonizues është miratuar në mbledhjen e 69 - të Qeverisë së Republikës së Kosovës me vendimin nr.04/69 të dt.16.10.2018

² Regulation (GRK) no.18/2018 on radiation sources and practices was approved in the 69 - meeting of the Government of Republic of Kosova, with the decision no. 04/69 dt. 16.10.2018.

³ Uredba (VRK) br. 18/ 2018 izvorima i delatnostima jonizujućeg zračenja usvojenje na 69-oj , sednici Vlade Republike Kosova, odlukom br. 04/69 dt.16.10.2018

<p>Qeveria e Republikës së Kosovës</p> <p>Në mbështetje të nenit 93 (4) të Kushtetutës së Republikës së Kosovës, Në pajtim me nenin 14, paragrafi 2 i Ligjit nr. 06/L-029 për mbrojtje nga rrezatimi dhe siguri bërthamore(G. Z. e Republikës së Kosovës / Nr. 5 / 27 prill 2018,), nenin 19 (6.2) të Rregullores së Punës së Qeverisë Nr. 09/2011 (GZ, nr. 15, 12.09.2011),</p> <p>Miraton:</p> <p>RREGULLORE (QRK) Nr.18/2018 PËR BURIMET DHE PRAKTIKAT E RREZATIMIT JONIZUES</p> <p>KAPITULLI I Dispozitat e përgjithshme</p> <p>Neni 1 Qëllimi</p> <p>1. Qëllimi i kësaj rregulloreje është vendosja e kontrollit rregullator mbi praktikat dhe burimet e rrezatimit që mund</p>	<p>The Government of the Republic of Kosovo,</p> <p>Pursuant to Article 93 (4) of the Constitution of the Republic of Kosovo article 14, paragraph 2 of the Law No. 06/L-029 on Radiation Protection and Nuclear Safety (O.G. of Republic of Kosovo / No.5 / 27 April 2018), and Article 19 (6.2) of Regulation on Rules of Procedure of Work of the Government No. 09/2011 (OG, no. 15, 12.09.2011).</p> <p>Approves:</p> <p>REGULATION (GRK) No. 18/2018 ON RADIATION SOURCES AND PRACTICES</p> <p>CHAPTER 1 GENERAL PROVISIONS</p> <p>Article 1 Purpose</p> <p>1. The purpose of this regulation is to establish regulatory control over practices and radiation sources that may pose a risk to</p>	<p>Vlada Republike Kosova,</p> <p>U skladu sa članom 93 (4) Ustava Republike Kosova, u skladu sa članom 14. stav 2 Zakona br. 06 / L-029 o zaštiti od zračenja i nuklearnoj bezbednosti (S.L. Republike Kosovo / Br. 5 / 27 April 2018), kao i član 19 (6.2) Poslovnika o Radu Vlade br. 09/2011 (Sl, br. 15, 12.09.2011</p> <p>Usvaja:</p> <p>UREDBU VRK Br. 18/2018 O IZVORIMA I DELATNOSTIMA JONIZUJUĆEG ZRAČENJA</p> <p>POGLAVLJE I Opšte odredbe</p> <p>Član 1 Svrha</p> <p>1. Svrha ove uredbe je uspostaviti regulatornu kontrolu nad delatnostima i izvorima zračenja koji mogu predstavljati</p>
--	---	---

<p>të përbëjnë rrezik për njerëzit dhe mjedisin. Kjo rregullore është në përputhshmëri me direktiven për standardet bazë të sigurisë (Direktiva 2013/59/ EUROATOM).</p> <p>2. Rregullorja përcakton ndër të tjera qasje të shkallëzuar për kontrollin e praktikave, nivelet e përgjithshme të përjashtimit dhe çlirimit për materialet radioaktive, kushtet e përjashtimeve dhe justifikimit, përkufizimin dhe kërkesat për burimet e mbyllura me aktivitet të lartë dhe kushtet e tjera për ushtrimin e praktikës dhe përdorimin e burimeve të rrezatimit.</p> <p style="text-align: center;">Neni 2 Fushëveprimi</p> <p>1. Dispozitat e kësaj rregulloreje janë të detyrueshme për të gjitha ndërmarrjet të cilat posedojnë burime radioaktive dhe zhvillojnë praktika të rrezatimit jonizues.</p> <p>2. Dispozitat e kësaj rregulloreje zbatohen veçanërisht për:</p> <p style="padding-left: 20px;">2.1. Fabrikimin, prodhimin, përpunimin, trajtimin, dekomisionimin, depozitim,</p>	<p>people and the environment. This Regulation is in accordance with the Directive on Basic Safety Standards (Directive 2013/59/EURATOM).</p> <p>2. The regulation is setting among others graded approach for control of practices, general exemption and clearance levels for radioactive materials, conditions for exemptions and justification, definition and requirements for high-activity sealed sources and other conditions for conduct of practice and use of radiation sources.</p> <p style="text-align: center;">Article 2 Field of application</p> <p>1. The provisions of this regulation are binding on all undertakings which possess radiation sources and carrying out ionizing radiation practices.</p> <p>2. The provisions of this regulation shall apply in particular to:</p> <p style="padding-left: 20px;">2.1. The manufacture, production, processing, handling, decommissioning, disposal, use,</p>	<p>rizik za ljude i životnu sredinu. Ova uredba je u skladu sa direktivom o osnovnim sigurnosnim standardima (Direktiva 2013/59/EURATOM).</p> <p>2. Uredbom se između ostalog utvrđuje gradirani pristup za kontrolu delatnosti, opće izuzeće i nivoa dozvoljenog odstupanja za radioaktivne materijale, uslove za izuzeće i opravdanost, definicija i zahtjevi za zatvorene izvore sa visokom aktivnošću i drugi uslovi za obavljanje delatnosti i korištenje izvora zračenja.</p> <p style="text-align: center;">Član 2 Delokrug</p> <p>1. Odredbe ove uredbe su obavezujuće za sva preduzeća koja poseduju izvore i razvijaju delatnosti jonizujućeg zračenja.</p> <p>2. Odredbe ovog pravilnika primjenjuju se posebno na:</p> <p style="padding-left: 20px;">2.1. Izradu, proizvodnju, obradu, rukovanje, odlaganje, korišćenje, privremeno skladištenje, ispuštanje,</p>
--	--	---

<p>përdorimin, magazinimin e përkohshëm, shkarkimin, mbajtjen, transportin, importin dhe eksportin nga Kosova te materialit radioaktiv dhe burimeve tjera jonizuese;</p> <p>2.2. Prodhimin dhe manovrimin me pajisje elektrike që emetojnë rrezatim jonizues dhe përmbajnë komponentë që veprojnë me një ndryshim të potencialit (tensionit) më shumë se 5 kilovolt (kV);</p> <p>2.3. Përgatitjen, planifikimin e reagimit dhe menaxhimin e situatave të ekspozimit emergjent që konsiderohen se janë masa garantuese për të mbrojtur shëndetin e anëtarëve të publikut apo të punëtorëve.</p> <p style="text-align: center;">Neni 3 Përjashtimi nga fusha e veprimit të rregullores</p> <p>1.Kjo rregullore nuk zbatohet për:</p> <p>1.1. Ekspozimin ndaj nivelit natyror të rrezatimit, të tilla si ndaj</p>	<p>temporary storage, discharge, holding, transport, import to and export from Kosovo of radioactive material and other ionizing radiation sources;</p> <p>2.2. The manufacture and the operation of electrical equipment emitting ionizing radiation and containing components operating at a potential difference of more than 5 kilovolt (kV);</p> <p>2.3. The preparedness for, planning of response to and the management of emergency exposure situations that are deemed to warrant measures to protect the health of members of the public or workers.</p> <p style="text-align: center;">Article 3 Out of the scope of the regulation</p> <p>1. This Regulation shall not apply to:</p> <p>1.1. Exposure to the natural level of radiation, such as radionuclides</p>	<p>posedovanje, transport, uvoz i izvoz iz Kosova radioaktivnog materijala i drugim izvorima jonizujućeg zračenja;</p> <p>2.2.Izradu i rukovanje električnom opremom koja emituje jonizujuće zračenje i sadrži komponente koje rade pri razlici potencijala većoj od 5 kilovolti (kV);</p> <p>2.3.Spremnost na vanredne situacije, planiranje odgovora i upravljanje vanrednim situacijama izlaganja zračenju za koje se smatra da zahtevaju mere zaštite zdravlja pojedinaca iz stanovništva ili radnika.</p> <p style="text-align: center;">Član 3 Isključenje iz obima</p> <p>1.Ova Uredba se ne odnosi na:</p> <p>1.1. Izlaganje prirodnom nivou zračenja, kao što su</p>
--	--	---

<p>radiobërthamave që ndodhen në trupin e njeriut dhe rrezatimit kozmik që mbizotëron në nivelin e tokës;</p> <p>1.2. Ekspozimin e pjesëtarëve të publikut ose punëtorëve të tjerë si ekuipazhet e avionëve ose anijeve kozmike ndaj rrezatimit kozmik gjatë fluturimit ose në hapësirë;</p> <p>1.3. Ekspozimin mbi tokë ndaj radiobërthamave të pranishme në koren e tokës së pashfrytëzuar.</p>	<p>contained in the human body and cosmic radiation prevailing at ground level;</p> <p>1.2. Exposure of members of the public or workers other than air or space-crew to cosmic radiation in flight or in space;</p> <p>1.3. Aboveground exposure to radionuclides present in the undisturbed earth's crust.</p>	<p>radionuklidi sadržani u ljudskom telu i kosmičko zračenje koje je uobičajeno na nivou tla;</p> <p>1.2. Izlaganje pojedinaca iz stanovništva ili radnika, osim posade vazduhoplova ili svemirske letelice, kosmičkom zračenju tokom leta ili u svemiru;</p> <p>1.3. Izlaganje iznad nivoa tla radionuklidima prisutnim u nedirnutoj zemljinoj kori.</p>
<p style="text-align: center;">Neni 4 Përkufizimet</p> <p>1. Shprehjet e përdorura në këtë rregullore kanë këtë kuptim:</p> <p>1.1. Agjencia - Agjencia e Kosovës për Mbrojtje nga Rrezatimi dhe Siguria Bërthamore;</p> <p>1.2. Aktivitet - (A) është aktiviteti i një sasive të një radiobërthame në një gjendje të veçantë të energjisë në një kohë të</p>	<p style="text-align: center;">Article 4 Definitions</p> <p>1. The following definitions shall apply:</p> <p>1.1. Agency – the Kosovo Agency for radiation Protection and Nuclear Safety;</p> <p>1.2. Activity (A) - is the activity of an amount of a radionuclide in a particular energy state at a given time. It is the</p>	<p style="text-align: center;">Član 4 Definicije</p> <p>1. Izrazi upotrebljeni u ovoj uredbi imaju sledeće značenje:</p> <p>1.1. Agencija – Kosovska Agencija za Zastitu od Zracenja i Nuklearnu Sigurnost;</p> <p>1.2. Aktivnost - (A) je aktivnost neke količine radionuklida u određenom energetskom stanju u datom vremenu To</p>

<p>caktuar. Ai është raporti i dN me dt, ku dN është vlera e pritur e numrit të bërthamave të zbërthyer në intervalin kohor dt. Njësia e aktivitetit është bekerel (Bq);</p> <p>1.3. Aktivizim - nënkupton një proces nëpërmjet të cilit një bërthamë e qëndrueshme transformohet në një radiobërthamë nga rrezatimi me grimca ose fotone me energji të lartë;</p> <p>1.4. Anije kozmike - nënkupton një makinë e projektuar për të vepruar në një lartësi prej më shumë se 100 km mbi nivelin e detit;</p> <p>1.5. Aspekte praktike të procedurave mjekësore radiologjike - nënkupton zhvillimin fizik të një ekspozimi mjekësor dhe të gjitha aspektet mbështetëse, duke përfshirë trajtimin dhe përdorimin e pajisjeve mjekësore radiologjike, vlerësimin e parametrave teknikë dhe fizikë (duke përfshirë dozat e rrezatimit), kalibrimin dhe mirëmbajtjen e pajisjeve, përgatitjen dhe administrimin e radio-farmaceutikateve dhe të përpunimit imazherik.</p>	<p>quotient of dN by dt, where dN is the expectation value of the number of nuclear transitions from that energy state in the time interval dt. The unit of activity is the Becquerel (Bq);</p> <p>1.3. Activation - means a process through which a stable nuclide is transformed into a radionuclide by irradiating with particles or high-energy photons;</p> <p>1.4. Spacecraft - means a manned vehicle designed to operate at an altitude of more than 100 km above sea level;</p> <p>1.5. Practical aspects of medical radiological procedures - means the physical conduct of a medical exposure and any supporting aspects, including handling and use of medical radiological equipment, the assessment of technical and physical parameters (including radiation doses), calibration and maintenance of equipment, preparation and administration of radio-pharmaceuticals, and image processing;</p>	<p>je količnik od dN kroz dt, gde je dN očekivana vrednost broja prelaza u jezgrima atoma iz jednog energetskog stanja u drugo u vremenskom intervalu dt:</p> <p>1.3. Aktivacija - znači proces u kojem se stabilni nuklid pretvara u radionuklid ozračivanjem materijala česticama ili visokoenergetskim fotonima;</p> <p>1.4. Svemirsko vozilo - je vozilo s ljudskom posadom koje operiše na visini većoj od 100 km iznad nivoa mora;</p> <p>1.5. Praktične strane medicinsko radioloških procedura - je fizičko sprovođenje medicinskog izlaganja i svi prateći aspekti uključujući rukovanje i korišćenje medicinske radiološke opreme, procenu tehničkih i fizičkih parametara (uključujući doze zračenja), kalibraciju i održavanje opreme, pripremanje i aplikaciju radiofarmaceutskih preparata kao i obradu snimaka.</p>
--	---	---

<p>1.6. Auditim klinik - nënkupton një ekzaminim sistematik apo shqyrtim të procedurave mjekësore radiologjike i cili kërkon përmirësimin e cilësisë dhe rezultatin e kujdesit të pacientit nëpërmjet shqyrtimit të strukturuar, ku praktikat radiologjike mjekësore, procedurat dhe rezultatet janë shqyrtuar në harmoni me standarde të pranuar për procedurat mjekësore radiologjike të mira, me modifikimin e praktikave, kur është e përshtatshme dhe aplikimin e standardeve të reja nëse është e nevojshme;</p> <p>1.7. Autoritet kompetent - nënkupton që ka autoritet të caktuar ligjor për qëllime të kësaj rregullore;</p> <p>1.8. Autorizim - nënkupton regjistrimin apo licensimin e një praktike;</p> <p>1.9. Bekerel Bq - është emri i veçantë i njësisë së aktivitetit. Një bekerel është ekuivalent me një zbërthim në sekondë;</p> <p>1.10. Burim i mbyllur me aktivitet të lartë - nënkupton një burim të mbyllur</p>	<p>1.6. Clinical audit - means a systematic examination or review of medical radiological procedures which seeks to improve the quality and outcome of patient care through structured review, whereby medical radiological practices, procedures and results are examined against agreed standards for good medical radiological procedures, with modification of practices, where appropriate, and the application of new standards if necessary;</p> <p>1.7. Competent authority - means an authority having legal authority for the purposes of this Regulation;</p> <p>1.8. Authorisation - means the registration or licensing of a practice;</p> <p>1.9. Becquerel (Bq) - is the special name of the unit of activity. One Becquerel is equivalent to one nuclear transition per second;</p> <p>1.10. High - activity sealed source - means a sealed source for which the</p>	<p>1.6. Klinička revizija - je sistematsko ispitivanje ili pregled medicinskih radioloških procedura kojima se unapređuje kvalitet i ishod nege bolesnika putem strukturiranog pregleda medicinskih radioloških procedura, postupaka i rezultata koji se ispituju u odnosu na uspostavljene standarde za dobre medicinske radiološke procedure uz izmenu praksi, po potrebi, i primenu novih standarda, po potrebi.</p> <p>1.7. Nadležni organ - je organ koje ima pravnu odgovornost u okvirima ove direktive;</p> <p>1.8. Odobrenje - je registracija ili licenciranje delatnosti;</p> <p>1.9. Bekerel - (Bq) je poseban naziv za jedinicu aktivnosti. Jedan bekerel jednak je jednom raspadu u sekundi;</p> <p>1.10. Visokoaktivni zatvoreni izvor - je zatvoreni izvor za koji aktivnost</p>
---	---	---

<p>për të cilin aktiviteti i radiobërthamave të përfshira është i barabartë ose tejkalon vlerën e aktivitetit përkatës të përcaktuar në Nenin 36 nënparagrafi 1.3;</p> <p>1.11. Burim i mbyllur - nënkupton një burim radioaktiv në të cilin materiali radioaktiv është i mbyllur përgjithmonë në një kapsulë ose përfshirë në një formë solide me qëllim të parandalimit të çdo shpërndarjeje të substancave radioaktive në kushte normale të përdorimit;</p> <p>1.12. Burim i papërdorshëm - nënkupton një burim të mbyllur i cili nuk përdoret ose synohet të përdoret për praktikë për të cilën është dhënë autorizimi, por vazhdon të kërkojë menaxhim të sigurt;</p> <p>1.13. Burim jetim - nënkupton një burim radioaktiv i cili nuk është as i përjashtuar dhe as nën kontrollin rregullator, p.sh. sepse ai kurrë nuk ka qenë nën kontrollin rregullator apo për shkak se ai është braktisur, humbur, keqvendosur, vjedhur ose transferuar pa autorizimin e duhur;</p>	<p>activity of the contained radionuclide is equal to or exceeds the relevant activity value laid down in Article 36 subparagraph 1.3;</p> <p>1.11. Sealed source - means a radioactive source in which the radioactive material is permanently sealed in a capsule or incorporated in a solid form with the objective of preventing, under normal conditions of use, any dispersion of radioactive substances;</p> <p>1.12. Disused source - means a sealed source which is no longer used or intended to be used for the practice for which authorisation was granted but continues to require safe management;</p> <p>1.13. Orphan source - means a radioactive source which is neither exempted nor under regulatory control, e.g. because it has never been under regulatory control or because it has been abandoned, lost, misplaced, stolen or otherwise transferred without proper authorisation;</p>	<p>radionuklida koje sadrži odgovara ili je veća od odgovarajuće vrednosti aktivnosti iz Člana 36 podparagraf 1.3;</p> <p>1.11. Zatvoreni izvor - je radioaktivni izvor u kojem je radioaktivni materijal trajno zatvoren u kapsuli ili inkorporiran u čvrstom stanju radi sprečavanja svakog širenja radioaktivnih supstanci pri normalnim uslovima upotrebe;</p> <p>1.12. Isluženi izvor - je zatvoreni izvor koji se više ne koristi ili se ne namerava koristiti za deltnosti za koje je dato odobrenje, ali i dalje zahteva sigurno upravljanje;</p> <p>1.13. Napušteni izvor - je radioaktivni izvor koji nije izuzet od regulatorne kontrole niti je pod njom, na primer zato što nikada nije bio pod regulatornom kontrolom ili zato što je napušten, izgubljen, zagubljen, ukraden ili na druge načine prenesen bez odgovarajućeg odobrenja;</p>
--	---	--

<p>1.14. Burim natyror rrezatimi - nënkupton një burim të rrezatimit jonizues me origjinë natyrore, tokësore ose kozmike;</p> <p>1.15. Burim radioaktiv - nënkupton një burim rrezatimi i cili përban material radioaktiv me qëllim të përdorimit të radioaktivitet të tij;</p> <p>1.16. Burim rrezatimi - nënkupton një objekt që mund të shkaktojë ekspozim, nga emetimi i rrezatimit jonizues ose duke çliruar material radioaktiv;</p> <p>1.17. Dëm individual - nënkupton efekte klinikisht të vëzhgueshme dhe të dëmshme në individë ose pasardhësit e tyre, shfaqja e të cilave është ose imediate ose do të bëhet në një të ardhme dhe, në rastin e fundit, nënkupton një probabilitet se sa një siguri të paraqitjes;</p> <p>1.18. Dëm shëndetësor - nënkupton reduktim në zgjatjen dhe cilësinë e jetës që ndodh në një popullsi pas ekspozimit, duke përfshirë edhe ato që vijnë nga reaksionet e indeve, kanceri dhe çrregullimi i rëndë gjenetik;</p>	<p>1.14. Natural radiation source - means a source of ionising radiation of natural, terrestrial or cosmic origin;</p> <p>1.15. Radioactive source - means a radiation source incorporating radioactive material for the purpose of utilising its radioactivity;</p> <p>1.16. Radiation source - means an entity that may cause exposure, such as by emitting ionising radiation or by releasing radioactive material;</p> <p>1.17. Individual detriment - means clinically observable deleterious effects in individuals or their descendants, the appearance of which is either immediate or delayed and, in the latter case, implies a probability rather than a certainty of appearance;</p> <p>1.18. Health detriment - means reduction in length and quality of life occurring in a population following exposure, including those arising from tissue reactions, cancer and severe genetic disorder;</p>	<p>1.14. Prirodni izvor zračenja - je izvor jonizujućeg zračenja prirodnog, zemaljskog ili kosmičkog porekla;</p> <p>1.15. Radioaktivni izvor - je izvor zračenja koji sadrži radioaktivni materijal u svrhu korišćenja njegove radioaktivnosti;</p> <p>1.16. Izvor zračenja - je subjekt koji može uzrokovati izlaganje emisijom jonizujućeg zračenja ili ispuštanjem radioaktivnog materijala;</p> <p>1.17. Oštećenje zdravlja pojedinca - je klinički primetan štetni efekat na pojedinca ili njihove potomke, čija je pojava bilo neposredna ili odložena, i u drugom slučaju podrazumeva verovatnoću, a ne izvesnost pojavljivanja;</p> <p>1.18. Oštećenje zdravlja - je smanjenje dužine i kvaliteta života stanovništva nakon izlaganja, uključujući i ona koja nastaju usled reakcija u tkivu, raka i ozbiljnih genetskih poremećaja;</p>
---	--	--

<p>1.19. Dozë e absorbuar (D) - është energjia e absorbuar për njësi të masës</p> <p>1.20. Dozë e pritshme efektive (E(τ)) - është shuma e pritshme e dozave ekuivalente të organit ose indit $H_T(\tau)$ që rezultojnë nga një konsum, secila e shumëzuar me faktorin e duhur ponderues të indeve w_T. Në specifikimin $E(\tau)$, jepet numri i viteve për të cilat është bërë integrimi. Me qëllim të përputhjes me kufijtë e dozave të përcaktuara në këtë Direktivë, ekziston një periudhë prej 50 vjet pas marrjes për të rriturit dhe deri në moshën 70 vjeç për foshnjat dhe fëmijët. Njësia për dozën e pritshme efektive është sievert (Sv);</p> <p>1.21. Dozë efektive (E) - është shuma e dozave ekuivalente të peshuara për të gjitha indet dhe organet e trupit nga ekspozimi brendshëm dhe i jashtëm. Vlerat e w_T dhe w_R janë të specifikuara në Nenin 36 nënparagrafi 1.2. Njësia për dozën efektive është sievert (Sv);</p> <p>1.22. Dozë ekuivalente e pritshme (HT(τ)) - është integrali kohor (t) i fuqisë së</p>	<p>1.19. Absorbed dose (D) - is the energy absorbed per unit mass</p> <p>1.20. Committed effective dose (E(τ)) - is the sum of the committed organ or tissue equivalent doses $H_T(\tau)$ resulting from an intake, each multiplied by the appropriate tissue weighting factor w_T. In specifying $E(\tau)$, is given in the number of years over which the integration is made. For the purpose of complying with dose limits specified in this Directive, is a period of 50 years following intake for adults and up to the age of 70 for infants and children. The unit for committed effective dose is the sievert (Sv);</p> <p>1.21. Effective dose (E) - is the sum of the weighted equivalent doses in all the tissues and organs of the body from internal and external exposure. The values for w_T and w_R are specified in Article 36 subparagraph 1.2. The unit for effective dose is the sievert (Sv);</p> <p>1.22. Committed equivalent dose (HT(τ)) - is the integral over time (t) of</p>	<p>1.19. Apsorbovana doza - (D) je energija apsorbovana po jedinici mase</p> <p>1.20. Očekivana efektivna doza - (E(T)) je zbir očekivanih ekvivalentnih doza $H_T(T)$ organa i tkiva koje su posledica unosa, svaka pomnožena odgovarajućim tkivnim težinskim faktorom w_T. Ona se definiše na sledeći način. Kod utvrđivanja $E(T)$, (T) predstavlja broj godina tokom kojih se vrši integraljenje. Za potrebe poštovanja granica izlaganja iz ove direktive, (T) je period od 50 godina nakon unosa za odrasle i do 70. godine za novorođenčad i decu. Jedinica za očekivanu efektivnu dozu je sievert (Sv);</p> <p>1.21. Efektivna doza - (E) je zbir ponderisanih ekvivalentnih doza u svim tkivima i organima tela od unutrašnjeg i spoljašnjeg izlaganja. Vrednosti za w_T i w_R date su u Članu 36 podparagraf 1.2. Jedinica za efektivnu dozu je sievert (Sv);</p> <p>1.22. Očekivana ekvivalentna doza - (HT(T)) je integral po vremenu (t) jačine</p>
--	---	--

<p>dozës ekuivalente në inde apo organe të caktuara T që do të merret nga një individ si rezultat i një konsumi. Në specifikimin e HT (τ), jepet në numër vitesh mbi të cilat është bërë integrimi. Me qëllim të zbatimit të kufijve të dozës, të përcaktuara në këtë Direktivë, τ është një periudhë prej 50 vjet për të rriturit dhe deri në moshën 70 vjeç për foshnjat dhe fëmijët. Njësia për dozën ekuivalente të pritshme është Sievert (Sv);</p> <p>1.23. Dozë ekuivalente (HT) - është doza e absorbuar, në ind apo organ T e peshuar për llojin dhe cilësinë e rrezatimit R. Vlerat për w_R janë të specifikuara në Nenin 36 nënparagrafi 1.2, Pjesa A. Njësia për dozë ekuivalente është sievert(Sv);</p> <p>1.24. Ekspert i fizikës mjekësore - nënkupton një individ ose një grup individësh, nëse parashikohet në legjislacionin kombëtar, që kanë njohuri, shkollim adekuat dhe përvojë për të vepruar ose dhënë këshilla mbi çështjet që lidhen me fizikën e rrezatimit të aplikuar në ekspozimin mjekësor, kompetenca e të cilit në këtë drejtim</p>	<p>the equivalent dose rate in tissue or organ T that will be received by an individual as a result of an intake. In specifying HT(τ), is given in number of years over which the integration is made. For the purpose of complying with dose limits specified in this Directive, τ is a period of 50 years for adults and up to the age of 70 for infants and children. The unit for committed equivalent dose is the Sievert (Sv);</p> <p>1.23. Equivalent dose (HT) - is the absorbed dose, in tissue or organ T weighted for the type and quality of radiation R. The values for w_R are specified in Article 36 subparagraph 1.2, Part A. The unit for equivalent dose is the sievert (Sv);</p> <p>1.24. Medical physics expert - means an individual or, if provided for in national legislation, a group of individuals, having the knowledge, training and experience to act or give advice on matters relating to radiation physics applied to medical exposure, whose competence in this respect is recognised by the Agency;</p>	<p>ekvivalentne doze u tkivu ili organu T koju će primiti pojedinackao posledicu unosa. Kod utvrđivanja HT(T), daje se broj godina tokom kojih se vrši integranjenje. Za potrebe poštovanja granica izlaganja iz ove direktive, T je razdoblje od 50 godina nakon unosa za odrasle i do 70. godine za novorođenčad i decu. Jedinica za očekivanu ekvivalentnu dozu je sivert (Sv);</p> <p>1.23. Ekvivalentna doza - (HT) je apsorbovana doza u tkivu ili organu T ponderisana po vrsti i kvalitetu zračenja R. Vrednosti za w_T i w_R date su u Članu 36 podparagraf 1.2, Deo A. Jedinica za ekvivalentnu dozu je sivert (Sv);</p> <p>1.24. Stručnjak iz oblasti medicinske fizike - je pojedinac ili grupa pojedinaca, ako je tako predviđeno nacionalnim zakonodavstvom, koji imaju znanje, osposobljenost i iskustvo da deluju ili daju savete koji se odnose na pitanja u vezi sa fizikom zračenja primenjenom na medicinsko izlaganje i čiju je kompetentnost za to priznala Agencija;</p>
--	--	---

<p>është njohur nga Agjencia;</p> <p>1.25. Ekspert i mbrojtjes nga rrezatimi - nënkupton një individ ose një grup individësh, që kanë njohuri, shkollim adekuat dhe përvojë të nevojshme për të dhënë këshilla të mbrojtjes nga rrezatimi për të siguruar mbrojtjen efektive të individëve, dhe kompetenca e të cilit në këtë njihet nga Agjencia;</p> <p>1.26. Ekspozim - nënkupton aktin e ekspozimit ose gjendjen e të qenit i ekspozuar ndaj rrezatimit jonizues i emetuar jashtë trupit (ekspozim i jashtëm) ose brenda trupit (ekspozim i brendshëm);</p> <p>1.27. Ekspozim aksidental - nënkupton ekspozimin e individëve, përveç punëtorëve të emergjencës, si rezultat i një aksidenti;</p> <p>1.28. Ekspozim emergjent në punë - nënkupton një ekspozim të marrë në një situatë të ekspozimit emergjent nga një punëtor emergjence;</p> <p>1.29. Ekspozim i mundshëm -</p>	<p>1.25. Radiation protection expert - means an individual or, if provided for in the national legislation, a group of individuals having the knowledge, training and experience needed to give radiation protection advice in order to ensure the effective protection of individuals, and whose competence in this respect is recognised by the Agency;</p> <p>1.26. Exposure - means the act of exposing or condition of being exposed to ionising radiation emitted outside the body (external exposure) or within the body (internal exposure);</p> <p>1.27. Accidental exposure - means an exposure of individuals, other than emergency workers, as a result of an accident;</p> <p>1.28. Emergency occupational exposure - means exposure received in an emergency exposure situation by an emergency worker;</p> <p>1.29. Potential exposure - means</p>	<p>1.25. Stručnjak iz oblasti zaštite od zračenja - je pojedinac ili grupa pojedinaca, ako je tako propisano nacionalnim zakonodavstvom, koji ima znanje, osposobljenost i iskustvo za davanje saveta u vezi sa zaštitom od zračenja kako bi se obezbedila delotvorna zaštita pojedinaca i čiju je kompetentnost za to potvrdila Agencija;</p> <p>1.26. Izlaganje - je čin izlaganja ili stanje izloženosti jonizujućem zračenju emitovanom van tela (spoljašnje izlaganje) ili unutar tela (unutrašnje izlaganje);</p> <p>1.27. Akcidentalno izlaganje - znači izlaganje pojedinaca, osim radnika u vanrednom situaciji kao posledica akcidenta;</p> <p>1.28. Profesionalno izlaganje u vanrednoj situaciji - je izlaganje zračenju radnika u vanrednoj situaciji u situaciji vanrednog izlaganja;</p> <p>1.29. Potencijalno izlaganje - je</p>
---	--	---

<p>nënkupton ekspozimin që nuk pritet me siguri, por mund të rezultojë nga një ngjarje apo sekuençë e ngjarjeve me natyrë probabilitare, duke përfshirë prishjen e pajisjeve dhe gabime gjatë punës;</p> <p>1.30. Ekspozim i paqëllimshëm - nënkupton një ekspozim mjekësor që është shumë më i ndryshëm nga ekspozimi mjekësor me një qëllim të caktuar.</p> <p>1.31. Ekspozim imazherik jo-mjekësor - nënkupton çdo ekspozim i qëllimshëm i njerëzve për qëllime imazherike ku qëllimi kryesor i ekspozimit nuk është sjellja e një përfitimi për shëndetin e individit i cili ekspozohet;</p> <p>1.32. Ekspozim mjekësor - nënkupton ekspozimin e shkaktuar te pacientë ose individë asimptomatik, si pjesë e vet diagnostikimit ose trajtimit të tyre mjekësor ose dentar, dhe në të mirën e shëndetit tyre, si dhe ekspozimi i shkaktuar nga kujdestarët dhe ndihmuesit si dhe nga vullnetarët në hulumtimet</p>	<p>exposure that is not expected with certainty but may result from an event or sequence of events of a probabilistic nature, including equipment failures and operating errors;</p> <p>1.30. Unintended exposure - means medical exposure that is significantly different from the medical exposure intended for a given purpose.</p> <p>1.31. Non-medical imaging exposure - means any deliberate exposure of humans for imaging purposes where the primary intention of the exposure is not to bring a health benefit to the individual being exposed;</p> <p>1.32. Medical exposure - means exposure incurred by patients or asymptomatic individuals as part of their own medical or dental diagnosis or treatment, and intended to benefit their health, as well as exposure incurred by carers and comforters and by volunteers in medical or biomedical research;</p>	<p>izlaganje koje se ne može sa sigurnošću očekivati, ali može nastati usled događaja ili sleda događaja za koje postoji verovatnoća da će se dogoditi, uključujući i kvar na opremi i greške u rukovanju;</p> <p>1.30. Neplansko izlaganje - znači medicinsko izlaganje koje je se znatno razlikuje od medicinskog izlaganja za datu svrhu.</p> <p>1.31. Nemedicinsko izlaganje - znači svako namerno izlaganje ljudi za potrebe snimanja gde primarna namera izlaganja ne ide u korist zdravlju pojedinca koji je izložen;</p> <p>1.32. Medicinsko izlaganje - je izlaganje pacijenata ili pojedinaca bez simptoma bolesti tokom medicinskog ili stomatološkog dijagnostičkog postupka ili lečenja, u korist njihovog zdravlja, kao i izlaganje negovatelja i lica koja pomažu i volontera u medicinskom i biomedicinskom istraživanju;</p>
--	--	--

<p>mjekësore ose biomjekësore;</p> <p>1.33. Ekspozim ndaj radonit - nënkupton ekspozimin ndaj radonit (Rn 222) dhe produkteve të zërthimit të radonit;</p> <p>1.34. Ekspozim normal - nënkupton një ekspozim që pritet të ndodhë në kushte normale të operimit në një objekt ose aktivitet (që përfshin mirëmbajtjen, inspektimin, nxjerrjen nga përdorimi), duke përfshirë incidente të vogla që mund të mbahen nën kontroll, pra gjatë operimit normal dhe ngjarjeve të parashikuara operative;</p> <p>1.35. Ekspozim profesional - nënkupton ekspozimin e punëtorëve, praktikantëve dhe studentëve, gjatë kryerjes së punës së tyre;</p> <p>1.36. Ekspozim publik - nënkupton ekspozimin e individëve, duke përjashtuar çdo ekspozim profesional apo mjekësor;</p> <p>1.37. Emergjencë - nënkupton një situatë jorutinore ose ngjarje që përfshin një burim rrezatimi që dikton veprime të shpejta për të zbutur pasojat të rënda negative për shëndetin dhe sigurinë e</p>	<p>1.33. Exposure to radon - means exposure to radon (Rn 222) progeny;</p> <p>1.34. Normal exposure - means exposure expected to occur under the normal operating conditions of a facility or activity (including maintenance, inspection, decommissioning), including minor incidents that can be kept under control, i.e. during normal operation and anticipated operational occurrences;</p> <p>1.35. Occupational exposure - means exposure of workers, apprentices and students, incurred in the course of their work;</p> <p>1.36. Public exposure - means exposure of individuals, excluding any occupational or medical exposure;</p> <p>1.37. Emergency - means a non-routine situation or event involving a radiation source that necessitates prompt action to mitigate serious adverse consequences for human health and safety, quality of life,</p>	<p>1.33. Izlaganje radonu - je izlaganje proizvodima radonovog (Rn 222) raspada;</p> <p>1.34. Normalno izlaganje - je izlaganje za koje se očekuje da se dogodi u normalnim operativnim uslovima objekta ili aktivnosti (uključujući održavanje, inspekciju, dekomisiju), uključujući i manje incidente koje se mogu održati pod kontrolom, odnosno tokom uobičajenog funkcionisanja i predviđenih operativnih događaja;</p> <p>1.35. Profesionalno izlaganje - je izlaganje radnika, pripravnika i lica na školovanju tokom njihovog rada;</p> <p>1.36. Izlaganje stanovništva - je izlaganje pojedinaca, osim profesionalnog ili medicinskog izlaganja;</p> <p>1.37. Vanredna situacija - znači nerutinsku situaciju ili događaj koji uključuje izvor zračenja, koji traži brzo delovanje radi ublažavanja ozbiljnih štetnih posledica na zdravlje ljudi i</p>
---	---	---

<p>njeriut, cilësinë e jetës, pronës ose mjedisit, ose një rrezik që mund të çonte në pasojat të tilla serioze;</p> <p>1.38. Gjenerator rrezatimi - nënkupton një pajisje të aftë për të gjeneruar rrezatim jonizues, të tillë si rreze-X, neutrone, elektrone apo grimca të tjera të ngarkuara;</p> <p>1.39. Gjymtyrë - janë duart, parakrahët, këmbët dhe artikulacionet;</p> <p>1.40. Inspektim - nënkupton një hetim nga, ose në emër të ndonjë autoriteti kompetent për të verifikuar përputhshmërinë me kërkesat ligjore kombëtare;</p> <p>1.41. Instalim mjekësor radiologjik - nënkupton një strukturë ku kryhen procedura mjekësore radiologjike;</p> <p>1.42. Konsum - është aktiviteti i përgjithshëm i një radiobërthame që hyn në trup nga mjedisi i jashtëm;</p> <p>1.43. Kontaminim - nënkupton prani të paqëllimshme ose të padëshirueshme të substancave radioaktive në sipërfaqe ose</p>	<p>property or the environment, or a hazard that could give rise to such serious adverse consequences;</p> <p>1.38. Radiation generator - means a device capable of generating ionising radiation, such as X-rays, neutrons, electrons or other charged particles;</p> <p>1.39. Extremities - means the hands, forearms, feet and ankles;</p> <p>1.40. Inspection - means an investigation by or on behalf of any competent authority to verify compliance with national legal requirements;</p> <p>1.41. Medical radiological installation - means a facility where medical radiological procedures are performed;</p> <p>1.42. Intake - means the total activity of a radionuclide entering the body from the external environment;</p> <p>1.43. Contamination - means the unintended or undesirable presence of radioactive substances on surfaces or within solids, liquids or gases or on the</p>	<p>sigurnost, kvalitet života, imovinu ili životnu sredinu, ili opasnost koja može uzrokovati takve ozbiljne štetne posledice;</p> <p>1.38. Generator zračenja - je uređaj koji može da proizvede jonizujuće zračenje, kao što su X-zraci, neutroni, elektroni ili druge naelektrisane čestice;</p> <p>1.39. Ekstremiteti - su šake, podlaktice, stopala i gležnjevi;</p> <p>1.40. Inspekcija - je istraživanje svakog nadležnog organa ili u njegovo ime radi verifikacije poštovanja nacionalnih zakonskih zahteva;</p> <p>1.41. Medicinsko radiološko postrojenje - je objekat u kojem se izvode medicinske radiološke procedure;</p> <p>1.42. Unošenje - je ukupna aktivnost radionuklida koji ulazi u telo iz spoljašnje životne sredine;</p> <p>1.43. Kontaminacija - je neplansko ili neželjeno prisustvo radioaktivnih supstanci na površinama ili unutar čvrstih materija, tečnosti ili gasova ili na</p>
--	--	--

<p>brenda trupit të ngurtë, lëngjeve ose gazeve ose në trupin e njeriut;</p> <p>1.44. Kontejner burimi - nënkupton një bashkësi të komponentëve që kanë për qëllim garantimin e përmbajtjes së një burimi të mbyllur, ku ai nuk është pjesë përbërëse e burimit, por që shërben për të mbrojtur burimin gjatë transportit dhe trajtimit të tij;</p> <p>1.45. Kontroll i cilësisë - nënkupton serinë e veprimeve (programimi, koordinimi, zbatimi) për qëllime të mirëmbajtjes apo përmirësimit të cilësisë. Ai përfshin monitorimin, vlerësimin dhe mirëmbajtjen në nivelet e kërkuara të të gjitha karakteristikave të performancës së pajisjeve që mund të përcaktohen, maten, dhe kontrollohen;</p> <p>1.46. Kontroll rregullator - nënkupton çdo formë të kontrollit apo rregullore që zbatohet për veprimtaritë njerëzore për ekzekutimin e kërkesave të mbrojtjes nga rrezatimi;</p> <p>1.47. Kufi i dozës - nënkupton vlerën e dozës efektive (sipas përdorimit, doza e</p>	<p>human body;</p> <p>1.44. source container - means an assembly of components intended to guarantee the containment of a sealed source, where it is not an integral part of the source but is meant for shielding the source during its transport and handling;</p> <p>1.45. Quality control - means the set of operations (programming, coordinating, implementing) intended to maintain or to improve quality. It includes monitoring, evaluation and maintenance at required levels of all characteristics of performance of equipment that can be defined, measured, and controlled;</p> <p>1.46. Regulatory control - means any form of control or regulation applied to human activities for the enforcement of radiation protection requirements;</p> <p>1.47. Dose limit" means the value of the effective dose (where applicable,</p>	<p>ljudskom telu;</p> <p>1.44. Kontejner za izvor - je sklop komponenti koje garantuju zadržavanje zatvorenog izvora, koji nije sastavni deo tog izvora, nego služi da zaštiti izvor tokom prevoza i rukovanja;</p> <p>1.45. Kontrola kvaliteta - je skup operacija (programiranje, koordinisanje, sprovođenje) namenjenih održavanju ili poboljšanju kvaliteta. Ona obuhvata praćenje, procenu i održavanje na traženim nivoima svih obeležja rada opreme koja se mogu definisati, meriti i kontrolisati.</p> <p>1.46. Regulatorna kontrola - je svaki oblik kontrole ili propisa koji se primenjuje na ljudske aktivnosti radi sprovođenja zahteva za zaštitu od zračenja;</p> <p>1.47. Granica izlaganja - je vrednost efektivne doze (prema potrebi, očekivane</p>
--	---	--

<p>pritur efektive) ose dozën ekuivalente në një periudhë të caktuar, e cila nuk duhet të tejkalohet për një individ;</p> <p>1.48. Kufizim i dozes - nënkupton një kufizim që paraqet nivelin më të lartë të mundshëm për një dozë të vetme, dhe është përdorur për të përcaktuar disa opsione që konsiderohen në procedurën e optimizimit për një burim të caktuar të rrezatimit në situata të planifikuara ekspozimi;</p> <p>1.49. Kujdestarët dhe ndihmësat - nënkuptojnë individë të cilët me vetëdije dhe vullnet i ekspozohen rrezatimit jonizues duke ndihmuar, përveç brenda profesionit të tyre, në mbështetjen dhe komoditetin e individëve që i nënshtrohen ose i janë nënshtruar ekspozimit mjekësor;</p> <p>1.50. Licencë - nënkupton lejen e dhënë nga Agjencia për të kryer një praktikë në përputhje me kushtet specifike të prezantuara në këtë leje.</p> <p>1.51. Magazinimi - nënkupton mbajtjen e materialit radioaktiv, duke përfshirë lëndën djegëse bërthamore të konsumuar,</p>	<p>committed effective dose) or the equivalent dose in a specified period which shall not be exceeded for an individual;</p> <p>1.48. Dose constraint - means a constraint set as a prospective upper bound of individual doses, used to define the range of options considered in the process of optimisation for a given radiation source in a planned exposure situation;</p> <p>1.49. Carers and comforters - means individuals knowingly and willingly incurring an exposure to ionising radiation by helping, other than as part of their occupation, in the support and comfort of individuals undergoing or having undergone medical exposure;</p> <p>1.50. Licence - means permission granted by Agency to carry out a practice in accordance with specific conditions laid down in that document;</p> <p>1.51. Storage - means the holding of radioactive material, including spent fuel, a radioactive source or radioactive waste,</p>	<p>efektivne doze) ili ekvivalentne doze u naznačenom periodu koja za pojedinca ne sme biti prekoračena.</p> <p>1.48. Ograničenje doze - je ograničenje koje predstavlja moguću gornju granicu za pojedinačne doze, a koristi se za definisanje više razmatranih opcija u postupku optimizacije za zadati izvor zračenja u situaciji planiranog izlaganja;</p> <p>1.49. Negovatelji i lica koja pomažu - su osobe koje svesno i svojevotjno pristaju na izlaganje jonizujućem zračenju pomažući, osim u okviru svog posla, u podršci i pružanju pomoći pojedincima koji se nalaze ili su prošli medicinsko izlaganje;</p> <p>1.50. Licenca - je dozvola koju daje Agencija u obliku dokumenta za obavljanje delatnosti u skladu sa uslovima propisanim u tom dokumentu.</p> <p>1.51. Skladištenje - je čuvanje radioaktivnog materijala u objektu, radi ponovne upotrebe, , uključujući isluženo</p>
---	--	--

<p>një burim radioaktiv ose mbetje radioaktive, në një objekt me qëllim tërheqjen e tyre;</p> <p>1.52. Masa mbrojtëse - nënkuptojnë masa, të ndryshme nga masat përmirësuese, që kanë si qëllim të shmangin ose reduktojnë dozat që ndryshe mund të merren në një situatë ekspozimi emergjent ose në një situatë ekspozimi ekzistuese;</p> <p>1.53. Masa përmirësuese- nënkuptojnë heqjen e një burimi të rrezatimit apo reduktimin e sasisë së tij (në aspektin e aktivitetit ose të sasisë) ose ndërprerjen e rrugëve të ekspozimit ose reduktimin e ndikimit të tyre, me qëllim të shmangies ose reduktimin e dozave që mund të merren në një situatë të ekspozimit ekzistues;</p> <p>1.54. Material ndërtimi - nënkupton çdo produkt ndërtimor që mund të inkorporohet në mënyrë të përhershme në një ndërtesë apo pjesë të saj dhe performanca e të cilit ka një ndikim në performancën e ndërtesës në lidhje me ekspozimin e banuesve të saj ndaj rrezatimit jonizues;</p>	<p>in a facility with the intention of retrieval;</p> <p>1.52. Protective measures - means measures, other than remedial measures, for the purpose of avoiding or reducing doses that might otherwise be received in an emergency exposure situation or an existing exposure situation;</p> <p>1.53. Remedial measures - means the removal of a radiation source or the reduction of its magnitude (in terms of activity or amount) or the interruption of exposure pathways or the reduction of their impact for the purposes of avoiding or reducing doses that might otherwise be received in an existing exposure situation;</p> <p>1.54. Building material - means any construction product for incorporation in a permanent manner in a building or parts thereof and the performance of which has an effect on the performance of the building with regard to exposure of its occupants to ionising radiation;</p>	<p>gorivo, radioaktivnog izvoraili radioaktivnog otpada;</p> <p>1.52. Mere zaštite - su mere, osim mera sanacije, za izbegavanje ili smanjivanje doza koje se u suprotnom mogu primiti u situaciji vanrednog izlaganja ili situaciji postojećeg izlaganja;</p> <p>1.53. Mere sanacije - su uklanjanje izvora zračenja ili smanjivanje njegove veličine (u smislu aktivnosti ili količine) ili prekid puteva izlaganja ili smanjivanje njihovog učinka kako bi se izbegle ili smanjile doze koje bi u suprotnom mogle biti primljene u situaciji postojećeg izlaganja;</p> <p>1.54. Građevinski material - je bilo koji građevinski proizvod koji se trajno može ugraditi u zgradu ili u njene delove i čija performansa ima uticaj na performansu zgrade u pogledu izlaganja stanara jonizujućem zračenju;</p>
---	--	---

<p>1.55. Material radioaktiv - nënkupton një material, i cili përmban lëndë radioaktive;</p> <p>1.56. Mbetje radioactive - nënkupton një material radioaktiv në formë të gaztë, të lëngët ose të ngurtë për të cilin përdorimi në vazhdim nuk është i paraparë ose i konsideruar nga Shteti Anëtar ose nga një person fizik ose juridik vendimi i të cilit është pranuar nga Shteti Anëtar, dhe që konsiderohet si mbetje radioaktive nga një autoritet kompetent rregullator në kuadrin legjislativ dhe rregullator të Shtetit Anëtar;</p> <p>1.57. Mjeku përgjegjës - nënkupton një mjek, dentist apo profesionist tjetër shëndetësor i cili ka të drejtë të mbajë përgjegjësi në klinikë për një ekspozim individual mjekësor në përputhje me legjislicionin në fuqi;</p> <p>1.58. Mjeku referues - nënkupton një mjek, dentist apo profesionist tjetër shëndetësor i cili ka të drejtë të referojë individët për procedurat mjekësore radiologjike të një mjeku të përgjithshëm, në përputhje me kërkesat kombëtare;</p>	<p>1.55. Radioactive material - means material incorporating radioactive substances;</p> <p>1.56. Radioactive waste - means radioactive material in gaseous, liquid or solid form for which no further use is foreseen or considered by the Agency or by a legal or natural person whose decision is accepted by the Agency, and which is regulated as radioactive waste under the legislative and regulatory framework of Kosovo;</p> <p>1.57. Practitioner - means a medical doctor, dentist or other health professional who is entitled to take clinical responsibility for an individual medical exposure in accordance with national requirements;</p> <p>1.58. Referrer - means a medical doctor, dentist or other health professional who is entitled to refer individuals for medical radiological procedures to a practitioner, in accordance with national requirements;</p>	<p>1.55. Radioaktivni material - je materijal koji sadrži radioaktivne supstance;</p> <p>1.56. Radioaktivni otpad - je radioaktivni materijal u gasovitom, tečnom ili čvrstom stanju čiju dalju upotrebu država članica ili pravno ili fizičko lice, čiju je odluku prihvatila država članica, ne predviđa ili ne razmatra i koji nadležni regulatorni organ smatra radioaktivnim otpadom u skladu sa zakonodavnim i regulatornim okvirom te države članice;</p> <p>1.57. Odgovorni lekar - je doktor medicine, stomatolog ili drugi zdravstveni stručnjak koji ima pravo da preuzima kliničku odgovornost za pojedinačno medicinsko izlaganje u skladu s nacionalnim zahtevima;</p> <p>1.58. Lekar koji upućuje - je doktor medicine, stomatolog ili drugi zdravstveni stručnjak koji ima pravo da uputi pojedince na medicinske radiološke procedure odgovornom lekaru, u skladu s nacionalnim zahtevima;</p>
--	---	---

<p>1.59. Monitorim i mjedisit - nënkupton matjen e fuqisë së dozës së jashtme për shkak të substancave radioaktive në mjedis ose të përqendrimit të radiobërthamave në mjedise të ndryshme;</p> <p>1.60. Ndërmarrje - nënkupton një person fizik apo juridik që ka përgjegjësi ligjore sipas legjislacionit përkatës për kryerjen e një praktike ose ka përgjegjësi ligjore për një burim të rrezatimit (përfshirë rastet kur pronari apo mbajtësi i një burimi të rrezatimit nuk kryen veprimtari të lidhura me njeriun);</p> <p>1.61. Nivel përjashtimi - nënkupton një vlerë të përcaktuar nga autoriteti kompetent apo në legjislacion, dhe është e shprehur në drejtim të përqendrimit të aktivitetit ose të aktivitetit total, në ose nën të cilën një burim rrezatimi nuk është subjekt i njoftimit ose autorizimit;</p> <p>1.62. Nivel reference - nënkupton në një situatë të ekspozimit emergjent ose situatë të ekspozimit ekzistues, nivelin e dozës efektive ose të dozës ekuivalente apo përqendrimit të aktivitetit mbi atë që është konsideruar i papërshtatshëm për të lejuar</p>	<p>1.59. Environmental monitoring - means the measurement of external dose rates due to radioactive substances in the environment or of concentrations of radionuclides in environmental media;</p> <p>1.60. Undertaking - means a natural or legal person who has legal responsibility under national law for carrying out a practice, or for a radiation source (including cases where the owner or holder of a radiation source does not conduct related human activities);</p> <p>1.61. Exemption level - means a value established by a Agency or in legislation and expressed in terms of activity concentration or total activity at or below which a radiation source is not subject to notification or authorisation;</p> <p>1.62. Reference level - means in an emergency exposure situation or in an existing exposure situation, the level of effective dose or equivalent dose or activity concentration above which it is judged inappropriate to allow exposures</p>	<p>1.59. Monitoring životne sredine - je merenje spoljašnjih jačina doza zračenja zbog radioaktivnih supstanci u životnoj sredini ili koncentracija radionuklida u komponentama životne sredine;</p> <p>1.60. Preduzeće - znači fizičko ili pravno lice odgovorno po nacionalnom zakonu za sprovođenje delatnosti, ili za izvor zračenja (uključujući slučajeve kada vlasnik ili imalac izvora zračenja ne sprovodi povezane ljudske aktivnosti);</p> <p>1.61. Nivo izuzimanja - je vrednost koju utvrdila Agencija ili je utvrđena zakonom i koja je iskazana u smislu specifične aktivnosti ili ukupne aktivnosti pri kojoj ili ispod koje izvor zračenja ne potpada pod obavezu prijavljivanja ili dobijanja odobrenja;</p> <p>1.62. Referentni nivo - je nivo efektivne doze ili ekvivalentne doze ili specifične aktivnosti u situaciji vanrednog ili postojećeg izlaganja, iznad kojih se smatra neprikladnim dopustiti da dođe do izlaganjausled te situacije izlaganja, čak i</p>
--	---	---

<p>ekspozime që ndodhin si rezultat i kësaj situatë ekspozimi, edhe kur ajo nuk është një kufi që nuk duhet të tejkalohet;</p> <p>1.63. Nivele diagnostike referente - nënkuptojnë nivelet e dozës në praktikën mjekësore radiodiagnostike ose në praktikën radiologjike intervenuese ose në rastin e radio-farmaceutikave nënkupton nivelet e aktivitetit, për ekzaminime tipike për grupe të pacientëve me madhësi standarde ose fantoma standarde për llojet e pajisjeve gjerësisht të përcaktuara;</p> <p>1.64. Nivele të çlirimit - nënkuptojnë vlerat të përcaktuara nga Agjencia ose nga legjislativi kombëtar, dhe të shprehura në terma të përqendrimeve të aktivitetit, në ose nën të cilat materialet që rrjedhin nga çdo praktikë, që i nënshtrohet njoftimit ose autorizimit mund të lirohet nga kërkesat e kësaj Rregullore;</p> <p>1.65. Njoftim - nënkupton dorëzimin e informacionit për Agjencia në mënyrë që të njoftojë për qëllimin e kryerjes së aktiviteteve brenda objektit të kësaj Rregullore;</p>	<p>to occur as a result of that exposure situation, even though it is not a limit that may not be exceeded;</p> <p>1.63. Diagnostic reference levels - means dose levels in medical radiodiagnostic or interventional radiology practices, or, in the case of radio-pharmaceuticals, levels of activity, for typical examinations for groups of standard-sized patients or standard phantoms for broadly defined types of equipment;</p> <p>1.64. Clearance levels - means values established by the Agency or in national legislation, and expressed in terms of activity concentrations, at or below which materials arising from any practice subject to notification or authorisation may be released from the requirements of this regulation;</p> <p>1.65. Notification - means submission of information to the Agency to notify the intention to carry out a practice within the scope of this regulation;</p>	<p>kada nije reč o granici koja ne sme biti pređena;</p> <p>1.63. Dijagnostički referentni nivoi - su nivoi doze u delatnostima medicinskim radiodijagnostike ili interventne radiologije, ili, u slučaju radiofarmaceutskih preparata, nivoi aktivnosti za tipična ispitivanja grupa pacijenata standardne veličine ili standardnih fantoma za široko definisane vrste opreme;</p> <p>1.64. Nivoi oslobađanja - su vrednosti koje je utvrdila Agencija ili su u nacionalnom zakonodavstvu, izražene u smislu specifičnih aktivnosti, do ili ispod kojih materijali, nastali iz bilo koje delatnosti koja podleže obavezi prijavljivanja ili dobijanja odobrenja, mogu biti oslobođeni uslova ove uredbe;</p> <p>1.65. Prijavljivanje - znači dostavljanje informacija Agenciji radi obaveštavanja o nameri vršenja delatnosti u okviru oblasti primene ove uredbe;</p>
---	---	--

<p>1.66. Zyrtar i mbrojtjes nga rrezatimi - nënkupton një person, i cili është teknikisht kompetent në çështjet e mbrojtjes nga rrezatimi, lidhur me një lloj të caktuar të praktikës për të mbikëqyrë apo për të kryer zbatimin e masave të mbrojtjes nga rrezatimi;</p> <p>1.67. Përgjegjësi klinike - nënkupton përgjegjësinë e një mjeku të përgjithshëm për ekspozime individuale mjekësore, në veçanti, justifikimin; optimizimin; vlerësimin klinik të rezultatit; bashkëpunimin me specialistë të tjerë dhe stafin, lidhur me aspektet praktike të procedurave mjekësore radiologjike; marrjen e informacionit, nëse është e përshtatshme për ekzaminimet e mëparshme; sigurimin e informacionit dhe / ose të dhënat ekzistuese mjekësore radiologjike për mjekët e tjerë dhe / ose mjekët referues, siç kërkohet; dhe duke dhënë informacion mbi rrezikun e rrezatimit jonizues për pacientët dhe individë të tjerë të përfshirë, sipas rastit;</p> <p>1.68. Përpunim - nënkupton operacione kimike ose fizike të materialeve radioaktive duke përfshirë gërmimin,</p>	<p>1.66. Radiation protection officer - means an individual who is technically competent in radiation protection matters relevant for a given type of practice to supervise or perform the implementation of the radiation protection arrangements;</p> <p>1.67. Clinical responsibility - means responsibility of a practitioner for individual medical exposures, in particular, justification; optimisation; clinical evaluation of the outcome; cooperation with other specialists and staff, as appropriate, regarding practical aspects of medical radiological procedures; obtaining information, if appropriate, on previous examinations; providing existing medical radiological information and/or records to other practitioners and/or the referrer, as required; and giving information on the risk of ionising radiation to patients and other individuals involved, as appropriate;</p> <p>1.68. Processing - means chemical or physical operations on radioactive material including the mining, conversion,</p>	<p>1.66. Lice odgovorno za zaštitu od zračenja - je pojedinac koji je tehnički osposobljen za zaštitu od zračenja u pogledu određene delatnosti koju nadzire ili za sprovođenje sistema zaštite od zračenja;</p> <p>1.67. Klinička odgovornost - je odgovornost odgovornog lekara za individualna medicinska izlaganja, naročito, opravdanost, optimizacija, klinička procena ishoda; saradnja s drugim specijalistima i osobljem prema potrebi, u pogledu praktičnih strana medicinskih radioloških procedura; pribavljanje informacija prema potrebi o prethodnim ispitivanjima; pružanje postojećih zdravstveno-radioloških informacija i/ili zapisa drugim odgovornim lekarima i/ili lekarima koji upućuju, po potrebi; i dajući prema potrebi informacije o rizicima od jonizujućeg zračenja pacijentima i drugim pojedincima obuhvaćenim procedurom.</p> <p>1.68. Obrada - je hamijski ili fizički postupak koji se vrši na radioaktivnim</p>
--	--	--

<p>konvertimin, pasurimin e materialit bërthamor të ndashëm ose pjellor dhe ripërpunimin e lëndës djegëse bërthamore të konsumuar;</p> <p>1.69. Përsheptues - nënkupton pajisje ose instalim në të cilin grimcat përsheptohen, duke lëshuar rrezatim jonizues me energji nga 1 Mega-elektron Volt (MeV) e më lartë;</p> <p>1.70. Person përfaqësues - nënkupton një person që merr një dozë që është përfaqësuese e individëve më të ekspozuar të popullsisë, duke përjashtuar ata individë që kanë sjellje ekstreme apo të rralla;</p> <p>1.71. Plan i reagimit të emergjencave - nënkupton masa për planifikim për reagim adekuat në rast të një situatë ekspozimi emergjence (të ekspozimit) në bazë të ngjarjeve të supozuara (postuluara) dhe skenarëve përkatës;</p> <p>1.72. Praktikant - nënkupton personin që merr trajnime apo udhëzime brenda një ndërmarrjeje me qëllim të ushtrimit të një aftësie specifike;</p>	<p>enrichment of fissile or fertile nuclear material and the reprocessing of spent fuel;</p> <p>1.69. Accelerator - means equipment or installation in which particles are accelerated, emitting ionising radiation with energy higher than 1 mega-electron volt (MeV);</p> <p>1.70. Representative person - means an individual receiving a dose that is representative of the more highly exposed individuals in the population, excluding those individuals having extreme or rare habits;</p> <p>1.71. Emergency response plan - means arrangements to plan for adequate response in the event of an emergency exposure situation on the basis of postulated events and related scenarios;</p> <p>1.72. apprentice - means a person receiving training or instruction within an undertaking with a view to exercising a specific skill;</p>	<p>materijalima uključujući iskopavanje, konverziju, obogaćivanje fisilnih ili fertilnih nuklearnog materijala i ponovnu obradu isluženog goriva;</p> <p>1.69. Akcelerator - znači uređaj ili postrojenje u kojem se ubrzavaju čestice emitujući jonizujuće zračenje s energijom višom od jednog megaelektronvolta (MeV);</p> <p>1.70. Reprezentativna osoba - je pojedinac koji primi dozu reprezentativnu za više izložene pojedince u stanovništvu, osim pojedinaca koji imaju ekstremne ili retke navike;</p> <p>1.71. Plan za delovanje u vanrednoj situaciji - je mehanizam planiranja odgovarajućeg odgovora u situaciji vanrednog izlaganja na osnovu pretpostavljenih događaja i pratećih scenarija;</p> <p>1.72. Pripravnik - je osoba koja se osposobljava ili podučava u nekom preduzeću radi obavljanja posebne veštine;</p>
--	---	---

<p>1.73. Praktikë - nënkupton një aktivitet të njeriut që mund të rrisë ekspozimin e individëve ndaj rrezatimit nga një burim rrezatimi dhe menaxhohet si një situatë ekspozimi e planifikuar;</p> <p>1.74. Procedurë mjekësore radiologjike - nënkupton çfarëdo procedurë që shkakton ekspozime mjekësore;</p> <p>1.75. Produkt konsumi - nënkupton një pajisje ose artikull i prodhuar, në të cilin qëllimisht janë futur ose prodhuar nga aktivizimi një ose më shumë radiobërthama, ose i cili gjëron rrezatim jonizues, dhe mund të shitet ose vihet në dispozicion të publikut pa mbikëqyrje të veçantë ose kontroll rregullator pas shitjes;</p> <p>1.76. Pjesëtarë të publikut - nënkupton individë të cilët mund të jenë subjekt i ekspozimit publik;</p> <p>1.77. Punëtor i jashtëm - nënkupton çdo punëtor të ekspozuar, i cili nuk është i punësuar nga ndërmarrja përgjegjëse për zonat e mbikëqyrura dhe të kontrolluara, por kryen veprimtari në këto fusha, duke</p>	<p>1.73. Practice - means a human activity that can increase the exposure of individuals to radiation from a radiation source and is managed as a planned exposure situation;</p> <p>1.74. Medical radiological procedure - means any procedure giving rise to medical exposure;</p> <p>1.75. Consumer product - means a device or manufactured item into which one or more radionuclides have deliberately been incorporated or produced by activation, or which generates ionising radiation, and which can be sold or made available to members of the public without special surveillance or regulatory control after sale;</p> <p>1.76. Members of the public means individuals who may be subject to public exposure;</p> <p>1.77. Outside worker - means any exposed worker who is not employed by the undertaking responsible for the</p>	<p>1.73. Delatnost - je ljudska aktivnost koja može povećati izlaganje pojedinaca zračenju iz izvora zračenja, a kojom se upravlja kao situacijom planiranog izlaganja;</p> <p>1.74. Medicinska radiološka procedura - je bilo koja procedura koja dovodi do medicinskog izlaganja;</p> <p>1.75. Potrošački proizvod - je uređaj ili proizvedena pozicija u koju su namerno ugrađeni jedan ili više radionuklida ili su proizvedeni aktivacijom ili koji stvaraju jonizujuće zračenje i koji se mogu prodati ili učiniti dostupnima pojedincima iz stanovništva bez posebnog nadzora ili regulatorne kontrole nakon prodaje;</p> <p>1.76. Pojedinci iz stanovništva - su pojedinci na koje se može odnositi izlaganje stanovništva;</p> <p>1.77. Spoljni radnik - znači svaki izloženi radnik koji nije zaposlen u preduzeću nadležnom za nadgledane i kontrolisane zone, ali vrši aktivnosti u tim zonama,</p>
---	--	--

<p>përfshirë praktikantët dhe studentët;</p> <p>1.78. Punonjës emergjence - nënkupton çdo person që ka një rol të caktuar në raste urgjente dhe që mund të jetë i ekspozuar ndaj rrezatimit, ndërkohë që vepron në përgjigje të emergjencës;</p> <p>1.79. Punonjës i ekspozuar - nënkupton një person, i vetëpunësuar ose që punon për një punëdhënës, i cili është subjekt i ekspozimit në një punë të kryer brenda një praktike të rregulluar me këtë Direktivë dhe i cili mund të marrë doza të cilat janë më të larta se një ose kufijtë e tjerë të dozës për ekspozimin publik;</p> <p>1.80. Radiodiagnostikë - nënkupton një fushë që i përket mjekësisë bërthamore diagnostikuese in-vivo, radiologjisë mjekësore diagnostikuese duke përdorur rrezatim jonizues, dhe radiologji dentare;</p> <p>1.81. Radiologji intervenuese - nënkupton përdorimin e teknikave të imazherisë me rreze X në mënyrë që të</p>	<p>supervised and controlled areas, but performs activities in those areas, including, apprentices and students;</p> <p>1.78. Emergency worker - means any person having a defined role in an emergency and who might be exposed to radiation while taking action in response to the emergency;</p> <p>1.79. Exposed worker - means a person, either self-employed or working under an employer, who is subject to exposure at work carried out within a practice regulated by this Directive and who is liable to receive doses exceeding one or other of the dose limits for public exposure;</p> <p>1.80. Radiodiagnostic - means pertaining to in-vivo diagnostic nuclear medicine, medical diagnostic radiology using ionising radiation, and dental radiology;</p> <p>1.81. Interventional radiology - means the use of X-ray imaging techniques to</p>	<p>uključujući i pripravnike i lica na školovanju;</p> <p>1.78. Radnik u vanrednoj situaciji - znači bilo koja osoba koja ima utvrđenu ulogu u vanrednoj situaciji i koja može biti izložena zračenju dok učestvuje u odgovoru na vanrednu situaciju;</p> <p>1.79. Izloženi radnik - je osoba, samozaposlena ili koja radi za poslodavca, koja može biti izložena na radu koji obavlja kao delatnost uređenu ovom direktivom i koja može primiti doze koje su više od jedne ili neke druge granice izlaganja za izlaganje stanovništva;</p> <p>1.80. Radiodijagnostički - znači onaj koji se odnosi na in-vivo dijagnostičku nuklearnu medicinu, medicinsku dijagnostičku radiologiju koja koristi jonizujuće zračenje i stomatološku radiologiju;</p> <p>1.81. Interventna radiologija - je korišćenje tehnika dobijanja slika X-zracima kako bi se olakšalo uvođenje i</p>
---	---	--

<p>lehtësohet hyrja dhe udhëzimi i pajisjeve brenda trupit për qëllime diagnostike ose të trajtimit;</p> <p>1.82. Radiologjikë mjekësore - nënkupton çështje që kanë të bëjnë me procedurat radiodiagnostike dhe radioterapeutike, dhe radiologji intervenuese ose përdorime të tjera mjekësore të rrezatimit jonizues për qëllime planifikimi, udhëzimi dhe verifikimi;</p> <p>1.83. Radioterapeutikë - nënkupton një fushë që i përket radioterapisë, duke përfshirë mjekësinë bërthamore për qëllime terapeutike;</p> <p>1.84. Radon - nënkupton radiobërthamën Rn-222 dhe sipas nevojës përfshin edhe produktet e tij të zbërthimit;</p> <p>1.85. Regjistrim - nënkupton një autorizim nga Agjencia, me një procedurë të thjeshtuar, për të ushtruar një praktikë në përputhje me kushtet e përcaktuara në legjislacionin në fuqi ose të përcaktuar nga Agjencia për këtë lloj ose kategori të praktikës;</p>	<p>facilitate the introduction and guidance of devices in the body for diagnostic or treatment purposes;</p> <p>1.82. Medical radiological - means pertaining to radiodiagnostic and radiotherapeutic procedures, and interventional radiology or other medical uses of ionising radiation for planning, guiding and verification purposes;</p> <p>1.83. Radiotherapeutic - means pertaining to radiotherapy, including nuclear medicine for therapeutic purposes;</p> <p>1.84. Radon - means the radionuclide Rn-222 and its progeny, as appropriate;</p> <p>1.85. Registration - permission granted in an authorisation document by the Agency, through a simplified procedure, to carry out a practice in accordance with conditions laid down in legislation in force or specified by the Agency for this</p>	<p>navođenje uređaja u telu u dijagnostičke ili terapijske svrhe;</p> <p>1.82. Medicinsko radiološki - znači onaj koji se odnosi na radiodijagnostičke i radioterapijske procedure i interventnu radiologiju ili druge medicinske primene jonizujućeg zračenja za planiranje, navođenje i proveru;</p> <p>1.83. Radioterapijski - znači onaj koji se odnosi na radioterapiju, uključujući i nuklearnu medicinu u terapijske svrhe;</p> <p>1.84. Radon - je radionuklid Rn-222 i prema potrebi proizvodi njegovog raspada;</p> <p>1.85. Registracija - ovlašćenje koje jednostavnom procedurom daje Agencija, za vršenje praktične delatnosti u skladu sa uslovima koje propisuje državno zakonodavstvo ili agencija u samom dokumentu autorizacije za ovu vrstu ili klasu praktičnog rada;</p>
---	---	--

<p>1.86. Rrezatim jonizues - nënkupton energjinë e transferuar në formën e grimcave ose të valëve elektromagnetike të një gjatësie vale prej 100 nanometer ose më pak (një frekuencë prej 3×10^{15} herc ose më shumë) e aftë për të prodhuar jone në menyre direkte ose indirekte;</p> <p>1.87. Shërbim dozimetrik - nënkupton një trupë ose një individ, i aftë për të kalibruar, lexuar ose interpretuar pajisjet individuale të monitorimit, ose të bëjë matje të radioaktivitet në trupin e njeriut ose në mostra biologjike, ose të vlerësojë dozat, kapaciteti i të cilit njihet nga Agjencia;</p> <p>1.88. Shërbimi shëndetësor i punës - nënkupton një profesionist shëndetësor apo organ kompetent për të kryer mbikqyrje mjekësore të punonjësve të ekspozuar dhe kapaciteti i të cilit për të punuar në këtë drejtim është i njohur nga Agjencia;</p> <p>1.89. Shqyrtim shëndetësor - nënkupton një procedurë duke përdorur instalime radiologjike mjekësore për diagnozën e hershme në grupet e popullsisë në rrezik;</p>	<p>type or class of practice;</p> <p>1.86. Ionising radiation - means energy transferred in the form of particles or electromagnetic waves of a wavelength of 100 nanometres or less (a frequency of 3×10^{15} hertz or more) capable of producing ions directly or indirectly;</p> <p>1.87. Dosimetry service - means a body or an individual competent to calibrate, read or interpret individual monitoring devices, or to measure radioactivity in the human body or in biological samples, or to assess doses, whose capacity to act in this respect is recognised by the Agency;</p> <p>1.88. Occupational health service - means a health professional or body competent to perform medical surveillance of exposed workers and whose capacity to act in that respect is recognised by the Agency;</p> <p>1.89. Health screening - means a procedure using medical radiological installations for early diagnosis in population groups at risk;</p>	<p>1.86. Jonizuese zraçenje - je prenos energije u obliku čestica ili elektromagnetnih talasa talasne dužine 100 nanometara ili manje (frekvencije 3×10^{15} herca ili veće) koje mogu direktno ili indirektno da proizvode jone.</p> <p>1.87. Služba za dozimetriju - je organ ili pojedinac nadležan za kalibraciju, očitavanje ili tumačenje pojedinih mernih uređaja, ili za merenje radioaktivnosti u ljudskom telu ili biološkim uzorcima, ili za procenu doza a čiju radnu sposobnost za navedeno odobrava Agencija.</p> <p>1.88. Služba medicine rada - je zdravstveni stručnjak ili telo nadležno za sprovođenje medicinskog nadzora izloženih radnika čiju je sposobnost za takvo delovanje priznala Agencija;</p> <p>1.89. Zdravstveni skrining - je procedura u kojem se koristi medicinska radiološka oprema za ranu dijagnostiku u grupama stanovništva izloženim riziku;</p>
--	--	---

<p>1.90. Sievert - (Sv) është emri i veçantë i njësisë së dozës ekuivalente ose efektive. Një sievert është ekuivalent me një xhaul për kilogram:</p> <p>1.91. Sigurim i cilësisë - nënkupton të gjitha veprimet e planifikuara dhe sistematike të nevojshme për të ofruar siguri të mjaftueshme që një strukturë, sistem, komponent ose procedurë do të funksionojë në mënyrë të kënaqshme në përputhje me standardet e pranuar. Kontrolli i cilësisë është një pjesë e sigurimit të cilësisë;</p> <p>1.92. Sistem i menaxhimit të emergjencave - nënkupton një kuadër ligjor apo administrativ që vendos përgjegjësitë për gatishmëri dhe reagim në raste emergjente, dhe masa për vendim marrje në rast të një situatë ekspozimi emergjente;</p> <p>1.93. Situatë e ekspozimit ekzistues - nënkupton një situatë të ekspozimit që tashmë ekziston kur duhet të merret një vendim për kontrollin e saj dhe e cila nuk kërkon ose nuk bën thirrje që të merren masa urgjente;</p>	<p>1.90. Sievert - (Sv) is the special name of the unit of equivalent or effective dose. One sievert is equivalent to one joule per kilogram:</p> <p>1.91. Quality assurance - means all those planned and systematic actions necessary to provide adequate assurance that a structure, system, component or procedure will perform satisfactorily in compliance with agreed standards. Quality control is a part of quality assurance;</p> <p>1.92. Emergency management system - means a legal or administrative framework establishing responsibilities for emergency preparedness and response, and arrangements for decision making in the event of an emergency exposure situation;</p> <p>1.93. existing exposure situation - means an exposure situation that already exists when a decision on its control has to be taken and which does not call or no longer calls for urgent measures to be taken;</p>	<p>1.90. Sivert - (Sv) je poseban naziv za jedinicu ekvivalentne ili efektivne doze. Jedan sivert jednak je jednom džulu po kilogramu: 1 Sv = 1 J kg⁻¹;</p> <p>1.91. Osiguranje kvaliteta - su sve planirane i sistematske radnje potrebne za pružanje odgovarajuće garancije da će struktura, sistem, deo ili procedura funkcionisati na zadovoljavajući način u skladu sa dogovorenim standardima. Kontrola kvaliteta je deo osiguranja kvaliteta;</p> <p>1.92. Sistem upravljanja vanrednim situacijama - je pravni ili upravni okvir kojim se utvrđuju nadležnosti za pripravnost na vanrednu situaciju - kao i sisteme donošenja odluka u situaciji vanrednog izlaganja;</p> <p>1.93. Situacija postojećeg izlaganja - je situacija izlaganja koja već postoji kada treba doneti odluku o njenom kontrolisanju i koja ne zahteva ili više ne zahteva preduzimanje hitnih mera;</p>
--	---	--

<p>1.94. Situatë ekspozimi e planifikuar - nënkupton një situatë ekspozimi që lind nga puna e planifikuar e një burimi rrezatimi apo nga një aktivitet njerëzor i cili ndryshon rrugët e ekspozimit, në mënyrë që të shkaktojnë ekspozimin ose ekspozimin e mundshëm të njerëzve ose mjedisit. Situatat e ekspozimit të planifikuar mund të përfshijnë si ekspozime normale ashtu dhe ekspozime të mundshme.</p> <p>1.95. Situatë ekspozimi emergjente - nënkupton një situatë ekspozimi për shkak të një emergjence;</p> <p>1.96. Substancë radioaktive - nënkupton çdo substancë që përmban një ose më shumë radiobërthama, aktiviteti apo përqendrimi i aktivitetit i të cilave nuk mund të mos të merret parasysh nga pikëpamja e mbrojtjes nga rrezatimi;</p> <p>1.97. Toron - nënkupton radiobërthamën Rn-220 dhe sipas nevojës përfshin edhe produktet e tij të zbërthimit;</p> <p>1.98. Vlera standarde dhe marrëdhënie - nënkuptojnë vlera dhe marrëdhënie të rekomanduara në kapitujt 4 dhe 5 të ICRP</p>	<p>1.94. Planned exposure situation - means an exposure situation that arises from the planned operation of a radiation source or from a human activity which alters exposure pathways, so as to cause the exposure or potential exposure of people or the environment. Planned exposure situations may include both normal exposures and potential exposures.</p> <p>1.95. Emergency exposure situation - means a situation of exposure due to an emergency;</p> <p>1.96. Radioactive substance - means any substance that contains one or more radionuclides the activity or activity concentration of which cannot be disregarded from a radiation protection point of view;</p> <p>1.97. Thoron - means the radionuclide Rn-220 and its progeny, as appropriate;</p> <p>1.98. Standard values and relationships - means values and relationships recommended in chapters 4 and 5 of</p>	<p>1.94. Situacija planiranog izlaganja - znači situaciju izlaganja koja nastaje usled planiranog korišćenja izvora zračenja ili usled ljudske aktivnosti koja menja putanje izlaganja, i time uzrokuje izlaganje ili potencijalno izlaganje ljudi ili životne sredine. Situacije planiranog izlaganja mogu obuhvatati normalna izlaganja i potencijalna izlaganja.</p> <p>1.95. Situacija vanrednog izlaganja - je situacija izlaganja zračenju zbog vanredne situacije;</p> <p>1.96. Radioaktivna supstanca - znači svaka supstanca koja sadrži jedan ili više radionuklida čija se aktivnost ili specifična aktivnost ne može zanemariti sa stanovišta zaštite od zračenja.</p> <p>1.97. Toron - je radionuklid Rn-220 i prema potrebi njegovi proizvodi raspada;</p> <p>1.98. Standardne vrednosti i odnosi - su vrednosti i odnosi preporučeni u poglavljima 4. i 5. MKRZ Publikacije 116</p>
--	--	---

<p>Publikimi 116 për vlerësimin e dozave nga ekspozimet e jashtme dhe kapitulli 1 i ICRP Publikimi 119 për vlerësimin e dozave të ekspozimit të brendshëm, duke përfshirë edhe vlerat më të reja të miratuara nga Shtetet Anëtare. Shteti Anëtar mund të miratojë përdorimin e metodave të veçanta në raste të specifikuar në lidhje me vetitë fiziko-kimike të radiobërthamave ose karakteristika të tjera të situatës së ekspozimit ose të individëve të ekspozuar;</p> <p>1.99. Zonë e kontrolluar - nënkupton një zonë që i nënshtrohet rregullave të veçanta, me qëllim të mbrojtjes nga rrezatimi jonizues ose parandalimin e përhapjes së kontaminimit radioaktiv dhe për të cilat qëllime qasja është e kontrolluar;</p> <p>1.100. Zonë e mbikëqyrur - nënkupton një zonë që i nënshtrohet mbikëqyrjes me qëllim të mbrojtjes nga rrezatimet jonizuese.</p>	<p>ICRP Publication 116 for the estimation of doses from external exposure and chapter 1 of ICRP Publication 119 for the estimation of doses from internal exposure, including updates approved by Member States. Member State may approve the use of specific methods in specified cases relating to the physico-chemical properties of the radionuclide or other features of the exposure situation or of the exposed individual;</p> <p>1.99. Controlled area - means an area subject to special rules for the purpose of protection against ionising radiation or preventing the spread of radioactive contamination and to which access is controlled;</p> <p>1.100. Supervised area - means an area subject to supervision for the purpose of protection against ionising radiation.</p>	<p>za procenu doza od spoljašnjeg izlaganja i poglavlja 1 MKRZ Publikacije 119 za procenu doza od unutrašnjeg izlaganja, uključujući i ažuriranja koja su odobrile države članice. Država članica može odobriti korišćenje posebnih metoda u posebnim slučajevima koji se odnose na fizičko-hemijskih svojstva radionuklida ili druga obeležja situacije izlaganja ili izloženog pojedinca;</p> <p>1.99. Kontrolisana zona - je područje koje podleže posebnim pravilima za potrebu zaštite od jonizujućeg zračenja ili sprečavanja širenja radioaktivnog kontaminacije kojem je pristup kontrolisan;</p> <p>1.100. Nadgledana zona - je područje koje se nadzire radi zaštite od jonizujućeg zračenja.</p>
---	--	---

**KAPITULLI I I
BURIMET RADIOAKTIVE**

**Neni 5
Kërkesa të përgjithshme për burimet e
hapura**

1.Ndërmarrja regjistron burimet në Agjenci dhe siguron marrjen e masave për mbajtjen nën kontroll të burimeve të hapura në lidhje me vendndodhjen e tyre, përdorimin, riciklimin ose depozitimin kur nuk janë më të nevojshme..

2.Ndërmarrja të mbajë dhe ruaj të dhënat e burimeve të hapura duke përfshir vendndodhjen, transferimin, depozitimin ose shkarkimin nën përgjegjësinë e saj,

3.Ndërmarrja që posedon një burim të hapur radioaktiv të njoftojë menjëherë Agjencinë për çfarëdo humbje, vjedhje, rrjedhje të rëndësishme, apo përdorim të paautorizuar ose cilrim.

**CHAPTER II
RADIOACTIVE SOURCES**

**Article 5
General requirements for unsealed
sources**

1. Undertaking shall register source at the Agency and shall ensure that arrangements are made for keeping control of unsealed sources with regard to their location, use and, when no longer required, their recycling or disposal.

2. The undertaking shall keep records of unsealed sources under its responsibility, including location, transfer and disposal or discharge.

3. Undertaking holding an unsealed radioactive source shall notify the Agency promptly of any loss, theft, significant spill, or unauthorised use or release.

**POGLAVLJE II
IZVORI ZRAČENJA**

**Član 5
Opšti zahtevi za otvorene izvore**

1. Preduzeće će registrovati izvor u Agenciji i uspostaviti mehanizme za održavanje kontrole otvorenih izvora u pogledu njihovog smeštaja, upotrebe i recikliranja ili odlaganja kada više nisu potrebni.

2. Preduzeće vodi evidenciju o otvorenim izvorima pod svojom nadležnošću, uključujući smještaj, prenos i odlaganje ili ispuštanje.

3. Preduzeće koje poseduje otvorene izvore da smesta izvesti Agenciju o svakom gubitku, krađi, znatnomk izlivanju ili neovlašćenom korišćenju ili ispuštanju u životnu sredinu.

<p style="text-align: center;">Neni 6 Kërkesa të përgjithshme për burimet e mbyllura</p>	<p style="text-align: center;">Article 6 General requirements for sealed sources</p>	<p style="text-align: center;">Član 6 Opšti zahtevi za zatvorene izvore</p>
<p>1.Ndërmarrja regjistron burimet në Agjenci dhe siguron marrjen e masave për mbajtjen nën kontroll të burimeve të mbyllura në lidhje me vendndodhjen e tyre, përdorimin, riciklimin ose depozitimn kur nuk janë më të nevojshme.</p> <p>2.Ndërmarrja të mbajë dhe të ruaj të dhënat e burimeve të mbyllura nën përgjegjësinë e saj, duke përfshirë vendndodhjen, transferimin dhe depozitimn.</p> <p>3.Ndërmarrja informon paraprakisht Agjencinë për çdo transferim individual të burimeve të mbyllura.</p> <p>4.Ndërmarrje që posedn një apo më shumë burime të mbyllur njofton menjëherë Agjencinë për çfarëdo humbje, rrjedhje të rëndësishme, vjedhje apo përdorim të paautorizuar të një burimi të mbyllur.</p> <p>5. Ndërmarrja ndërmer masat e duhura për sigurinë e burimeve, përfshirë transportin, përdorimin dhe magazinimin</p>	<p>1. Undertaking shall register the source at the Agency and shall ensure that arrangements are made for keeping control of sealed sources with regard to their location, use and, when no longer required, their recycling or disposal.</p> <p>2. The undertaking shall keep records of all sealed sources under its responsibility, including location, transfer and disposal.</p> <p>3. Undertaking shall in advance inform the Agency of any individual transfer of sealed sources.</p> <p>4. Undertaking holding a sealed source shall notify the Agency immediately of any loss, significant leakage, theft or unauthorised use of a sealed source.</p> <p>5. Undertaking shall make adequate arrangement for the security of sources, including transport, use and storage to</p>	<p>1. Preduzeća staraju se o tome da se uspostave mehanizmi za održavanje kontrole zatvorenih izvora u pogledu njihovog smeštaja, upotrebe i recikliranja ili odlaganja kada više nisu potrebni.</p> <p>2. Preduzeće vodi evidenciju o svim zatvorenim izvorima pod svojom nadležnošću, uključujući smeštaj, prenos i odlaganje.</p> <p>3. Preduzeće će unapred obavijestiti Agenciju o svakom pojedinačnom prevozu zatvorenih izvora.</p> <p>4. Preduzeće koje drži zatvorene izvore da smesta obavesti Agenciju o svakom gubitku, krađi, znatnom curenju ili neovlašćenom korišćenju zatvorenog izvora.</p> <p>5. Preduzeća staraju se o tome da se uspostave mehanizmi za bezbednost izvora uključujući transport, upotrebu, prenos ili</p>

<p>për të parandaluar përdorimin, qasjen, heqjen ose vjedhjen e paautorizuar të burimeve.</p> <p style="text-align: center;">Neni 7 Mbajtja e të dhënave nga ndërmarrja</p> <p>1. Ndërmarrja krijon dhe mban shënimet për burimet e saj radioaktive dhe duhet t'i siguroj Agjencisë sipas kërkesës një kopje elektronike ose një kopje me shkrim të këtyre shënimeve nën kushtet vijuese:</p> <p style="padding-left: 40px;">1.1. Në kohën e krijimit të të dhënave të tilla, të cilat duhet të jenë gati sa më parë që është praktikisht e mundshme, pasi burimi është marrë në zotërim;</p> <p style="padding-left: 40px;">1.2. Çdo vit deri në fund të janarit, për vitin paraprak;</p> <p style="padding-left: 40px;">1.3. Nëse situata e treguar në formularin e informacionit sipas Nenin 36 nënparagrafi 1.14, ka ndryshuar;</p> <p style="padding-left: 40px;">1.4. Ndërmarrja pas mbylljes së të</p>	<p>prevent unauthorised use, access, removal or theft of sources.</p> <p style="text-align: center;">Article 7 Record keeping by the undertaking</p> <p>1. The undertaking shall establish and maintain the records on its radiation sources and shall provide the Agency with an electronic or written copy of these records upon request and at least under the following conditions:</p> <p style="padding-left: 40px;">1.1. Without undue delay, at the time of the establishment of such records, which shall be immediately after the source is acquired;</p> <p style="padding-left: 40px;">1.2. Annually by the end of January, for previous year;</p> <p style="padding-left: 40px;">1.3. For high-activity sources if the situation indicated on the information sheet Article 36 subparagraph 1.14 has changed;</p> <p style="padding-left: 40px;">1.4. Without undue delay upon the</p>	<p>krađu izvora.</p> <p style="text-align: center;">Član 7 Evidencija koju vodi poduzeće</p> <p>1. Preduzeće treba da uspostavi i vodi evidenciju o svojim izvorima zračenja i da preduzeće dostavi na zahtev Agencije mora da dostavi elektronsku ili pisanu kopiju evidencije, I to najmanje pod sledećim uslovima:</p> <p style="padding-left: 40px;">1.1. neodložno, u vreme nastanka takvih evidencija, što je pre izvodljivo nakon pribavljanja izvora;</p> <p style="padding-left: 40px;">1.2.godišnje, do kraja januara, za prethodnu godinu;</p> <p style="padding-left: 40px;">1.3.za visoko aktivne izvora, ako se situacija navedena na informacionom listu iz Člana 36 podparagrafa 1.14 promenila;</p> <p style="padding-left: 40px;">1.4. neodložno nakon zatvaranja</p>
---	---	---

<p>dhënave për një burim të veçantë të cilin nuk e posedon, pa vonesë, të cilin, njofton Agjencin me keto të dhëna: emrin e ndërmarrjes ose objektit të magazinimit ose deponimit të mbetjeve në të cilat burimi është transferuar;</p> <p>1.5. Brenda afatit të kërkuar, pas mbylljes së të dhënave të tilla, kur ndërmarrja nuk posedon asnjë burim.</p> <p>2. Të dhënat përmbajnë informacion për:</p> <p>2.1. Radionuklidin e përfshirë,</p> <p>2.2. Llojin e burimit, aktivitetin në kohën e prodhimit ose, nëse kjo veprimtari nuk dihet, aktivitetin në kohën e vendosjes së parë në treg ose në kohën kur ndërmarrja ka siguruar burimin.</p> <p>2.3. Burimet e mbyllura me aktivitet të lartë të paraqitura në Nenin 36 nënparagrafi 1.14.</p> <p>3. Të dhënat e ndërmarrjes duhet të jenë në</p>	<p>closure of the records for a specific source when the undertaking no longer holds this source, whereby the name of the undertaking or waste disposal or storage facility to which the source is transferred shall be included;</p> <p>1.5. Without undue delay upon the closure of such records when the undertaking no longer holds any sources.</p> <p>2. The records shall contain information on:</p> <p>2.1. The radionuclide involved,</p> <p>2.2. The activity at the time of manufacture or, if this activity is not known, the activity at the time of the first placing on the market or at the time the undertaking acquired the source, and the type of source.</p> <p>2.3. High-activity sealed sources set out in Article 36 subparagraph 1.14.</p> <p>3. The undertaking's records shall be</p>	<p>evidencije za određeni izvor kada preduzeće više ne poseduje taj izvor, u kom slučaju se uključuje naziv preduzeća ili objekta za odlaganje ili skladištenje otpada u koji se izvor prenosi;</p> <p>1.5. bez dodatnog odlaganja nakon zatvaranja takve evidencije kada preduzeće više ne poseduje nijedan izvor.</p> <p>2. Evidencije sadrže informacije o:</p> <p>2.1. uključene radionuklide,</p> <p>2.2. aktivnost u trenutku proizvodnje ili, ako ova aktivnost nije poznata, aktivnost u trenutku prvog plasiranja na tržište ili u trenutku kada je preduzeće steklo izvor, i vrstu izvora.</p> <p>2.3. zatvoreni izvori sa visokom aktivnošću navedeni u Članu podparagrafa 1.14.</p> <p>3. Evidencija preduzeća dostupna je za</p>
--	---	---

<p>dispozicion për inspektim nga Agjencia.</p> <p style="text-align: center;">Neni 8 Mbajtja e të dhënave nga Agjencia</p> <p>1. Agjencia do të krijojë dhe mbajë një regjistër kombëtar të burimeve të rrezatimit mbi nivelin të përjashtimit.</p> <p>2. Regjistri përmban ndër të tjera informacion mbi:</p> <p style="padding-left: 40px;">2.1. Ndërmarrjen e autorizuar për të kryer praktikën dhe numrin e autorizimit,</p> <p style="padding-left: 40px;">2.2. Radionuklidin e përfshirë,</p> <p style="padding-left: 40px;">2.3. Aktivitetin në kohën e prodhimit ose, nëse kjo veprimtari nuk dihet, aktivitetin në kohën e vendosjes së parë në treg ose në kohën kur ndërmarrja ka siguruar burimin dhe</p> <p style="padding-left: 40px;">2.4. Përshkrimin e praktikës dhe përshkrimin e burimit.</p> <p>3. Agjencia mban të dhënat e azhurnuara,</p>	<p>available for inspection by the Agency.</p> <p style="text-align: center;">Article 8 Record keeping by the Agency</p> <p>1. Agency shall establish and maintain a national registry of radiation sources above general exemption level.</p> <p>2. The registry shall contain among others information on:</p> <p style="padding-left: 40px;">2.1. Undertaking authorised to perform practice and authorisation number,</p> <p style="padding-left: 40px;">2.2. The radionuclide involved,</p> <p style="padding-left: 40px;">2.3. The activity at the time of manufacture or, if this activity is not known, the activity at the time of the first placing on the market or at the time the undertaking acquired the source, and</p> <p style="padding-left: 40px;">2.4. The description of practice and description of source.</p> <p>3. Agency shall keep the records up to date,</p>	<p>inspekciju od Agencije.</p> <p style="text-align: center;">Član 8 Evidencija koju vodi Agencija</p> <p>1. Agencija formira i vodi nacionalnu evidenciju izvora zračenja iznad općeg nivoa izuzeća.</p> <p>2. Evidencija sadrži između ostalog informacije o:</p> <p style="padding-left: 40px;">2.1. preduzeće koje je ovlašćeno da obavlja delatnost i broj ovlašćenja,</p> <p style="padding-left: 40px;">2.2. uključeni radionuklidi,</p> <p style="padding-left: 40px;">2.3. aktivnost u vreme proizvodnje ili, ako ova aktivnost nije poznata, aktivnost u trenutku prvog plasiranja na tržište ili u vreme kada je preduzeće pribavilo izvor, i</p> <p style="padding-left: 40px;">2.4. opis delatnosti i opis izvora.</p> <p>3. Agencija vodi ažurniranu evidenciju,</p>
--	--	--

<p>duke marrë parasysh transferimet e burimeve dhe faktorëve të tjerë.</p> <p>4. Burimet e rrezatimit të përjashtuara që janë mbi nivelin e përjashtimit të përgjithshëm mund të regjistrohen në grup për një ndërmarrje individuale.</p> <p style="text-align: center;">Neni 9 Kërkesat për kontrollin e burimeve të mbyllura me aktivitet të lartë</p> <p>1. Ndërmarrja siguron që për praktikën që përfshijnë një burim të mbyllur me aktivitet të lartë:</p> <p style="padding-left: 40px;">1.1. Janë marrë masat e duhura për administrimin e sigurt dhe kontrollin e burimeve, duke përfshirë, kur ato bëhen burime të papërdorshme. Masa të tilla mund të parashikohen për transportin e burimeve të papërdorshme te furnizuesi ose vendosja e tyre në një objekt depozitimi ose magazinimi, apo detyrimi për prodhuesit ose furnizuesit për t'i marrë ato;</p> <p style="padding-left: 40px;">1.2. Menaxhimin e sigurt të</p>	<p>taking transfers of the sources and other factors into account.</p> <p>4. The exempted radiation sources that are above general exemption level may be registered in batches for an individual undertaking.</p> <p style="text-align: center;">Article 9 Requirements for control of high-activity sealed sources</p> <p>1. Undertaking shall ensure that for practices involving a high-activity sealed source:</p> <p style="padding-left: 40px;">1.1. Adequate arrangements have been made for the safe management and control of sources, including when they become disused sources. Such arrangements may provide for the transfer of disused sources to the supplier or their placement in a disposal or storage facility or an obligation for the manufacturer or the supplier to receive them;</p> <p style="padding-left: 40px;">1.2. Adequate provision, by way of a</p>	<p>uzimajući u obzir prenosenje izvora i druge faktore.</p> <p>4. Izuzimani izvori zračenja koji su iznad opšteg nivoa izuzimanja mogu se registrovati u serijama za pojedinačno preduzeće.</p> <p style="text-align: center;">Član 9 Uslovi kontrole visokoaktivnih zatvorenih izvora</p> <p>1. Preduzeće za delatnosti koje uključuju visokoaktivne zatvorene izvore mora da ispunjava sledeće zahteve:</p> <p style="padding-left: 40px;">1.1. Odgovarajuće mehanizme sigurnog upravljanja i kontrole izvora, uključujući i kada izvor postane islužen. Takvim mehanizmima se može predvideti prenos isluženih izvora dobavljaču ili njihovo stavljanje u objekt za odlaganje ili skladištenje, ili obaveza proizvođača ili dobavljača da ih prihvati;</p> <p style="padding-left: 40px;">1.2. Sigurno upravljanje isluženim</p>
---	--	---

<p>burimeve kur ato bëhen të papërdorshëm kryhet nëpërmjet sigurimit financiar apo mjeteve të tjera ekuivalente të përshtatshme për burimin në fjalë, përfshirë edhe rastin kur një kompani bëhet e paaftë të paguajë ose ndërpret veprimtarinë e saj;</p> <p>1.3. Janë marrë masat e duhura për sigurinë e burimeve, duke përfshirë përdorimin e transportit dhe magazinimin. Një masë e tillë do të parandalojë përdoriminqasjen, heqjen e paautorizuar ose vjedhjen e burimeve.</p> <p style="text-align: center;">Neni 10 Kontrolli i burimeve të mbyllura me aktivitet të lartë</p> <p>1.Ndërmarrja që kryen praktika që përfshijnë burime të mbyllura të aktivitetit të lartë duhet të përmbushë kërkesat e mëposhtme:</p> <p>1.1. Siguron që testet përkatëse, siç janë testet e rrjedhjes të bazuara në standardet ndërkombëtare, të</p>	<p>financial security or any other equivalent means appropriate for the source in question, has been made for the safe management of sources when they become disused sources, including the case where the undertaking becomes insolvent or ceases its activities;</p> <p>1.3. Adequate arrangement has been made for the security of sources, including transport use and storage. Such arrangement shall prevent unauthorised use, access, removal or theft of sources.</p> <p style="text-align: center;">Article 10 Control of high-activity sealed sources</p> <p>1. The undertaking carrying out practices involving high activity sealed sources shall comply with following requirements:</p> <p>1.1. Ensure that suitable tests, such as leak tests based on international standards, are undertaken regularly</p>	<p>izvorima putem finansijskog osiguranja ili drugog ekvivalentnog načina pogodnog za dati izvor, kada postanu neiskorišćeni izvori, uključujući i slučaj kada preduzeće postane insolventno ili prestane da posluje;</p> <p>1.3. Odgovarajuće mehanizme za bezbednost izvora, uključujući korišćenje prevoza i skladištenje. Takav mehanizam sprečava neovlašćeno korišćenje, pristup, uklanjanje ili krađu izvora.</p> <p style="text-align: center;">Član 10 Kontrola za visokoaktivne zatvorene izvore</p> <p>1. Preduzeća koje izvodi aktivnosti koje podrezumevaju rad sa visokoaktivnim zatvorenim izvorima da poštuje sledeće zahteve:</p> <p>1.1. Stara se o tome da se redovno obavljaju odgovarajuća testiranja, kao što su test curenja na osnovu</p>
--	--	---

<p>ndërmerren rregullisht për të kontrolluar dhe mbajtur integritetin e secilit burim;</p> <p>1.2. Verifikon dhe regjistron çdo javë që çdo burim dhe aty ku është e rëndësishme, pajisjet që përmbajnë burimin janë ende të pranishme dhe në gjendje mirë të dukshme në vendin e tyre të përdorimit ose magazinimit;</p> <p>1.3. Të sigurojë që çdo burim palëvizshëm dhe i lëvizshëm i nënshtrohet masave adekuate të dokumentuara, siç janë protokollet dhe procedurat e shkruara, që kanë për qëllim parandalimin e qasjes së paautorizuar për humbje ose vjedhje të burimit ose dëmtimin e tij nga zjarri;</p> <p>1.4. Njofton menjëherë Agjencinë për çdo humbje, vjedhje, rrjedhje ose përdorim të paautorizuar të një burimi, organizon kontrollin mbi integritetin e secilit burim pas çdo ngjarjeje, duke përfshirë zjarrin, që mund të ketë dëmtuar burimin dhe</p>	<p>in order to check and maintain the integrity of each source;</p> <p>1.2. Weekly verify and record, that each source and, where relevant, the equipment containing the source are still present and in apparently good condition at their place of use or storage;</p> <p>1.3. Ensure that each fixed and mobile source is subject to adequate documented measures, such as written protocols and procedures, aimed at preventing unauthorised access to or loss or theft of the source or its damage by fire;</p> <p>1.4. Promptly notify to Agency of any loss, theft, leakage or unauthorised use of a source, arrange for a check on the integrity of each source after any event, including fire, that may have damaged the source, and, if</p>	<p>međunarodnih standarda, radi provere i održavanja integriteta svakog izvora;</p> <p>1.2. Redovno u zadatim intervalima, koje mogu odrediti države članice, proverava da svaki izvor i, gde je to potrebno, oprema koja sadrži izvor su i dalje prisutni i u vidno dobrom stanju na njihovom mestu korišćenja ili skladištenja;</p> <p>1.3. Stara se o tome da svaki stacionarni i prenosni izvor bude podvrgnut odgovarajućim dokumentovanim merama, kao što su pisani protokoli i procedure koje imaju za cilj sprečavanje neovlašćenog pristupa ili gubitka ili krađe izvora ili njegovog oštećenja usled požara;</p> <p>1.4. Smesta izveštavaju Agenciju o svakom gubitku, krađi, curenju ili neodobroj upotrebi izvora, dogovaraju proveru integriteta svakog izvora nakon bilo kojeg događaja koji je mogao oštetiti izvor, kao što je požar, i prema</p>
--	--	---

<p>nëse është e nevojshme të njoftojë Agjencinë për masat e marra;</p> <p>1.5. Pa vonesa, pas përfundimit të përdorimit të kthejë çdo burim të shfrytëzuar tek furnizuesi ose ta vendosë në një objekt për magazinim ose deponim afatgjatë ose ta transferojë atë në një ndërmarrje tjetër të autorizuar, përveç nëse Agjencia nuk bie dakord ndryshe</p> <p>1.6. Konstaton se, para se të bëhet transferimi, marrësi ka licencën përkatëse.</p> <p>1.7. Njoftojë menjëherë Agjencinë për çdo aksident ose incident që rezulton në ekspozimin e paqëllimtë të një punonjësi ose një pjesëtari itë publikut.</p> <p style="text-align: center;">Neni 11 Identifikimi dhe shënjimi i burimeve të mbyllura me aktivitet të lartë</p> <p>1. Prodhuesi ose furnizuesi dhe secila ndërmarrje sigurojnë që:</p>	<p>appropriate, notify to Agency thereof and of the measures taken;</p> <p>1.5. Return each disused source to the supplier or place it in a facility for long term storage or disposal or transfer it to another authorised undertaking unless otherwise agreed by the Agency, without undue delay after termination of the use;</p> <p>1.6. Ascertain that, before a transfer is made, the recipient has appropriate licence.</p> <p>1.7. Promptly notify the Agency of any accident or incident resulting in unintentional exposure of a worker or a member of the public.</p> <p style="text-align: center;">Article 11 Identification and marking of high-activity sealed sources</p> <p>1. The manufacturer or supplier and each undertaking ensures that:</p>	<p>potrebi izveštavaju i o preduzetim merama Agenciju;</p> <p>1.5. Nakon prestanka korišćenja neodložno vraćaju svaki isluženi izvor dobavljaču ili ga stavljaju u objekt za dugoročno skladištenje ili odlaganje ili ga prenose u drugo ovlašćeno preduzeće osim ako Agencija drugačije ne odluči;</p> <p>1.6. Potvrđuju, pre prenosa, da primalac ima odgovarajuću licencu;</p> <p>1.7. Smesta izveštavaju Agenciju o akcidentu ili incidentu zbog neplanskog izlaganja radnika ili pojedinac iz stanovništva.</p> <p style="text-align: center;">Član 11 Identifikacija i označivanje visokoaktivnih zatvorenih izvora</p> <p>1. Proizvođač ili dobavljač obezbeđuje da:</p>
--	---	---

<p>1.1. Çdo burim i mbyllur me aktivitetit të lartë identifikohet me një numër unik. Ky numër duhet të jetë i gdhendur ose vulosur në burim, aty ku është e mundur. Numri gjithashtu do të jetë i gdhendur ose vulosur në enën e burimit. Nëse kjo nuk është e mundshme, ose në rastin e transportit me kontejner, kontejneri i burimit, së paku, do të mbajë informacion mbi natyrën e burimit.</p> <p>1.2. Kontejneri i burimit dhe kur është e mundur, burimi shënjohe dhe etiketohet me një shenjë të përshtatshme për t'i paralajmëruar njerëzit për rrezikun e rrezatimit.</p> <p>2. Prodhuesi siguron një fotografi të dizajnuar të çdo tipi të burimit të prodhuar dhe një fotografi të kontejnerit tipik të burimit.</p> <p>3. Ndërmarrja siguron që çdo burim i mbyllur me aktivitetit të lartë shoqërohet me informacione me shkrim që tregojnë se burimi është identifikuar dhe shënjuar në përputhje me pikën 1 dhe se shenjat dhe</p>	<p>1.1. Each high-activity sealed source is identified by a unique number. This number shall be engraved or stamped on the source, where practicable. The number shall also be engraved or stamped on the source container. If this is not feasible, or in the case of reusable transport containers, the source container shall, at least, bear information on the nature of the source.</p> <p>1.2. The source container and, where practicable, the source are marked and labelled with an appropriate sign to warn people of the radiation hazard.</p> <p>2. The manufacturer provides a photograph of each manufactured source design type and a photograph of the typical source container.</p> <p>3. The undertaking ensures that each high-activity sealed source is accompanied by written information indicating that the source is identified and marked in compliance with point 1 and that the</p>	<p>1.1. Svaki visokoaktivni zatvoreni izvor bude označen jedinstvenim brojem. Taj se broj prema mogućnostima gravira ili utisne na izvor. Taj se broj takođe prema mogućnostima gravira ili utisne na kontejner izvora. Ako to nije izvodljivo ili u slučaju ponovno upotrebljivih transportnih kontejnera, kontejner izvora sadrži najmanje informaciju o prirodi izvora.</p> <p>1.2. Kontejner izvora i prema mogućnostima izvor označavaju se i etiketiraju odgovarajućim znakom radi upozoravanja ljudi na radiološku opasnost.</p> <p>2. Proizvođač daje fotografiju svakog proizvedenog tipa dizajna izvora i fotografiju tipičnog kontejnera izvora.</p> <p>3. Preduzeće se stara o tome da svaki visokoaktivni zatvoreni izvor bude praćen pisanom informacijom u kojoj se navodi da je izvor identifikovan i označen u skladu sa tačkom 1 i da su oznake i etikete</p>
---	---	---

etiketat e përmendura në pikën 1 mbeten të lexueshme. Informacioni duhet të përfshijë fotografitë e burimit, kontejnerin e burimit, paketimin e transportit, pajisjen dhe pajimet sipas rastit.

**KAPITULLI III
JUSTIFIKIMI DHE KONTROLLI
REGULLATOR I PRAKTIKAVE**

**Neni 12
Justifikimi i praktikave**

1. Ndërmarrja siguron që klasat ose llojet e reja të praktikave që rezultojnë në ekspozimin ndaj rrezatimit jonizues justifikohen para se të miratohen.

2. Agjencia do të rishikojë klasat ekzistuese ose llojet e praktikave në lidhje me justifikimin e tyre sa herë që ka dëshmi të reja dhe të rëndësishme në lidhje me efikasitetin e tyre ose pasojat e mundshme ose informacion të ri dhe të rëndësishëm mbi teknikat dhe teknologjitë e tjera.

3. Praktikrat që përfshijnë ekspozimet profesionale dhe publike do të justifikohen si një klasë apo lloj i praktikës duke marrë

markings and labels referred to in point 1 remain legible. The information shall include photographs of the source, source container, transport packaging, device and equipment as appropriate.

**CHAPTER II
JUSTIFICATION AND REGULATORY
CONTROL OF PRACTICES**

**Article 12
Justification of practices**

1. Undertaking shall ensure that new classes or types of practices resulting in exposure to ionising radiation are justified before being adopted.

2. Agency shall review existing classes or types of practices with regard to their justification whenever there is new and important evidence about their efficacy or potential consequences or new and important information about other techniques and technologies.

3. Practices involving occupational and public exposures shall be justified as a class or type of practice, taking into account both

iz tačke 1 i dalje čitljive. Informacije prema potrebi obuhvataju fotografije izvora, kontejnera izvora, transportne ambalaže, uređaja i opreme.

**POGLAVLJE III
OPRAVDANOST I REGULATORNA
KONTROLA DELATNOSTI**

**Član 12
Opravdanost delatnosti**

1. Preduzeće staraju se da pre usvajanja opravdaju nove vrste ili tipove delatnosti koje imaju za posledicu izlaganje jonizujućem zračenju.

2. Preduzeće razmatraju pregled postojećih vrsta ili tipova delatnosti u pogledu njihove opravdanosti kada god postoje novi ili važni dokazi o njihovoj delotvornosti ili potencijalnim posledicama ili nove i važne informacije o drugim tehnikama i tehnologijama.

3. Delatnosti koje podrazumevaju profesionalno izlaganje i izlaganje stanovništva opravdavaju se kao vrsta ili tip

<p>parasysh të dy kategoritë e ekspozimeve.</p> <p>4. Praktikrat që përfshijnë ekspozimin mjekësor do të justifikohen edhe si një klasë apo lloj i praktikës, duke marrë parasysh ekspozimet mjekësore dhe kur është e nevojshme edhe ekspozimet të përbashkëta profesionale dhe publike si dhe në nivel të çdo ekspozimi mjekësor individual siç përcaktohet në nenin 25 të kësaj rregulloreje.</p> <p style="text-align: center;">Neni 13 Praktikat që përfshijnë produkte të konsumit</p> <p>1. Çdo ndërmarrje që synon të prodhojë ose importojë një produkt konsumi për të cilin përdorimi i caktuar ka të ngjarë të jetë një klasë ose lloj i ri i praktikës, të sigurojë Agjencinë me të gjitha informacionet përkatëse që të lejojë zbatimin e kërkesës së justifikimit të paragrafit 1 në nenin 12.</p> <p>2. Në bazë të vlerësimit të këtij informacioni, Agjencia duhet të vendos nëse përdorimi i caktuar i produktit të</p>	<p>categories of exposures.</p> <p>4. Practices involving medical exposure shall be justified both as a class or type of practice, taking into account medical and, where relevant, associated occupational and public exposures, and at the level of each individual medical exposure as specified in Article 25 of this regulation.</p> <p style="text-align: center;">Article 13 Practices involving consumer products</p> <p>1. Any undertaking intending to manufacture or import a consumer product for which the intended use is likely to be a new class or type of practice, shall provide the Agency with all relevant information, so as to allow the implementation of the justification requirement paragraph 1 in Article 12.</p> <p>2. On the basis of an assessment of this information, the Agency shall decide whether the intended use of the consumer</p>	<p>delatnosti, uzimajući u obzir obe kategorije izlaganja.</p> <p>4. Delatnosti koje podrazumevaju medicinsko izlaganje opravdavaju se kao vrsta ili tip delatnosti, uzimajući u obzir medicinska izlaganja, i prema potrebi povezana profesionalna izlaganja i izlaganja stanovništva, i na nivou svakog individualnog medicinskog izlaganja iz člana 25 ove uredbe.</p> <p style="text-align: center;">Član 13 Delatnosti koje podrazumevaju potrošačke proizvode</p> <p>1. Svako preduzeće koje ima nameru da proizvodi ili uvozi potrošački proizvod, čija je predviđena upotreba verovatno nova vrsta ili tip delatnosti, traže da nadležnom organu pruži sve bitne informacije, kako bi se omogućilo sprovođenje uslova opravdanosti iz člana 12. paragraf 1.</p> <p>2. Na osnovu procene ovih informacija Agencija mora da odluči da li je predviđena upotreba potrošačkog proizvoda opravdana.</p>
--	---	--

<p>konsumit është i justifikuar.</p> <p>3. Pa cenuar paragrafin 1, nëse Agjencia ka marrë informacion në përputhje me këtë paragraf, Agjencia informon pikën e kontaktit për autoritetet kompetente të Shtetit eksportues për këtë pranim dhe, sipas kërkesës, për vendimin e tij dhe bazimin për atë vendim.</p> <p>4. Shitja ose vënien në dispozicion të publikut të produkteve të konsumit nëse përdorimi i tyre nuk është i justifikuar ose përdorimi i tyre nuk do të përmbushë kriteret për përjashtimin nga njoftimi sipas nenit 19 është i ndaluar.</p> <p style="text-align: center;">Neni 14 Praktikat që përfshijnë ekspozimin e qëllimshëm të njerëzve për qëllime të imazherisë jo-mjekësore</p> <p>1. Praktikat që përfshijnë ekspozimin imazherik jo-mjekësor, janë të paraqitura në Nenin 36 nënparagrafi 1.5.</p> <p>2. Agjencia siguron që një vëmendje e</p>	<p>product is justified.</p> <p>3. Without prejudice to paragraph 1, if Agency has received information according to that paragraph, Agency informs the point of contact for the competent authorities of exporting State of this receipt and, upon request, of its decision and the basis for that decision.</p> <p>4. The sale or the making available to the public of consumer products if their intended use is not justified or their use would not fulfil the criteria for exemption from notification under Article 19 is prohibited.</p> <p style="text-align: center;">Article 14 Practices involving the deliberate exposure of humans for non-medical imaging purposes</p> <p>1. Practices involving non-medical imaging exposure, are identified in Article 36 subparagraph 1.5.</p> <p>2. Agency shall ensure that special attention</p>	<p>3. Ne dovodeći u pitanje stav 1, staraju se da Agencija koja je primila informaciju u skladu s tim stavom informiše kontakt osobu od Agencije izvozne država o tom prijemu i, na zahtev, o njenoj odluci i osnovu za tu odluku.</p> <p>4. Zabranjuje da se potrošački proizvodi prodaju ili čine dostupnima javnosti ako njihova predviđena upotreba nije opravdana ili njihova upotreba ne bi ispunila kriterijume za izuzimanje od izveštavanja u skladu s članom 19.</p> <p style="text-align: center;">Član 14 Delatnosti koje podrazumevaju namerno izlaganje ljudi u nemedicinske svrhe</p> <p>1. Delatnosti koje podrazumevaju nemedicinska izlaganja, naročito uzimajući u obzir delatnosti iz Člana 36 podparagrafa 1.5.</p> <p>2. Agencija se stara da se posebna pažnja</p>
--	--	---

<p>veçantë t'i jepet justifikimit të praktikave që përfshijnë ekspozim imazherik jo-mjekësor, në veçanti:</p> <p>2.1. Të gjitha llojet e praktikave që përfshijnë ekspozim imazherik jo-mjekësor do të justifikohen para se të pranohen përgjithësisht;</p> <p>2.2. Çdo zbatim i veçantë i një lloji të praktikës të pranuar përgjithësisht do të justifikohet;</p> <p>2.3. Të gjitha procedurat individuale të ekspozimit imazherik jo-mjekësor që përdorin pajisje mjekësore radiologjike do të justifikohen paraprakisht, duke marrë parasysh objektivat specifike të procedurës dhe karakteristikat e individit të përfshirë;</p> <p>2.4. Siç është përcaktuar në nën paragrafin 2.1 dhe 2.2 të këtij neni justifikimi i përgjithshëm dhe i veçantë i praktikave që përfshijnë ekspozim imazherik jo-mjekësor, mund të jetë objekt i shqyrtimit;</p>	<p>is given to the justification of practices involving non-medical imaging exposure, in particular:</p> <p>2.1. All types of practices involving non-medical imaging exposure shall be justified before being generally accepted;</p> <p>2.2. Each particular application of a generally accepted type of practice shall be justified;</p> <p>2.3. All individual non-medical imaging exposure procedures using medical radiological equipment shall be justified in advance, taking into account the specific objectives of the procedure and the characteristics of the individual involved;</p> <p>2.4. The general and particular justification of practices involving non-medical imaging exposure, as specified in 2.1. and 2.2., may be subject to review;</p>	<p>posveti opravdanosti delatnosti koje podrazumevaju nemedicinska izlaganja, naročito:</p> <p>2.1. Da se svi tipovi delatnosti koje podrazumevaju nemedicinska izlaganja opravdavaju pre no što budu generalno prihvaćene;</p> <p>2.2. Opravdava se svaka posebna primena generalno prihvaćenog tipa delatnosti;</p> <p>2.3. Unapred se opravdava svako pojedinačno nemedicinsko izlaganje korišćenjem medicinske radiološke opreme, uzimajući u obzir posebne ciljeve procedure i karakteristike pojedinca;</p> <p>2.4. Navedeno u tačkama 2.1. i 2.2., opšta i posebna opravdanost delatnosti koje podrazumevaju nemedicinska izlaganja možgu biti podvrgnute reviziji;</p>
--	--	--

<p>2.5. Rrethanat që kërkojnë ekspozime imazherike jo-mjekësore, pa justifikim individual të çdo ekspozimi, i nënshtrohet rishikimeve të rregullta.</p> <p>3. Kur Agjencia ka përcaktuar se një praktikë e veçantë që përfshin ekspozim imazherik jo-mjekësor është e justifikuar, siguron që:</p> <p>3.1. Praktika është subjekt i autorizimit;</p> <p>3.2. Kërkesat për një praktikë, që përfshin kriteret për zbatime individuale, përcaktohen nga Agjencia dhe sipas rastit në bashkëpunim me institucionet tjera profesionale dhe shoqatat shkencore mjekësore;</p> <p>3.3. Për procedurat që përdorin pajisje mjekësore radiologjike</p> <p>3.3.1. Zbatohen kërkesat përkatëse të identifikuara për ekspozim mjekësor, duke përfshirë ato për pajisjet,</p>	<p>2.5. Circumstances warranting non-medical imaging exposures, without individual justification of each exposure, shall be subject to regular review.</p> <p>3. Where the Agency has determined that a particular practice involving non-medical imaging exposure is justified, it shall ensure that:</p> <p>3.1. The practice is subject to licensing;</p> <p>3.2. Requirements for the practice, including criteria for individual implementation, are established by the Agency, in cooperation with other relevant bodies and medical scientific societies, as appropriate;</p> <p>3.3. For procedures using medical radiological equipment</p> <p>3.3.1. Relevant requirements identified for medical exposure are applied, including those for</p>	<p>2.5. Okolnosti koje zahtevaju nemedicinska izlaganja, bez pojedinačne opravdanosti svakog izlaganja, biće podvrgnute redovnoj reviziji;</p> <p>3. Ako Agencija utvrdi da je određena delatnost koja obuhvata nemedicinska izlaganja opravdana, obezbeđuje:</p> <p>3.1. Da delatnost podleže odobrenju;</p> <p>3.2. Da Agencija u saradnji s drugim odgovarajućim telima i medicinskim naučnim društvima prema potrebi utvrdi zahteve za delatnost, uključujući i kriterijume za pojedinačnu primenu;</p> <p>3.3. Za procedure koje koriste medicinsku radiološku opremu:</p> <p>3.3.1. Da budu primenjeni utvrđeni bitni zahtevi za medicinsko izlaganje, uključujući one za opremu,</p>
---	---	---

<p>optimizimin, përgjegjësitë, trajnime dhe mbrojtje të veçantë gjatë shtatzënisë dhe përfshirjen e duhur të ekspertit të fizikës mjekësore;</p> <p>3.3.2. Sipas nevojës, krijohen protokollet e duhura specifike në përputhje me objektivin e ekspozimit dhe cilësinë e kërkuar të imazhit;</p> <p>3.3.3. Ku është e mundur, krijohen nivele diagnostike referente të veçanta ;</p> <p>3.4. Për procedurat jo mjekësore, që nuk përdorin pajisje mjekësore radiologjike, kufizimet e dozave janë dukshëm nën kufirin e dozës për pjesëtarët e publikut;</p> <p>3.5. Dhënien e informacionit dhe marrjen e pëlqimit nga individit për t'u ekspozuar, duke lejuar për rastet kur autoritetet e zbatimit të ligjit mund të vazhdojnë pa pëlqimin e individit;</p>	<p>equipment, optimisation, responsibilities, training and special protection during pregnancy and the appropriate involvement of the medical physics expert;</p> <p>3.3.2. Where appropriate, specific protocols, consistent with the objective of the exposure and required image quality, are put in place;</p> <p>3.3.3. Where practicable, specific diagnostic reference levels are put in place;</p> <p>3.4. For procedures not using medical radiological equipment, dose constraints are significantly below the dose limit for members of the public;</p> <p>3.5. Information is provided to and consent sought from the individual to be exposed, allowing for cases where the law enforcement authorities may proceed without consent of the individual;</p>	<p>optimizaciju, odgovornost, osposobljavanje i posebnu zaštitu tokom trudnoće i obaveze uključivanja stručnjaka iz oblasti medicinske fizike;</p> <p>3.3.2. Da se prema potrebi uspostave posebni protokoli u skladu sa ciljem izlaganja i traženog kvaliteta slike;</p> <p>3.3.3. Da se ako je moguće uspostave posebni dijagnostički referentni nivoi;</p> <p>3.4. Da su ograničenja doza u procedurama koje ne koriste medicinsku radiološku opremu znatno niža od granica izlaganja za pojedince iz stanovništva;</p> <p>3.5. Da se pojedincu koji će biti izložen pružaju informacije i traži njegov pristanak, dopuštajući slučajeve kada organi za sprovođenje zakona mogu postupati bez saglasnosti pojedinca;</p>
---	---	---

<p style="text-align: center;">Neni 15 Identifikimi i praktikave që përfshijnë materiale radioaktive natyrore</p> <p>Klasat ose llojet e praktikave që përfshijnë materiale radioaktive natyrore që çojnë në ekspozimin e punëtorëve ose pjesëtarëve të publikut, të cilat nuk mund të shpërfillen nga pikëpamja e mbrojtjes nga rrezatimi, identifikohen nga Agjencia me mjete të përshtatshme duke marrë parasysh sektorët industrial të renditur në Nenin 36 nënparagrafi 1.6.</p>	<p style="text-align: center;">Article 15 Identification of practices involving naturally-occurring radioactive material</p> <p>Classes or types of practice involving naturally-occurring radioactive material and leading to exposure of workers or members of the public which cannot be disregarded from a radiation protection point of view, shall be identified by Agency by appropriate means taking into account industrial sectors listed in Article 36 subparagraph 1.6.</p>	<p style="text-align: center;">Član 15 Utvrđivanje delatnosti koje podrazumevaju rad sa prirodnim radioaktivnim materijalom</p> <p>Agencija obezbeđuje utvrđivanje vrsta ili tipova delatnosti koje obuhvataju prirodne radioaktivne materijale koje dovode do izlaganja radnika ili pojedinaca iz stanovništva koje se ne može zanemariti sa stanovišta zaštite od zračenja. Takvo utvrđivanje se sprovodi odgovarajućim sredstvima, uzimajući u obzir industrijske sektore iz Člana 36 podparagrafa 1.6.</p>
<p style="text-align: center;">Neni 16 Detyrat për ndërmarrjet</p> <p>1. Ndërmarrj obligohet të zbatojë detyrat në vazhdim:</p> <p style="padding-left: 40px;">1.1. Të arrijë dhe të mirëmbajë nivelin optimal të mbrojtjes së publikut;</p> <p style="padding-left: 40px;">1.2. Të pranojë në shërbim pajisjet dhe procedura të përshtatshme për matjen dhe vlerësimin e ekspozimit</p>	<p style="text-align: center;">Article 16 Tasks for the undertaking</p> <p>1. Undertaking shall carry out the following tasks:</p> <p style="padding-left: 40px;">1.1. Achieve and maintain an optimal level of protection of members of the public;</p> <p style="padding-left: 40px;">1.2. Accept into service adequate equipment and procedures for measuring and assessing exposure of</p>	<p style="text-align: center;">Član 16 Zadaci za preduzeća</p> <p>1. Zahtevi od Preduzeća da ispuni sledeće zadatke:</p> <p style="padding-left: 40px;">1.1. Da ostvari i održava optimalan nivo zaštite pojedinaca iz stanovništva</p> <p style="padding-left: 40px;">1.2. Da pusti u pogon odgovarajuću opremu i procedure za merenje i procenu izlaganja pojedinaca is</p>

<p>të publikut dhe për kontaminimin radioaktiv të mjedisit;</p> <p>1.3. Të verifikojë efektshmërinë dhe mirëmbajtjen e pajisjeve siç referohet në nënparagrafin 1.2 të këtij neni dhe të sigurojë kalibrimin e rregullt të instrumenteve matëse;</p> <p>1.4. Të kërkojë këshilla nga eksperti i mbrojtjes nga rrezatimi në kryerjen e detyrave të përmendura në nënparagrafet 1.1, 1.2 dhe 1.3.</p> <p style="text-align: center;">Neni 17 Qasja e shkallëzuar e kontrollit rregullator</p> <p>1. Të gjitha praktikat janë subjekt i kontrollit rregullator me qëllime të mbrojtjes nga rrezatimi, me anë të njoftimit, autorizimit dhe inspektimeve të duhura, në përputhje me madhësinë dhe mundësinë e ekspozimeve që rezultojnë nga praktika dhe në përputhje me ndikimin që kontrolli rregullator mund të ketë në reduktimin e ekspozimeve të tilla ose përmirësimin e sigurisë radiologjike.</p>	<p>members of the public and radioactive contamination of the environment;</p> <p>1.3. Check the effectiveness and maintenance of equipment as referred in subparagraph 1.2 and ensure the regular calibration of measuring instruments;</p> <p>1.4. Seek advice, as appropriate, from a radiation protection expert in the performance of the tasks referred to in subparagraphs 1.1, 1.2 and 1.3.</p> <p style="text-align: center;">Article 17 Graded approach to regulatory control</p> <p>1. All practices are subject to regulatory control for the purpose of radiation protection, by way of notification, authorisation and appropriate inspections, commensurate with the magnitude and likelihood of exposures resulting from the practice, and commensurate with the impact that regulatory control may have in reducing such exposures or improving radiological safety.</p>	<p>stanovništva i radioaktivne kontaminacija životne sredine;</p> <p>1.3. Da proveri delotvornost i održavanje opreme iz tačke 1.2 i obesbedi redovnu kalibraciju mernih instrumenata;</p> <p>1.4. Da traži savete od stručnjaka iz oblasti zaštite od zračenja u sprovođenju zadataka iz tačaka 1.1, 1.2 i 1.3.</p> <p style="text-align: center;">Član 17 Gradirani pristup regulatornoj kontroli</p> <p>1. Sve delatnosti se podvrgavaju regulatornoj kontroli radi zaštite od zračenja, putem prijavljivanja, odobrenja i odgovarajućih inspekcija, srazmerno stepenu i verovatnoći izlaganja nastalih usled obavljanja delatnosti i srazmernih mogućem uticaju regulatorne kontrole na smanjivanje izlaganja ili poboljšanje radiološke sigurnosti.</p>
--	---	--

<p>2. Pa cenuar nenin 20 dhe 21 kurështë e nevojshme dhe në përputhje me kriteret e përgjithshme të përjashtimit të përcaktuara në Nenin 36 nënparagrafi 1.7, kontrolli rregullator mund të kufizohet te njoftimi dhe shpeshësia e përshtatshme e inspektimeve. Agjencia mund të vendosë që të përjashtojë praktikën e njoftuar nga kërkesa e autorizimit në bazë të kriterëve të përgjithshme të specifikuar në Nenin 36 nënparagrafi 1.7; në rastin e sasive të moderuara të materialit për këtë qëllim mund të përdoren vlerat e përqendrimit të aktivitetit të përcaktuara në Nenin 36 nënparagrafi 1.7, Tabela B, kolona 2. Sasia e moderuar e materialit nuk duhet të kalojë koeficientin midis aktivitetit dhe përqendrimit të aktivitetit në Nenin 36 nënparagrafi 1.7, Tabela B.</p> <p>3. Praktikën e njoftuar të cilat nuk janë të përjashtuara nga autorizimi, i nënshtrohen procesit të regjistrimit apo licencimit.</p>	<p>2. Without prejudice to Articles 20 and 21, where appropriate, and in accordance with the general exemption criteria set out in Article 36 subparagraph 1.7, regulatory control may be limited to notification and an appropriate frequency of inspections. Agency may decide to exempt notified practices from the requirement of authorisation on the basis of the general criteria specified in Article 36 subparagraph 1.7; in the case of moderate amounts of material, the activity concentration values laid down in Article 36 subparagraph 1.7, Table B, column 2 may be used for this purpose. Moderate amount of material shall not exceed the quotient between activity and activity concentration in Article 36 subparagraph 1.7, Table B.</p> <p>3. Notified practices which are not exempted from authorisation shall be subject to regulatory control through registration or licensing.</p>	<p>2. Ne dovodeći u pitanje članove 20 i 21, prema potrebi i u skladu s opštim kriterijumima za izuzimanje iz Člana 36 podparagrafa 1.7, regulatorna kontrola može se ograničiti na prijavljivanje i inspekcije odgovarajuće učestalosti. Agencija može u tu svrhu da uspostavi opšta izuzimanja ili odluči da izuzme prijavljene delatnosti od zahteva za odobrenje na osnovu opštih kriterijuma iz Člana 36 podparagrafa 1.7 u slučaju umerenih količina materijala, zavisno od toga kako navedu države članice, vrednosti specifične aktivnosti iz Člana 36 podparagrafa 1.7, Tabele B, kolona 2 se mogu koristiti u tu svrhu. Umerena količina materijala ne sme da premaši količnik između aktivnosti i koncentracije aktivnosti iz Člana 36 podparagrafa 1.7, Tabele B.</p> <p>3. Prijavljene delatnosti koje nisu izuzete od odobrenja biće podvrgnute regulatornoj kontroli putem registracije ili licenciranja.</p>
---	---	--

<p style="text-align: center;">Neni 18 Njoftimi</p>	<p style="text-align: center;">Article 18 Notification</p>	<p style="text-align: center;">Član 18 Prijavljivanje</p>
<p>1. Njoftimi kërkohet për të gjitha praktikatat e justifikuar, duke përfshirë edhe ato të identifikuar sipas Nenit 15. Njoftimi duhet të bëhet para fillimit të praktikës ose, për praktikatat ekzistuese, brenda (6) gjashtë muajve pasi kjo kërkesë të jetë e zbatueshme.</p> <p>2. Kur paraqitet një kërkesë për autorizim, nuk kërkohet njoftim i veçantë.</p> <p>3. Njoftimi kërkohet gjithashtu edhe për vendet e punës që tejkalojnë limitet e Radonit dhe për situatat e ekspozimit ekzistues të cilat janë shqetësuese nga pikëpamja e mbrojtjes nga rrezatimi.</p> <p>4. Pavarësisht kritereve të përjashtimit të përcaktuara në nenin 19, në situata ku ka shqetësim se një praktikë e identifikuar në pajtim me nenin 15 mund të çojë në praninë e radionuklideve natyrore në ujë, që mund të ndikojnë në cilësinë e furnizimit me ujë të pijshëm ose të ndikojë në ndonjë rrugë tjetër ekspozimi, në mënyrë që të jetë</p>	<p>1. Notification is required for all justified practices, including those identified according to Article 15. The notification shall be made prior to the practice commencing or, for existing practices, in (6) six months once this requirement is applicable.</p> <p>2. Where an application for authorisation is submitted, no separate notification is needed.</p> <p>3. Notification is also required for workplaces exceeding radon limits, and for existing exposure situations which are of concern from a radiation protection point of view.</p> <p>4. Notwithstanding the exemption criteria laid down in Article 19, in situations where there is concern that a practice identified in accordance with Article 15 may lead to the presence of naturally-occurring radionuclides in water liable to affect the quality of drinking water supplies or affect any other exposure pathways, so as to be of</p>	<p>1. Prijavljivanje je obavezno za sve opravdane delatnosti, uključujući tu i one utvrđene u skladu sa članom 15. Prijavljivanje se obavlja pre započinjenja delatnosti ili za postojeće delatnosti (6) šest meseci nakon što ovaj zahtev postane primenjiv.</p> <p>2. Ako se predaje prijava za odobrenje, nije potrebno posebno prijavljivanje.</p> <p>3. Prijavljivanje je takođe obavezno za radna mesta koja premašuju radonske granice, kao i za situacije postojećeg izlaganja koje imaju zabrinutost sa stanovišta zaštite od zračenja.</p> <p>4. Bez obzira na kriterijume za izuzimanje utvrđene u članu 19, Agencija može zahtevati da delatnost bude podvrgnuta obavezni prijavljivanja u situacijama koje se utvrde kada postoji zabrinutost da bi delatnost utvrđena u skladu s članom 15 mogla dovesti do prisustva prirodnih radionuklida u vodi i uticati na kvalitet</p>

<p>shqetësuese nga pikëpamje e mbrojtjes nga rrezatimi, praktika do të jetë subjekt i njoftimit.</p> <p>5. Aktivitetet njerëzore që përfshijnë materiale të kontaminuara radioaktive si rezultat i lëshimeve të autorizuara ose materiale të çliruara në pajtim me nenin 22 nuk do të menaxhohen si një situatë e ekspozimi e planifikuar dhe për rrjedhojë, nuk kërkohet që të njoftohet për to.</p> <p>6. Praktikrat mund të përjashtohen nga njoftimi, siç përcaktohet në nenin 19.</p>	<p>concern from a radiation protection point of view, the practice shall be subject to notification.</p> <p>5. Human activities involving radioactively contaminated materials resulting from authorised releases or materials cleared in accordance with Article 22 shall not be managed as a planned exposure situation and, hence, are not required to be notified.</p> <p>6. Practices may be exempted from notification, as specified in Article 19.</p>	<p>rezervi vode za piće ili uticati na druge putanje izlaganja, te tako postaje razlog za zabrinutost sa stanovišta zaštite od zračenja.</p> <p>5. Ljudskie aktivnosti koje obuhvataju materijale kontaminirane radioaktivnošću nastale odobrenim ispuštanjem ili materijale oslobođene u skladu s članom 22 ne upravlja se kao situacijom planiranog izlaganja, te se stoga ne zahteva prijavljivanje.</p> <p>6. Delatnost se može izuzeti od obaveze prijavljivanja kako je navedeno u članu 19.</p>
<p style="text-align: center;">Neni 19 Përrjashtimi nga njoftimi</p> <p>1. Praktikrat e justifikuara të përrfshira në vijim nuk duhet të njoftohen:</p> <p style="padding-left: 40px;">1.1. Materialet radioaktive, ku sasia e aktivitetit të përrfshirë nuk tejkalon në total vlerat e përrjashtimit të paraqitura në Tabelën B, kolona 3, të Nenin 36 nënparagrafi 1.7, ose vlera më të larta që, për përrdorime të veçanta, aprovohen nga Agjencia dhe plotësojnë kriteret e</p>	<p style="text-align: center;">Article 19 Exemption of practice from notification</p> <p>1. Justified practices involving the following do not need to be notified:</p> <p style="padding-left: 40px;">1.1. Radioactive materials where the quantities of the activity involved do not exceed in total the exemption values set out in Table B, column 3, of Article 36 subparagraph 1.7, or higher values that, for specific applications, are approved by the Agency and satisfy the general</p>	<p style="text-align: center;">Član 19 Izuzimanje od obaveze prijavljivanja</p> <p>1. Nije potrebno prijavljivati opravdane delatnosti koje obuhvataju sledeće:</p> <p style="padding-left: 40px;">1.1. Radioaktivne materijale ako količine dotične aktivnosti ne prelaze u zbiru nivo izuzimanja iz Tabele B kolona 3 Člana 36 podparagrafa 1.7 ili veće vrednosti koje je Agencija odobrila za posebne primene i koje ispunjavaju opšte kriterijume za izuzimnje i</p>

<p>përgjithshme të përjashtimit dhe çlirimit të vendosura në Nenin 36 nënparagrafi 1.7; ose</p> <p>1.2. Pa cenuar Nenin 18 paragrafin 5, materialet radioaktive ku përqendrimet e aktivitetit nuk tejkalojnë vlerat e përjashtimit të përcaktuara në Tabelën A të Nenin 36 nënparagrafi 1.7, ose vlera më të larta që për përdorime të veçanta, janë të miratuara nga Agjencia dhe plotësojnë kriteret e përgjithshme të përjashtimit dhe çlirimit të përcaktuara në Nenin 36 nënparagrafi 1.7; ose</p> <p>1.3. Aparat që përmban një burim të mbyllur, me kusht që:</p> <p>1.3.1. Aparati është i një tipi të miratuar nga Agjencia,</p> <p>1.3.2. Aparati nuk shkakton në kushte normale të funksionimit, një fuqi dozë që tejkalon $1\mu\text{Sv/h}$ në një distancë prej 0.1 m nga çdo sipërfaqe e arritshme, dhe</p>	<p>exemption and clearance criteria set out in Article 36 subparagraph 1.7; or</p> <p>1.2. Without prejudice to Article 18 paragraph 5, radioactive materials where the activity concentrations do not exceed the exemption values set out in Table A of Article 36 subparagraph 1.7, or higher values that, for specific applications, are approved by the Agency and satisfy the general exemption and clearance criteria set out in Article 36 subparagraph 1.7; or</p> <p>1.3. Apparatus containing a sealed source, provided that:</p> <p>1.3.1. The apparatus is of a type approved by the Agency,</p> <p>1.3.2. The apparatus does not cause in normal operating conditions, a dose rate exceeding $1\mu\text{Sv/h}$ at a distance of 0.1 m from any</p>	<p>oslobađanje iz Člana 36 podparagrafa 1.7; ili</p> <p>1.2. Ne dovodeći u pitanje član 18 paragraf 5, radioaktivne materijale ako specifične aktivnosti ne prelaze nivoë izuzimanja iz Tabele A Člana 36 podparagrafa 1.7 ili veće vrednosti koje Agencija odobrila za posebne primene i koje ispunjavaju opšte kriterijume za izuzimanje i oslobađanje iz Člana 36 podparagrafa 1.7; ili</p> <p>1.3. Uređaj koji sadrži zatvoreni izvor, pod uslovom:</p> <p>1.3.1. Da je uređaj ovog tipa odobrila Agencija,</p> <p>1.3.2. Da uređaj u normalnim radnim uslovima ne preuzrokuje jačinu doze koja prelazi 1mSv/h na udaljenosti od 0.1 m od bilo</p>
--	--	--

<p>1.3.3. Kushtet për riciklim ose depozitimin janë përcaktuar nga Agjencia.</p> <p>2. Çfarëdo aparati elektrik me kusht që:</p> <p>2.1. Është një tub i rrezeve katodike që shërben si ekran për shfaqjen e imazheve vizuale ose një aparati tjetër elektrik që operon në tension që nuk tejkalon 30 kilovolt (kV) ose është një lloj aparati i miratuar nga Agjencia.</p> <p>2.2. aparati në kushte normale të operimit, nuk shkakton një fuqi doze që tejkalon 1μSv/h në një distancë prej 0.1 m nga çdo sipërfaqe e arritshme.</p> <p>3. Agjencia mund të përjashtojë lloje të veçanta të praktikave nga kërkesa për njoftim, nëse ato janë në përputhje me kriteret e përgjithshme të përjashtimit të përcaktuara në pikën 3 të Nenin 36 nënparagrafi 1.7, në bazë të një vlerësimi që tregon se përjashtimi është alternativa më e mirë.</p>	<p>accessible surface and</p> <p>1.3.3. Conditions for recycling or disposal have been specified by Agency.</p> <p>2. Any electrical apparatus provided that:</p> <p>2.1. It is a cathode ray tube intended for the display of visual images, or other electrical apparatus operating at a potential difference not exceeding 30 kilo Volt (kV) or it is of a type approved by Agency.</p> <p>2.2. It does not cause, in normal operating conditions, a dose rate exceeding 1μSv/h at a distance of 0.1 m from any accessible surface.</p> <p>3. Agency may exempt specific types of practices from the notification requirement subject to compliance with the general exemption criteria established in point 3 of Article 36 subparagraph 1.7 on the basis of an assessment showing that exemption is the best option.</p>	<p>koje dostupne površine; i</p> <p>1.3.3. Da je Agencija navela uslove za recikliranje ili odlaganje; ili</p> <p>2. Bilo koji električni uređaj pod uslovom:</p> <p>2.1. Da je reč o katodnoj cevi koja služi za prikazivanje slike ili drugom električnom uređaju koji radi na naponu od najviše 30 kilovolta (kV) ili je reč o tipu uređaja koju je odobrila Agencija.</p> <p>2.2. Da u normalnim radnim uslovima ne prouzrokuje jačinu doze koja prelazi 1mSv/h na udaljenosti od 0.1 m od bilo koje dostupne površine.</p> <p>3. Agencija može izuzeti od obaveze prijavljivanja posebnih tipova delatnosti ako su u skladu sa opštim nivoima izuzimanja iz tačke 3 Člana 36 podparagrafa 1.7 na osnovu procene koja pokazuje da je izuzimanje najbolja opcija.</p>
--	---	--

<p style="text-align: center;">Neni 20 Regjistrimi</p> <p>1. Praktikrat që paraqesin rrezik të ultë të rrezatimi vetëm regjistrohen.</p> <p>2. Këto praktika duhet të kryhen në përputhje me Ligjin për mbrojtje nga rrezatimin dhe siguria bërthamore dhe janë subjekt i inspektimit.</p> <p>3. Praktikrat, që i nënshtrohen vetëm regjistrimit, renditen në Nenin 36 nënparagrafi 1.19.</p> <p>4. Vendimi Agjencisë për të paraqitur lloje të praktikave për (ne) regjistrim apo licencim mund të bazohet në përvojën e Agjencisë, duke marrë parasysh madhësinë e dozave të pritshme ose të mundshme si dhe kompleksitetin e praktikës.</p>	<p style="text-align: center;">Article 20 Registration</p> <p>1. Practices that represent low radiation hazard may be registered only.</p> <p>2. Those practices must be conducted in compliance with the Law on radiation protection and nuclear safety and are subject of inspection.</p> <p>3. Practices, that are subject to registration only, are listed in Article 36 subparagraph 1.19.</p> <p>4. Decision by Agency to submit types of practices to either registration or licensing may be based on experience of the Agency, taking into account the magnitude of expected or potential doses, as well as the complexity of the practice.</p>	<p style="text-align: center;">Član 20 Registracija</p> <p>1. Delatnost koja predstavljaju malu opasnost mogu se samo registrovati.</p> <p>2. Ove delatnosti moraju biti sprovedene u skladu sa Zakonom o zaštiti od zračenja i nuklearne sigurnosti i predmet su inspekcije.</p> <p>3. Dealatnosti koje su predmet samo registrovanja, navedena su u Članu 36 podparagrafa 1.19.</p> <p>4. Odluka Agencije da se neki tipovi delatnosti podvrgnu obavezi registracije ili licenciranja može se zasnovati na regulatornom iskustvu, uzimajući u obzir značaj očekivanih ili potencijalnih doza, kao i složenost delatnosti.</p>
<p style="text-align: center;">Neni 21 Licencimi</p> <p>1. Praktikrat e mëposhtme janë subjekt i licencimit:</p>	<p style="text-align: center;">Article 21 Licensing</p> <p>1. The following practices are subject of licensing:</p>	<p style="text-align: center;">Član 21 Licenciranje</p> <p>1. Predmet licenciranja su sledeće delatnosti:</p>

<p>1.1. Operimi dhe përdorimi i gjeneratorëve të rrezatimit dhe burimeve radioaktive, të cilat nuk përjashtohen ose nuk janë subjekt i regjistrimit;</p> <p>1.2. Operimi me gjeneratorë të rrezatimit, përshpejtues ose burime radioaktive për qëllime imazherike të ekspozimit mjekësor ose jo-mjekësor;</p> <p>1.3. Operimi i gjeneratorëve të rrezatimit ose përshpejtuesve me përjashtim të mikroskopëve elektronikë ose burimeve radioaktive për qëllime që nuk mbulohen nga nënparagrafi 1.2.</p> <p>1.4. Dhënia e qëllimshme e substancave radioaktive personave, duke siguruar masat e mbrojtjes të njeriut dhe kafshëve nga rrezatimi me qëllim të diagnostifikimit mjekësor ose veterinar, trajtimit apo hulumtimit;</p> <p>1.5. Ndërtimi, operimi, dekomisionimi dhe mbyllja e:</p>	<p>1.1. The operation and use of radiation generators and sources, that are not exempted or subject to registration only;</p> <p>1.2. The operation of radiation generators or accelerators or radioactive sources for medical exposures or for non-medical imaging purposes;</p> <p>1.3. The operation of radiation generators or accelerators, except electron microscopes, or radioactive sources for purposes not covered by subparagraph 1.2.</p> <p>1.4. The deliberate administration of radioactive substances to persons and, in so far as the radiation protection of human beings is concerned, animals for the purpose of medical or veterinary diagnosis, treatment or research;</p> <p>1.5. The construction, operation, decommissioning and closure of:</p>	<p>1.1. Rukovanje i korišćenje generatora i izvora zračenja, koji nisu izuzeti ili nisu predmet samo registracije;</p> <p>1.2. Rukovanje generatorima zračenja ili akceleratorima ili radioaktivnim izvorima za medicinska izlaganja ili za izradu slika u nemedicinske svrhe;</p> <p>1.3. Rukovanje generatorima zračenja ili akceleratorima, osim elektronskih mikroskopa, ili radioaktivnih izvora u svrhe koje nisu obuhvaćene tačkom 1.2.</p> <p>1.4. Namerno davanje radioaktivnih supstanci ljudima i, u onoj meri u kojoj je zaštita ljudskih bića od zračenja uzeta u obzir, životinjama u svrhu medicinske ili veterinarske dijagnoze, terapije ili istraživanja;</p> <p>1.5. izgradnja, rukovanje, dekomisija i zatvaranje za:</p>
--	--	---

<p>1.5.1. Çdo objekti bërthamor</p> <p>1.5.2. Menaxhimin e mbetjeve radioaktive dhe objektet e magazinimit, dhe</p> <p>1.5.3. Minierat e uraniumit;</p> <p>1.6. Shtimi i qëllimshëm i substancave radioaktive në prodhimin ose fabrikimin e produkteve të konsumit ose të produkteve të tjera, duke përfshirë produktet mjekësore, si dhe importin e produkteve të tilla;</p> <p>1.7. Çdo praktikë që përfshin një burim të mbyllur të aktivitetit të lartë;</p> <p>1.8. Praktikrat e shkarkimit të materialeve radioaktive që tejkalojnë në tërësi vlerat e përjashtimit të paraqitura në tabelën B, kolona 3, të Nenin 36 nënparagrafi 1.7, me shkarkime aerosolësh ose rrjedhësve të lëngshëm në mjedis.</p>	<p>1.5.1. Any nuclear facility</p> <p>1.5.2. Radioactive waste management and storage facilities, and</p> <p>1.5.3. Uranium mines;</p> <p>1.6. The deliberate addition of radioactive substances in the production or manufacture of consumer products or other products, including medicinal products, and the import of such products;</p> <p>1.7. Any practice involving a high-activity sealed source;</p> <p>1.8. Practices discharging radioactive material exceeding in total the exemption values set out in Table B, column 3, of Article 36 subparagraph 1.17 with airborne or liquid effluent into the environment.</p>	<p>1.5.1. bilo kojeg nuklearnog objekta</p> <p>1.5.2. postrojenja za upravljanje i skladištenje radioaktivnog otpada</p> <p>1.5.3. rudnike uranijuma;</p> <p>1.6. Namerno dodavanje radioaktivnih supstanci u proizvodnji ili izradi potrošačkih proizvoda ili drugih proizvoda, uključujući medicinske proizvode i uvoz takvih proizvoda;</p> <p>1.7. bilo koja delatnost koja uključuje visokoaktivni zatvoreni izvor;</p> <p>1.8. delatnosti ispuštnja radioaktivnog materijala koji u celosti prevazilaze vrijednosti izuzeća iz tabele B, kolona 3, Člana 36 podparagrafa 1.7 sa gasovitim ili tečnim efluentima u zivotnoj sredini.</p>
---	--	---

<p style="text-align: center;">Neni 22 Materialet e liruar nga Kontrolli Rregullator</p>	<p style="text-align: center;">Article 22 Release of material from regulatory control</p>	<p style="text-align: center;">Član 22 Oslobađanje od regulatorne kontrole</p>
<p>1. Deponim, riciklimi ose ripërdorimi i materialeve radioaktive që rrjedhin nga çfarëdo praktikë e autorizuar i nënshtrohet autorizimit.</p> <p>2. Materialet për depozitim, riciklim ose ripërdorim mund të lirohen nga kontrolli rregullator me kusht që përqendrimet e aktivitetit:</p> <p style="padding-left: 40px;">2.1. Për materialet e ngurta të mos tejkalojnë nivelet e çlirimit të përcaktuara në Tabelën A të Nenin 36 nënparagrafi 1.7; ose</p> <p style="padding-left: 40px;">2.2. Për përzierjet e radionuklideve artificiale, shuma e ponderuar e përqendrimit specifik të nukleideve, për radionuklide të ndryshme që gjenden në të njëjtën matricë të ndarë për vlerën përkatëse të përjashtimit duhet të jetë më e vogël se një. Nenin 36 nënparagrafi 1.7</p> <p>3. Për çlirimin e materialeve që përmbajnë</p>	<p>1. The disposal, recycling or reuse of radioactive materials arising from any authorised practice is subject to authorisation by licensing.</p> <p>2. Material for disposal, recycling or reuse may be released from regulatory control provided that the activity concentrations:</p> <p style="padding-left: 40px;">2.1. For solid material do not exceed the clearance levels set out in the Table A of Article 36 subparagraph 1.7; or</p> <p style="padding-left: 40px;">2.2. For mixtures of artificial radionuclides, the weighted sum of nuclide specific concentration, for various radionuclides contained in the same matrix, divided for the corresponding exemption value, shall be less than unity. Article 36 subparagraph 1.7.</p> <p>3. For the clearance of materials containing</p>	<p>1. Odlaganje, recikliranje i ponovna upotreba radioaktivnih materijala koji su posledica odobrenih delatnosti podležu dobijanju odobrenja.</p> <p>2. Materijali za odlaganje, recikliranje ili ponovnu upotrebu mogu se osloboditi od regulatorne kontrole pod uslovom da specifične aktivnosti:</p> <p style="padding-left: 40px;">2.1. Za čvrste materijale ne prelaze nivo oslobađanja iz Tabele A Člana 36 podparagrafa 1.7; ili</p> <p style="padding-left: 40px;">2.2. Za mešavine veštačkih radionuklida, ponderisani zbir aktivnosti ili koncentracija specifičnih za nuklide za različite radionuklide koji se nalaze u istoj matrici podeljen odgovarajućom vrednosti za izuzimanje manji je od jedan. Član 36 podparagrafa 1.7.</p> <p>3. Za oslobađanje materijala koji sadrže</p>

<p>radionuklide natyrore, ku këto rezultojnë nga praktikat e autorizuar në të cilat radionuklidet natyrore janë të përpunuara për shkak të vetive të tyre radioaktive, ndarëse ose pjellore, nivelet e çlirimit të përputhen me kriteret e dozës për çlirimin e materialeve që përmbajnë radionuklide artificiale.</p> <p>4. Sa i përket shkarkimeve të gazta dhe lëngjeve, ato mund të lirohen pa kufizime radiologjike vetëm nëse vërtetohet se lirimi bëhet në përputhje me kriteret e përgjithshme të çlirimit siç përcaktohet në Nenin 36 nënparagrafi 1.7.</p> <p>5. Nuk lejohet hollimi i qëllimshëm i materialeve radioaktive me qëllim që ato të lirohen nga kontrolli rregullator. Përzierja e materialeve që ndodh në operacionet normale ku radioaktiviteti nuk merret parasysh nuk është subjekt i këtij ndalimi. Agjencia mund të autorizojë, në rrethana të veçanta, përzierjen e materialeve radioaktive dhe jo radioaktive për qëllime të ripërdorimit ose riciklimit.</p>	<p>naturally-occurring radionuclides, where these result from authorised practices in which natural radionuclides are processed for their radioactive, fissile or fertile properties, the clearance levels shall comply with the dose criteria for clearance of materials containing artificial radionuclides.</p> <p>4. With regard to the gaseous and liquid effluents, these can be released without radiological constraints only if it is demonstrated that the release takes place in compliance with the general clearance criteria as laid down in the Article 36 subparagraph 1.7.</p> <p>5. The deliberate dilution of radioactive materials for the purpose of them being released from regulatory control is not permitted. The mixing of materials that takes place in normal operations where radioactivity is not a consideration is not subject to this prohibition. Agency may authorize, in specific circumstances, the mixing of radioactive and non-radioactive materials for the purposes of re-use or recycling.</p>	<p>prirodne radionuklide, ako nastaju iz odobrenih delatnosti u kojima se prirodni radionuklidi obrađuju zbog svojih radioaktivnih, fisilnih ili svojstava obogaćivanja, nivoi oslobađanja budu u skladu sa kriterijumima doze za oslobađanje materijala koji sadrže veštačke radionuklide</p> <p>4. Što se tiče gasovitih i tečnih efluentima, one se mogu oslobađati bez radioloških ograničenja samo ako se dokaže da se oslobađanje odvija u skladu sa opštim kriterijumima oslobađanja, kako je utvrđeno u Članu 36 podparagrafa 1.7.</p> <p>5. Nije dopušteno namerno razblaživanje radioaktivnih materijala u svrhu oslobađanja od regulatorne kontrole. Mešanje materijala koje se odvija pri uobičajenom radu u toku kojeg se radioaktivnost ne razmatra, ne podleže ovoj zabrani. Agencija može u posebnim okolnostima da odobri mešanje radioaktivnih i neradioaktivnih materijala za potrebe ponovne upotrebe ili recikliranja.</p>
---	--	---

<p align="center">Neni 23</p> <p align="center">Reagimi në terren në situatë emergjente</p>	<p align="center">Article 23</p> <p align="center">On-site emergency response</p>	<p align="center">Član 23</p> <p align="center">Odgovor na vanrednu situaciju</p>
<p>1. Ndërmarrja gjatë kryerjes së praktikës që i nënshtrohet licencimit duhet:</p> <p>1.1. Të krijojë, mirëmbajë dhe zbatojë planin e reagimit emergjent në terren,</p> <p>1.2. Të sigurojë që plani i emergjencës në vend të jetë i testuar, rishikuar dhe sipas rastit, të rishikohet në intervale të rregullta duke marrë parasysh mësimet e nxjerra nga situatat e mëparshme të ekspozimit emergjent dhe duke marrë parasysh rezultatet e pjesëmarrjes në stërvitjet emergjente.</p> <p>2. Ndërmarrja gjatë kryerjes së praktikës që i nënshtrohet regjistrimit duhet të krijojë procedura me shkrim për të minimizuar pasojat e një aksidenti me burime tërrezatimit.</p> <p>3. Ndërmarrja siguron që janë përcaktuar dispozitat për masat mbrojtëse në lidhje me:</p>	<p>1. Undertaking conducting practice subject to licensing shall:</p> <p>1.1. Establish, maintain and implement an on-site emergency response plan,</p> <p>1.2. Ensure that on-site emergency response plan is tested, reviewed and, as appropriate, revised at regular intervals, taking into account lessons learned from past emergency exposure situations and taking into account the results of the participation in emergency exercises.</p> <p>2. Undertaking conducting practice subject to registration shall establish written procedures to mitigate consequences of an accident with the radiation sources.</p> <p>3. Undertaking shall ensure that provision is made for protective measures with regard to:</p>	<p>1. Preduzeća koja sprovode delatnost koja podliježe licenciranju treba:</p> <p>1.1. uspostaviti, održati i sprovesti plan reagiranja u izvanrednom događaju na licu mesta,</p> <p>1.2. obezbediti da se plan reagiranja u izvanrednom događaju na licu mesta na terenu ispituje, razmotri i, po potrebi, revidira u redovnim intervalima, uzimajući u obzir naučene lekcije iz prošlih situacija u slučaju izvanrednog stanja i uzimajući u obzir rezultate učešća u izvanrednim vežbama.</p> <p>2. Preduzeća koja sprovode delatnost koja se podleže registraciji utvrđuje pisane procedure za ublažavanje posledica nesreće sa izvorima zračenja.</p> <p>3. Preduzeće će obezbediti odredbe zaštitnih mera u odnosu na:</p>

<p>3.1. Burimet e rrezatimit, për të zvogëluar ose ndaluar rrezatimin, duke përfshirë lirimimin e radionuklidëve;</p> <p>3.2. Mjedisin, për të reduktuar ekspozimin ndaj individëve që rezultojnë nga substancat radioaktive përmes skemave përkatëse;</p> <p>3.3. Individët, për të reduktuar ekspozimin e tyre.</p> <p>4. Ndërmarrja duhet:</p> <p>4.1. Të njoftojë menjëherë gjendjen emergjente</p> <p>4.2. Të kërkojë ndihmë të jashtme nëse është e nevojshme</p> <p style="text-align: center;">Neni 24 Monitorimi në terren i shkarkimeve radioaktive</p> <p>Ndërmarrja përgjegjëse për praktikën, për të cilën është dhënë autorizimi për shkarkim,</p>	<p>3.1. The radiation source, to reduce or stop the radiation, including the release of radionuclides;</p> <p>3.2. The environment, to reduce the exposure to individuals resulting from radioactive substances through relevant pathways;</p> <p>3.3. Individuals, to reduce their exposure.</p> <p>4. Undertaking shall:</p> <p>4.1. Immediately notify state of emergency</p> <p>4.2. Apply for external assistance if needed in accordance with the legislation in force.</p> <p style="text-align: center;">Article 24 On-site radiation monitoring of discharges</p> <p>Undertaking responsible for practices, where a discharge authorization is granted</p>	<p>3.1. izvor zračenja radi smanjenja ili prekida zračenje uključujući i ispuštanje radionuklida;</p> <p>3.2. životnu sredinu radi smanjenja izlaganja prema pojedinaca radioaktivnim supstancama kroz odgovarajuće puteve;</p> <p>3.3. pojedince radi smanjivanja njihovog izlaganja.</p> <p>4. Preduzeće će:</p> <p>4.1. Odmah izvesti vanrednu situaciju</p> <p>4.2. Ako je potrebno tražiti spoljnu pomoć.</p> <p style="text-align: center;">Član 24 Praćenje ispuštanja radioaktivnih materijala na licu mesta</p> <p>Preduzeća nadležnog za delatnosti za koje je odobreno ispuštanje da vrše odgovarajući</p>
--	---	---

të monitorojë në mënyrë të përshtatshme ose kur është e nevojshme të vlerësojë shkarkimet radioaktive në formë aerosolësh ose të lëngshme në mjedis gjatë funksionimit normal dhe të raportojë rezultatet e monitorimit tek Agjencia.

KAPITULLI III EKSPOZIMET MJEKËSORE

Neni 25 Justifikimi

1. Ekspozimi mjekësor tregon një përfitim të mjaftueshëm neto, duke balancuar përfitimet e mundshme diagnostike ose terapeutike që prodhohen duke përfshirë përfitimet direkte për shëndetin e njëindividit dhe përfitimet për shoqërinë, përkundër dëmit individual që ekspozimi mund të shkaktojë, duke marrë parasysh efikasitetin, përfitimet dhe rreziqet e teknikave alternative në dispozicion që kanë të njëjtin qëllim por të cilat kanë pak ose nuk kanë ekspozim ndaj rrezatimit jonizues.

2. Ndërmarrja siguron që parimi i përcaktuar në paragrafin 1 zbatohet dhe në

by the license, shall monitor appropriately or where appropriate evaluate the radioactive airborne or liquid discharges into the environment in normal operation and shall report the results of monitoring to the Agency.

CHAPTER III MEDICAL EXPOSURES

Article 25 Justification

1. Medical exposure shall show a sufficient net benefit, weighing the total potential diagnostic or therapeutic benefits it produces, including the direct benefits to health of an individual and the benefits to society, against the individual detriment that the exposure might cause, taking into account the efficacy, benefits and risks of available alternative techniques having the same objective but involving no or less exposure to ionising radiation.

2. Undertaking shall ensure that the principle defined in paragraph 1 is applied

nadzor ili po potrebi da proceni radioaktivne gasovite ili tečne ispuste u životnu sredinu pri normalnom radu i izveste o rezultatima Agenciju

POGLAVLJE III MEDICINSKA IZLOŽENOST

Član 25 Opravdanost

1. Medicinsko izlaganje pokazuje dovoljnu neto korist ako se suprotstave ukupne potencijalne dijagnostičke ili terapijske koristi od nje, uključujući direktne koristi za zdravlje pojedinca i korist društvu, u odnosu na oštećenje zdravlja pojedinca koju može uzrokovati izlaganje, uzimajući u obzir delotvornost, koristi i rizike dostupnih alternativnih tehnika koje imaju isti cilj, ali pri kojima nema izlaganja jonizujućem zračenju ili ga ima manje.

2. Preduzeće obezbeđuju primenu načela definisanog iz stava 1,

<p>veçanti që:</p> <p>2.1. LLojet e reja të praktikave që përfshijnë ekspozim mjekësor janë të justifikuara paraprakisht para se të miratohen në përgjithësi;</p> <p>2.2. Të gjitha ekspozimet mjekësore individuale janë të justifikuara paraprakisht duke marrë parasysh objektivat specifike të ekspozimit dhe karakteristikat e individit të përfshirë;</p> <p>2.3. Në qoftë se një lloj i praktikës që përfshin ekspozim mjekësor nuk është i justifikuar në përgjithësi, një ekspozim i veçantë individual i këtij lloji mund të justifikohet në rrethana të veçanta dhe do të vlerësohet dhe dokumentohet për çdo rast në veçanti;</p> <p>2.4. Mjeku referues dhe mjeku i përgjithshëm, siç është përcaktuar nga Agjencia, kërkojnë kur është e mundur, të marrin informacione të mëparshme diagnostikuese ose të dhënat mjekësore përkatëse të</p>	<p>and in particular that:</p> <p>2.1. New types of practices involving medical exposure are justified in advance before being generally adopted;</p> <p>2.2. All individual medical exposures are justified in advance taking into account the specific objectives of the exposure and the characteristics of the individual involved.</p> <p>2.3. If a type of practice involving medical exposure is not justified in general, a specific individual exposure of this type can be justified, where appropriate, in special circumstances, to be evaluated on a case-by-case basis and documented.</p> <p>2.4. The referrer and the practitioner, as specified by Agency, seek, where practicable, to obtain previous diagnostic information or medical records relevant to the planned exposure and consider these data to</p>	<p>a naročito:</p> <p>2.1. Da se nove vrste delatnosti koje podrazumevaju medicinsko izlaganje opravdavaju pre no što bude generalno prihvaćeno;</p> <p>2.2. Da se unapred opravdava svako pojedinačno medicinsko izlaganje, uzimajući u obzir posebne ciljeve postupka i karakteristike pojedinca.</p> <p>2.3. Ako neka tip delatnosti koja obuhvata medicinsko izlaganje nije generalno opravdana, da se, po potrebi, posebno pojedinačno izlaganje te vrste može opravdati u posebnim okolnostima koje se procenjuju zavisno od slučaja i o njima se vodi dokumentacija.</p> <p>2.4. Da lekar koji upućuje i odgovorni lekar koje odredi Agencija nastoje da dobiju prethodne dijagnostičke informacije ili medicinske evidencije bitne za planirano izlaganje i da razmatraju</p>
--	---	---

<p>ekspozimit të planifikuar dhe t'i marrin parasysh këto të dhëna për të shmangur ekspozime të panevojshme;</p> <p>2.5. Ekspozimi mjekësor për kërkime mjekësore ose biomjekësore shqyrtohen nga një komision etik, i themeluar në pajtim me procedurat e legjislacionit në fuqi dhe/ose nga Agjencia;</p> <p>2.6. Justifikimi specifik për procedurat mjekësore radiologjike që duhet të kryhen si pjesë e programit të shqyrtimit shëndetësor, kryhet nga autoriteti kompetent në bashkëpunim me shoqatat e duhura mjekësore shkencore ose me organet përkatëse</p> <p>2.7. Ekspozimi i kujdestarëve dhe ndihmësve tregon një përfitim neto të mjaftueshëm, duke marrë parasysh përfitimet direkte shëndetësore për një pacient, përfitimet e mundshme ndaj kujdestarit/ndihmësit dhe dëmet që ekspozimi mund të shkaktojë</p>	<p>avoid unnecessary exposure.</p> <p>2.5. Medical exposure for medical or biomedical research are examined by an ethics committee, set up in accordance with national procedures and/or by the Agency;</p> <p>2.6. Specific justification for medical radiological procedures to be performed as part of a health screening programme are carried out by the competent authority in conjunction with appropriate medical scientific societies or relevant bodies.</p> <p>2.7. The exposure of carers and comforters show a sufficient net benefit, taking into account the direct health benefits to a patient, the possible benefits to the carer / comforter and the detriment that the exposure might cause.</p>	<p>te podatke radi izbegavanja nepotrebnog izlaganja.</p> <p>2.5. Da medicinsko izlaganje radi medicinskog ili biomedicinskog istraživanja ispituje etički odbor osnovan u skladu s nacionalnim procedurama i/ili Agencija;</p> <p>2.6. Da se posebno opravdavaju medicinske radiološke procedure koje treba izvesti u sklopu programa zdravstvenog skrininga i koje izvodi nadležni organ s odgovarajućim medicinskim naučnim društvima ili relevantnim telima.</p> <p>2.7. Da izlaganje negovatelja i lica koja pomažu pokazuje dovoljnu neto korist, uzimajući u obzir direktne koristi za zdravlje pacijenta, moguće koristi za negovatelja/lice koje pomaže i štetu koju može uzrokovati izlaganje.</p>
---	--	--

2.8. Çdo procedurë mjekësore radiologjike për një individ asimptomatik, që duhet kryer për zbulimin e hershëm të sëmundje, është pjesë e një programi të shqyrtimit shëndetësor, ose kërkon justifikim të veçantë të dokumentuar për atë individ nga mjeku i përgjithshëm, në konsultim me mjekun referues, pas udhëzimeve nga shoqatat përkatëse mjekësore shkencore dhe autoriteti kompetent. Vëmendje e veçantë do t'i kushtohet dhënies së informatave individit që i nënshtrohet ekspozimit mjekësor, siç kërkohet nga nën paragrafi 1.4 i nenit 27.

**Neni 26
Optimizimi**

1. Ndërmarrja siguron që të gjitha dozat për shkak të ekspozimit mjekësor të bërë me qëllim radiodiagnostikimi, radiologjie intervenuese, planifikimi, udhëzimi dhe verifikimi, të jenë sa më të ulëta që mund të arrihen në mënyrë të arsyeshme në përputhje me marrjen e informacionit të kërkuar mjekësor, duke marrë parasysh faktorët ekonomikë dhe shoqërorë.

2.8. Any medical radiological procedure on an asymptomatic individual, to be performed for the early detection of disease, is part of a health screening programme, or requires specific documented justification for that individual by the practitioner, in consultation with the referrer, following guidelines from relevant medical scientific societies and the competent authority. Special attention shall be given to the provision of information to the individual subject to medical exposure. as required by subparagraph 1.4. of Article 27.

**Article 26
Optimisation**

1. Undertaking shall ensure that all doses due to medical exposure for radio diagnostic, interventional radiology, planning, guiding and verification purposes are kept as low as reasonably achievable consistent with obtaining the required medical information, taking into account economic and societal factors.

2.8. Da je svaka medicinska radiološka procedura na pojedincu bez simptoma, koji se vrši radi ranog otkrivanja bolesti, deo programa zdravstvenog skrininga ili da zahteva posebno dokumentovano opravdanost odgovornog lekara za tog pojedinca, uz savetovanje s lekarem koji upućuje, pridržavajući se smernica relevantnih medicinskih naučnih društava i nadležnog organa. Treba posvetiti posebnu pažnju pružanju informacija pojedincu podvrgnutom medicinskom izlaganju u skladu s uslovima iz tačke 1.4 člana 26.

**Član 26
Optimizacija**

1. Preduzeća staraju se da sve doze primljene zbog medicinskog izlaganja usled radiodijagnostike, interventne radiologije, planiranja, navođenje i provere budu što je moguće niže u skladu s dobijanjem tražene medicinske informacije, uzimajući u obzir ekonomske i društvene faktore.

<p>2. Për të gjitha ekspozimet mjekësore të pacientëve për qëllime radioterapeutike, ekspozimet e vëllimeve të shënuara do të planifikohen në mënyrë individuale dhe shpërndarja e tyre do të verifikohet në mënyrë të përshtatshme duke marrë parasysh se doza në vëllime dhe inde jo të shënuara, do të jetë aq e ulët sa mund të arrihet në mënyrë të arsyeshme dhe në përputhje me qëllimin e synuar radioterapeutik të ekspozimit</p> <p>3. Ndërmarrja siguron vendosjen, rishikimin e rregullt dhe përdorimin e niveleve diagnostike referente për ekzaminimet radiodiagnostike duke mbajtur parasysh nivelet e rekomanduara evropiane të niveleve diagnostike referente, nëse janë në dispozicion dhe kur është e nevojshme, për procedurat e radiologjisë intervenuese dhe disponueshmërinë e udhëzimit për këtë qëllim</p> <p>4. Ndërmarrja, për çdo projekt kërkimor mjekësor ose biomjekësor që përfshin ekspozim mjekësor siguron që:</p> <p>4.1. Personat e interesuar të marrin pjesë në mënyrë vullnetare;</p>	<p>2. For all medical exposure of patients for radiotherapeutic purposes, exposures of target volumes shall be individually planned and their delivery appropriately verified taking into account that doses to non-target volumes and tissues shall be as low as reasonably achievable and consistent with the intended radiotherapeutic purpose of the exposure.</p> <p>3. Undertaking shall ensure the establishment, regular review and use of diagnostic reference levels for radio diagnostic examinations, having regard to the recommended European diagnostic reference levels where available, and where appropriate, for interventional radiology procedures, and the availability of guidance for this purpose.</p> <p>4. Undertaking shall ensure that for each medical or biomedical research project involving medical exposure:</p> <p>4.1. The individuals concerned participate voluntarily;</p>	<p>2. Za svako medicinsko izlaganje pacijenata u radioterapijske svrhe, izlaganja ciljnih volumena pojedinačno se planiraju, a njihovo izvršavanje na odgovarajući način proverava uzimajući u obzir da doze usmerene na volumene i tkiva koji nisu ciljni budu što je niže moguće i u skladu s nameravanom radioterapijskom svrhom izlaganja.</p> <p>3. Preduzeće obezbeđuje uspostavljanje, redovnu proveru i upotrebu dijagnostičkih referentnih nivoa za radiodijagnostička ispitivanja, imajući u vidu preporučene evropske dijagnostičke referentne nivoe ako postoje, a prema potrebi u tu svrhu i dostupnost uputstava za interventne radiološke procedure.</p> <p>4. Preduzeće obezbeđuje da za svaki medicinski ili biomedicinski istraživački projekat s medicinskim izlaganjem:</p> <p>4.1. Pojedinci dobrovoljno učestvuju;</p>
---	--	--

<p>4.2. Këta individë të jenë të informuar në lidhje me rreziqet e ekspozimit;</p> <p>4.3. Të vendoset kufizim i dozës për individët për të cilët nuk pritet përfitim i drejtpërdrejtë mjekësor nga ekspozimi;</p> <p>4.4. Në rastin e pacientëve të cilët në mënyrë vullnetare pranojnë t'i nënshtrohen një praktike mjekësore eksperimentale dhe të cilët priten të marrin një përfitim diagnostik ose terapeutik nga kjo praktikë, mbahen parasysh nivelet e dozave përkatëse në baza individuale nga mjeku referues dhe/ose mjeku i përgjithshëm përpara kryerjes së ekspozimit</p> <p>5. Ndërmarrja siguron që optimizimi përfshin përzgjedhjen e pajisjeve, prodhimin e vazhdueshëm të informatave adekuate diagnostikuese ose rezultateve terapeutike, aspektet praktike të procedurave radiologjike mjekësore, sigurimin e cilësisë, përcaktimin dhe</p>	<p>4.2. These individuals are informed about the risks of exposure;</p> <p>4.3. A dose constraint is established for individuals for whom no direct medical benefit is expected from exposure;</p> <p>4.4. In the case of patients who voluntarily accept to undergo an experimental medical practice and who are expected to receive a diagnostic or therapeutic benefit from this practice, the dose levels concerned shall be considered on an individual basis by the practitioner and/or referrer prior to the exposure taking place.</p> <p>5. Undertaking shall ensure that the optimisation includes the selection of equipment, the consistent production of adequate diagnostic information or therapeutic outcomes, the practical aspects of medical radiological procedures, quality assurance, and the assessment and</p>	<p>4.2. Ti pojedinci budu informisani o rizicima izlaganja;</p> <p>4.3. Budu utvrđeno ograničenje doze za pojedince za koje se ne očekuje direktna medicinska korist od izlaganja;</p> <p>4.4. U slučaju pacijenata koji dobrovoljno prihvataju eksperimentalnu medicinsku praksu i za koje se očekuje da će imati dijagnostičke ili terapijske koristi od te delatnosti, odgovorni lekar i/ili lekar koji upućuje pojedinačno razmatraju nivo doza pre izlaganja dotičnog pojedinca.</p> <p>5. Preduzeća straraju se o tome da optimizacija obuhvata odabir opreme, konzistentnu obezbeđivanje odgovarajućih dijagnostičkih informacija ili terapijskih ishoda, praktične oblike medicinskih radioloških procedura, osiguranje kvaliteta i procenu i evaluaciju doza pacijenata ili</p>
--	--	--

<p>vlerësimin e dozave të pacientëve ose verifikimin e aktiviteteve të aplikuara duke marrë parasysh faktorët ekonomikë dhe shoqërorë.</p> <p>6. Ndërmarrja siguron që:</p> <p>6.1. Kur është e nevojshme, vendosen kufizimet e dozës për ekspozimin e kujdestarëve dhe ndihmësve;</p> <p>6.2. Janë të vendosura udhëzimet e përshtatshme për ekspozimin e kujdestarëve dhe ndihmësve.</p> <p>7. Ndërmarrja siguron që në rastin e pacientit që është duke ju nënshtruar trajtimit ose diagnostikimit me radionuklid mjeku i përgjithshëm ose ndërmarrja, i ofron pacientit apo përfaqësuesit të tij informacion mbi rreziqet e rrezatimit jonizues dhe udhëzimet përkatëse me synim kufizimin e dozave ndaj personave që janë në kontakt me pacientin në vlera sa më të ulëta. Për procedurat terapeutike këto udhëzime janë në formën e instruksioneve të shkruara. Këto udhëzime do t'i jepen pacientit përpara largimit të tij nga spitali, klinika ose institucion i ngjashëm.</p>	<p>evaluation of patient doses or the verification of administered activities, taking into account economic and societal factors.</p> <p>6. Undertaking shall ensure that:</p> <p>6.1. Dose constraints are established for the exposure of carers and comforters, where appropriate;</p> <p>6.2. Appropriate guidance is established for the exposure of carers and comforters.</p> <p>7. Undertaking shall ensure that in the case of a patient undergoing treatment or diagnosis with radionuclides, the practitioner or the undertaking, provides the patient or their representative with information on the risks of ionising radiation and appropriate instructions with a view to restricting doses to persons in contact with the patient as far as reasonably achievable. For therapeutic procedures these shall be written instructions. These instructions shall be handed out before leaving the hospital or clinic or a similar institution.</p>	<p>proveru aplikovanih aktivnosti, uzimajući u obzir ekonomske i društvene faktore</p> <p>6. Preduzeća staraju se o tome:</p> <p>6.1. Da se prema potrebi utvrđuju ograničenja doze za izlaganje negovatelja i lica koja pomažu;</p> <p>6.2. da se utvrde smernice za izlaganje negovatelja i lica koja pomažu.</p> <p>7. Preduzeće staraju se o tome da u slučaju pacijenta koji se nalazi na terapiji ili je podvrgnut dijagnostici radionuklidima odgovorni lekar ili preduzeće, kako odredi država članica, pruži pacijentu ili njegovom predstavniku informaciju o rizicima od jonizujućeg zračenja i odgovarajuća uputstva kako bi što je više moguće ograničio doze koje primaju osobe u kontaktu s pacijentom. Za terapijske postupke postoje uputstva u pisanom obliku. Te smernice daju se nakon napuštanja bolnice ili klinike ili slične ustanove.</p>
---	--	--

<p align="center">Neni 27 Përgjegjësitë</p>	<p align="center">Article 27 Responsibilities</p>	<p align="center">Član 27 Nadležnosti</p>
<p>1. Ndërmarrja siguron që:</p> <p>1.1. Çdo ekspozim mjekësor zhvillohet nën përgjegjësinë klinike të mjekut të përgjegjës;</p> <p>1.2. Në procesin e optimizimit, përfshihen mjeku i përgjithshëm, eksperti për fizikën mjekësore dhe ata që kanë të drejtë të kryejnë aspektet praktike të procedurave mjekësore radiologjike;</p> <p>1.3. Në procesin e justifikimit të ekspozimeve mjekësore individuale përfshihen, mjeku referues dhe mjeku përgjegjës;</p> <p>1.4. Kur do që të jetë e mundur dhe para ekspozimit, mjeku referues ose mjeku përgjegjës, siguron se pacienti ose përfaqësuesi i tij është i pajisur me informata adekuate në lidhje me përfitimet dhe rreziqet që lidhen me dozën e rrezatimit nga ekspozimi mjekësor. Informata të</p>	<p>1. Undertaking shall ensure that:</p> <p>1.1. Any medical exposure takes place under the clinical responsibility of a practitioner;</p> <p>1.2. The practitioner, the medical physics expert and those entitled to carry out practical aspects of medical radiological procedures are involved, in the optimisation process;</p> <p>1.3. The referrer and the practitioner are involved in the justification process of individual medical exposures;</p> <p>1.4. Wherever practicable and prior to the exposure taking place, the practitioner or the referrer, ensures that the patient or their representative is provided with adequate information relating to the benefits and risks associated with the radiation dose from the medical</p>	<p>1. Preduzeć staraju se o tome:</p> <p>1.1. Da se svako medicinska izlaganje odvija pod kliničkom odgovornošću odgovornog lekara;</p> <p>1.2. Da odgovorni lekar, stručnjak iz oblasti medicinske fizike i drugi koji imaju pravo da izvode praktične oblike medicinskih radioloških procedura, uključuju u procesu optimizacije;</p> <p>1.3. Da lekar koji upućuj.e i odgovorni lekar učestvuju u procesu opravdanosti pojedinačnih medicinskih izlaganja, kako odrede države članice;</p> <p>1.4. Da se, kad god je to moguće i pre izlaganja, odgovorni lekar ili lekar koji upućuje, kako odrede države članice, stara o tome da pacijent ili njegov predstavnik dobiju odgovarajuće informacije o koristima i rizicima od doze zračenja</p>

<p>ngjashme si dhe udhëzime përkatëse do të jepen për kujdestarët dhe ndihmësit në përputhje me nënparagrafin 5.2 të nenit 26;</p> <p>2. Sipas nevojës, aspektet praktike të procedurave mjekësore radiologjike mund të delegohen nga ndërmarrja ose mjeku përgjegjës te një ose më shumë individë që kanë të drejtë për të vepruar në këtë drejtim në një fushë të njohur specializimi.</p> <p style="text-align: center;">Neni 28 Procedurat</p> <p>1. Ndërmarrja siguronë që:</p> <p>1.1. Për çdo pajisje ekzistojnë protokolle të shkruara për çdo lloj të procedurës standarde mjekësore radiologjike për kategoritë përkatëse të pacientëve;</p> <p>1.2. Informacioni i lidhur me ekspozimin e pacientit është pjesë e raportit të procedurës mjekësore radiologjike;</p>	<p>exposure. Similar information as well as relevant guidance shall be given to carers and comforters in accordance with subparagraph 5.2. of Article 26.</p> <p>2. Practical aspects of medical radiological procedures may be delegated by the undertaking or the practitioner, as appropriate, to one or more individuals entitled to act in this respect in a recognised field of specialisation.</p> <p style="text-align: center;">Article 28 Procedures</p> <p>1. Undertaking shall ensure that:</p> <p>1.1. Written protocols for every type of standard medical radiological procedure are established for each equipment for relevant categories of patients;</p> <p>1.2. Information relating to patient exposure forms part of the report of the medical radiological procedure;</p>	<p>pri medicinskom izlaganju. Slične informacije i odgovarajuće usmeravanje se pružaju i negovateljima i licima koja pomažu u skladu s tačkom 5.2 člana 25.</p> <p>2. Preduzeće ili odgovorni lekar mogu prema potrebi preneti ovlašćenje za praktične oblike medicinskih radioloških procedura na jednog ili više pojedinaca koji imaju pravo u ovom pogledu da deluju u priznatom polju specijalizacije.</p> <p style="text-align: center;">Član 28 Procedure</p> <p>1. Preduzeća staraju se o tome:</p> <p>1.1. Da se za svaku opremu za relevantne kategorije pacijenata uspostave pismena uputstva za svaku vrstu standardne medicinske radiološke procedure za;</p> <p>1.2. Da su informacije u vezi s izlaganjem pacijenta deo izveštaja o medicinskoj radiološkoj proceduri;</p>
--	---	---

<p>1.3. Udhëzimet referuese për imazherinë mjekësore, duke marrë parasysh dozën e rrezatimit janë në dispozicion të mjekut referues;</p> <p>1.4. Në praktikat mjekësore radiologjike, një ekspert i fizikës mjekësore është i përfshirë në mënyrë të duhur, pjesëmarrja e tij është në përputhje me rrezikun e ekspozimit nga praktika, në veçanti:</p> <p>1.4.1. Në praktikat radioterapeutike, përveç praktikave të standardizuara të mjekësisë bërthamore terapeutike, do të jetë i përfshirë ngushtësisht një ekspert i fizikës mjekësore;</p> <p>1.4.2. Një ekspert i fizikës mjekësore do të përfshihet në praktikat e standardizuara terapeutike të mjekësisë bërthamore si dhe në praktikat diagnostike dhe në praktikat e radiologjisë intervenuese që përfshijnë doza të larta, siç referohet në</p>	<p>1.3. Referral guidelines for medical imaging, taking into account the radiation doses, are available to the referrers;</p> <p>1.4. In medical radiological practices, a medical physics expert is appropriately involved, the level of involvement being commensurate with the radiological risk posed by the practice. In particular:</p> <p>1.4.1. In radiotherapeutic practices other than standardised therapeutic nuclear medicine practices, a medical physics expert shall be closely involved;</p> <p>1.4.2. In standardised therapeutical nuclear medicine practices as well as in radiodiagnostic and interventional radiology practices, involving high doses as referred to in point 1.3. of Article 31, a medical physics expert shall be</p>	<p>1.3. Da su lekarima koji upućuju dostupne smernice za izveštavanje medicinsko slikanje, uzimajući u obzir doze zračenja;</p> <p>1.4. Da u medicinskim radiološkim delatnostima učestvuje stručnjak iz oblasti medicinske fizike, a da je njegovo učestvovanje srazmerno radiološkom riziku delatnosti. Naročito:</p> <p>1.4.1. Da stručnjak iz oblasti medicinske fizike učestvuje u radioterapijskim delatnostima različitim od standardiziranih terapijskih delatnosti u nuklearnoj medicini ;</p> <p>1.4.2. Da stručnjak iz oblasti medicinske fizike učestvuje u standardizovanim aktivnostima terapijske nuklearne medicine i u radio dijagnostičkim delatnostima i delatnostima u interventnoj radiologiji koje uključuju visoke doze iz člana 30 tačke</p>
--	---	--

<p>nën paragrafin 1.3. të nenit 31;</p> <p>1.4.3. Për praktika të tjera mjekësor radiologjike që nuk mbulohen nga nën paragrafët 1.4.1. dhe 1.4.2., sipas nevojës, do të përfshihet një ekspert i fizikës mjekësore, për konsultim dhe këshillim për çështjet që kanë të bëjnë me mbrojtjen nga rrezatimi në lidhje me ekspozimin mjekësor;</p> <p>1.5. Auditimet klinike kryhen në përputhje me procedurat legjislativore në fuqi;</p> <p>1.6. Shqyrtime e duhura ndërmerren sa herë që nivelet diagnostike referente tejkalohen në mënyrë të vazhdueshme dhe masa të duhura korigjuese merren pa vonesa të panevojshme.</p>	<p>involved;</p> <p>1.4.3. For other medical radiological practices not covered by points 1.4.1., and 1.4.2, a medical physics expert shall be involved, as appropriate, for consultation and advice on matters relating to radiation protection concerning medical exposure.</p> <p>1.5. Clinical audits are carried out in accordance with national procedures;</p> <p>1.6. Appropriate local reviews are undertaken whenever diagnostic reference levels are consistently exceeded and that appropriate corrective action is taken without undue delay.</p>	<p>1.3.</p> <p>1.4.3. Da stručnjak iz oblasti medicinske fizike učestvuje u drugim medicinskim radiološkim delatnostima koje nisu obuhvaćene tačkama 1.4.1 i 1.4.2 radi konsultovanja i savetovanja o pitanjima u vezi sa zaštitom od zračenja kod medicinskog izlaganja.</p> <p>1.5. Da se kliničke revizije sprovode u skladu s nacionalnim procedurama;</p> <p>1.6. Da se odgovarajuće lokalne provere preduzimaju kada god se neprekidno premašuju dijagnostički referentni nivoi i da se odgovarajuće korektivne mere sprovode bez odlaganja.</p>
---	--	--

<p style="text-align: center;">Neni 29 Trajnimi dhe njohja</p> <p>Ndërmarrja siguron që kërkesat e trajnimit dhe të njohjes, janë plotësuar për mjekët përgjegjës, ekspertët e fizikës mjekësore dhe personat siç është parashikuar në nën paragrafin 2 të nenit 27.</p>	<p style="text-align: center;">Article 29 Training and recognition</p> <p>Undertaking shall ensure that training and recognition requirements are met for the practitioner, the medical physics expert and the individuals as referred by subparagraph 2. in Article 27.</p>	<p style="text-align: center;">Član 29 Osposobljavanje i priznavanje</p> <p>Preduzeća staraju se o tome da se ispune uslovi osposobljavanja i priznavanja za pojedince, odgovorne lekare i stručnjake iz oblasti medicinske fizike i pojedince iz člana 27 stava 2.</p>
<p style="text-align: center;">Neni 30 Pajisjet</p> <p>1. Pajisjet:</p> <p>1.1. Të gjitha pajisjet mjekësore radiologjike në përdorim janë të mbajtura nën mbikëqyrje të rreptë nga Agjencia në lidhje me mbrojtjen nga rrezatimi;</p> <p>1.2. Një inventar i përditësuar i pajisjeve mjekësore radiologjike për çdo instalim mjekësor radiologjik duhet të jetë në dispozicion për Agjencinë;</p> <p>1.3. Ndërmarrja duhet të zbatojë programe të përshtatshme të sigurimit të cilësisë dhe vlerësimit të</p>	<p style="text-align: center;">Article 30 Equipment</p> <p>1. Equipment:</p> <p>1.1. All medical radiological equipment in use is kept under strict surveillance by the Agency regarding radiation protection;</p> <p>1.2. An up-to-date inventory of medical radiological equipment for each medical radiological installation shall be available to the Agency;</p> <p>1.3. Appropriate quality assurance programmes and assessment of dose or verification of administered</p>	<p style="text-align: center;">Član 30 Oprema</p> <p>1. Oprema:</p> <p>1.1. Sva medicinska radiološka oprema bude pod strogim nadzorom od Agencije kada je reč o zaštiti od zračenja;</p> <p>1.2. Ažurirani inventar medicinske radiološke opreme za svaki medicinsko radiološko postrojenje mora biti dostupan Agenciji;</p> <p>1.3. Preduzeća moraju da sprovedu odgovarajuće programe osiguranja kvaliteta i procene doze ili proveru</p>

<p>dozës ose verifikimit të aktivitetit të cilës i nënshtrohet pacienti; dhe</p> <p>1.4. Testimi i pranimit duhet të kryhet para përdorimit të parë të pajisjeve për qëllime klinike, dhe testimi i performancës kryhet në baza të rregullta dhe pas çdo procedure të mirëmbajtjes që mund të ndikojë në performancën.</p> <p>2. Agjencia duhet do të kontrollojë nëse ndërmarrja po përmirëson pajisjet radiologjike mjekësore joadekuate ose të dëmtuara. Agjenciaj duhet të miratojë kritere specifike për pranueshmërinë e pajisjeve për të treguar kur masat e duhura korrigjuese janë të nevojshme, duke përfshirë vendosjen e pajisjeve jashtë shërbimit.</p> <p>3. Kërkesat për përdorimin e pajisjeve radiologjike:</p> <p>3.1. Përdorimi i pajisjeve fluoroskopike pa një pajisje për të kontrolluar automatikisht fuqinë e dozës, ose pa një përforcues të</p>	<p>activity shall be implemented by the undertaking; and</p> <p>1.4. Acceptance testing shall be carried out before the first use of the equipment for clinical purposes, and performance testing is carried out thereafter on a regular basis, and after any maintenance procedure liable to affect the performance.</p> <p>2. Agency shall control if undertaking is improving inadequate or defective medical radiological equipment. Agency shall adopt specific criteria for the acceptability of equipment in order to indicate when appropriate corrective action is necessary, including taking the equipment out of service.</p> <p>3. Requirements for usage of radiological equipment:</p> <p>3.1. The use of fluoroscopy equipment without a device to automatically control the dose rate, or without an image intensifier or</p>	<p>aplikovane aktivnosti; i</p> <p>1.4. Prijemna ispitivanja budu sprovedena pre prve upotrebe opreme u kliničke svrhe i de se nakon toga vrši redovno ispitivanje funkcionisanja uređaja kao i nakon svakog postupka održavanja koji može uticati na njegovo funkcionisanje.</p> <p>2. Agencija će kontrolisati ako preduzeće poboljšava neadekvatnu ili neispravnu medicinsku radiološku opremu. Agencija donosi posebne kriterijume prihvatljivosti opreme kako bi naznačile kada je neophodna odgovarajuća korektivna mera, uključujući i stavljanje opreme van upotrebe.</p> <p>3. Zahtjevi za korišćenje radiološke opreme:</p> <p>3.1. Korišćenje fluoroskopske opreme bez uređaja za automatsku kontrolu jačine doze ili bez pojačivača slike ili ekvivalentnog</p>
---	--	---

<p>imazhit ose pajisje ekuivalente është i ndaluar.</p> <p>3.2. Pajisjet e përdorura për radioterapi me tufë të jashtme me energji minimale 1 MeV kanë një pajisje për të verifikuar parametrat kryesorë të trajtimit. Pajisjet e instaluar para anëtarësimit në BE mund të përjashtohen nga kjo kërkesë.</p> <p>3.3. Çdo pajisje e përdorur për radiologjinë intervenuese ka një pajisje apo një funksion që informon mjekun e përgjithshëm dhe ata që kryejnë aspekte praktike të procedurave mjekësore për sasinë e rrezatimit të prodhuar nga pajisjet gjatë procedurës. Pajisjet e instaluar para anëtarësimit në BE mund të përjashtohen nga kjo kërkesë.</p> <p>3.4. Çdo pajisje e përdorur për radiologji intervenuese dhe tomografi të kompjuterizuar dhe çdo pajisje e re që përdoret për planifikimin, udhëzimin dhe qëllime</p>	<p>equivalent device, is prohibited.</p> <p>3.2. Equipment used for external beam radiotherapy with a nominal beam energy exceeding 1 MeV has a device to verify key treatment parameters. Equipment installed prior accession to EU may be exempted from this requirement.</p> <p>3.3. Any equipment used for interventional radiology has a device or a feature informing the practitioner and those carrying out practical aspects of the medical procedures of quantity of radiation produced by the equipment during the procedure. Equipment installed prior accession to EU may be exempted from this requirement.</p> <p>3.4. Any equipment used for interventional radiology and computed tomography and any new equipment used for planning, guiding and verification purposes</p>	<p>uređaja bude zabranjeno;</p> <p>3.2. Oprema koja se koristi za terapija spoljašnjim snopovima s nominalnom energijom zraka većom od 1 MeV ima uređaj za proveru ključnih parametara tretmana; Oprema instalirana pre pristupanja u EU može se izuzeti od ovog uslova.</p> <p>3.3. Svaka oprema koja se koristi za interventnu radiologiju ima uređaj ili sklop koji informiše odgovornog leakara i one koji izvode praktične oblike medicinskih procedura o količini zračenja koje oprema proizvode tokom procedure; Oprema instalirana pre pristupanja u EU može se izuzeti od ovog uslova..</p> <p>3.4. Svaka oprema koja se koristi za interventnu radiologiju i kompjuterizovanu tomografiju i svaka nova oprema koja se koristi za planiranje, navođenje i proveru ima</p>
---	--	--

<p>të verifikimit, ka një pajisje apo një funksion që informon mjekun përgjegjes, në fund të procedurës, për parametrat përkatës për vlerësimin e dozës së pacientit.</p> <p>3.5. Pajisjet e përdorura për radiologjinë intervenuese dhe tomografi të kompjuterizuar kanë kapacitet për të transferuar informacionin e kërkuar në bazë të nënparagrafit 3.4. të paragrafit 3 të këtij neni në procesverbalin e ekzaminimit. Pajisjet e instaluar para anëtarësimit në BE mund të përjashtohen nga kjo kërkesë.</p> <p>3.6. Pa cenuar nën paragrafet 3.3., 3.4. dhe 3.5. të paragrafit 3 të këtij neni, pajisja e re mjekësore radiodiagnostikuese që prodhon rrezatim jonizues ka një pajisje, ose një mënyrë ekuivalente që informon mjekun përgjegjës për parametrat përkatës për vlerësimin e dozës së pacientit. Kur është e nevojshme, pajisjet do të kenë aftësinë për të transferuar këtë informacion në procesverbalin e ekzaminimit.</p>	<p>has a device or a feature informing the practitioner, at the end of the procedure, of relevant parameters for assessing the patient dose.</p> <p>3.5. Equipment used for interventional radiology and computed tomography has the capacity to transfer the information required under subparagraph 3.4 of paragraph 3 of this article to the record of the examination. Equipment installed prior accession to EU may be exempted from this requirement.</p> <p>3.6. Without prejudice to subparagraphs 3.3., 3.4., and 3.5 of paragraph 3 of this article, new medical radiodiagnostic equipment producing ionising radiation has a device, or an equivalent means, informing the practitioner of relevant parameters for assessing the patient dose. Where appropriate, the equipment shall have the capacity to transfer this information to the record of the examination.</p>	<p>uređaj ili sklop koji odgovornog lekara na kraju procedure obaveštava o relevantnim parametrima za procenu doze pacijenta;</p> <p>3.5. Oprema koja se koristi za interventnu radiologiju i kompjuterizovanu tomografiju ima mogućnost prenosa traženih informacija iz člana 3. tačke g) kako bi se vodila evidencija o ispitivanju. Oprema instalirana pre pristupanja u EU može se izuzeti od ovog uslova.</p> <p>3.6. Ne dovodeći u pitanje primenu tačkaka 3.3, 3.4 i 3.5 stava 3, nova medicinska radiodijagnostička oprema koja proizvodi jonizujuće zračenje ima uređaj ili ekvivalentan način informisanja odgovornog lekara o bitnim parametrima za procenu doze pacijenta. Po potrebi, oprema može prenositi te informacije u evidenciju ispitivanja.</p>
---	---	---

<p align="center">Neni 31 Praktikat e veçanta</p>	<p align="center">Article 31 Special practices</p>	<p align="center">Član 31 Posebne delatnosti</p>
<p>1. Në ekspozimet mjekësore duhet të përdoren pajisje mjekësore radiologjike, teknika praktike dhe pajisje ndihmëse të duhura</p> <p>1.1. Për fëmijtë</p> <p>1.2. Si pjesë e programit të shqyrtimit shëndetësor;</p> <p>1.3. Që përfshin doza të larta të ekspozimit të pacientëve, që mund të jetë rasti në radiologjinë intervenuese, mjekësinë bërthamore, tomografinë e kompjuterizuar ose radioterapinë. Vëmendje e veçantë do t'i kushtohet programeve të sigurimit të cilësisë dhe vlerësimit të dozës ose verifikimit të aktivitetit të administruar në këto praktika.</p> <p>2. Ndërmarrja siguron që mjekët përgjegjës dhe ata individë të përmendur në paragrafin 2 të nenit 27, të cilët kryejnë ekspozimet të referuara në paragrafin 1 të marrin trajnimin e duhur për këto praktika mjekësore</p>	<p>1. Appropriate medical radiological equipment, practical techniques and ancillary equipment shall be used in medical exposure:</p> <p>1.1. Of children;</p> <p>1.2. As part of a health screening programme;</p> <p>1.3. Involving high doses to the patient, which may be the case in interventional radiology, nuclear medicine, computed tomography or radiotherapy. Special attention shall be given to quality assurance programmes and the assessment of dose or verification of administered activity for these practices.</p> <p>2. Undertaking shall ensure that practitioners and those individuals referred to by paragraph 2. in Article 27, who perform the exposures referred to in paragraph 1 obtain appropriate training on</p>	<p>1. Da će odgovarajuća medicinska radiološka oprema, praktične tehnike i propratna oprema mora koristiti u medicinskom izlaganju:</p> <p>1.1. Dece;</p> <p>1.2. U sklopu programa zdravstvenog skrininga;</p> <p>1.3. Koje obuhvata visoke doze zračenja pacijenata, što može biti slučaj kod interventne radiologije, nuklearne medicine, kompjuterizovane tomografije ili radioterapije. Posebnu pažnju u ovim delatnostima treba posvetiti programima osiguranja kvaliteta i procene doze ili provere aplikovane aktivnosti.</p> <p>2. Preduzeća staraju se o tome da odgovorni lekari i pojedinci iz člana 27. stava 2. koji izvode izlaganja iz stava 1. prođu odgovarajuće osposobljavanje o medicinskim radiološkim delatnostima i</p>

<p>radiologjike siç kërkohet në nenin 35.</p> <p style="text-align: center;">Neni 32 Mbrojtja e veçantë gjatë shtatzënisë dhe gjatë gjdhënies</p> <p>1. Ndërmarrja siguron që mjeku referues ose mjeku përgjegjës, sipas rastit, të hetojë nëse individ i që është subjekt i ekspozimit mjekësor është shtatzënë ose është duke ushqyer me gji, përveç nëse ajo nuk mund të përjashtohet për arsye të dukshme ose nuk është e rëndësishme për procedura radiologjike.</p> <p>2. Nëse shtatzënia nuk mund të përjashtohet dhe në varësi të procedurës mjekësore radiologjike, veçanërisht nëse janë të përfshira rajone të barkut dhe të legenit, vëmendje e veçantë do t'i kushtohet justifikimit, veçanërisht urgjencës dhe optimizimit, duke marrë parasysh gruan shtatzënë dhe fëmijën ende të palindur.</p> <p>3. Në rastin e gruas që është duke ushqyer me gji, në mjekësi bërthamore, në varësi të procedurës mjekësore radiologjike, vëmendje e veçantë do t'i kushtohet</p>	<p>these medical radiological practices as required by Article 35.</p> <p style="text-align: center;">Article 32 Special protection during pregnancy and breastfeeding</p> <p>1. Undertaking shall ensure that the referrer or the practitioner, as appropriate, inquire, whether the individual subject to medical exposure is pregnant or breastfeeding, unless it can be ruled out for obvious reasons or is not relevant for the radiological procedure.</p> <p>2. If pregnancy cannot be ruled out and depending on the medical radiological procedure, in particular if abdominal and pelvic regions are involved, special attention shall be given to the justification, particularly the urgency, and to the optimisation, taking into account both the expectant individual and the unborn child.</p> <p>3. In the case of a breastfeeding individual, in nuclear medicine, depending on the medical radiological procedure, special attention shall be given to the justification,</p>	<p>aktivnostima iz člana 35.</p> <p style="text-align: center;">Član 32 Posebna zaštita tokom trudnoće i dojenja</p> <p>1. Preduzeća staraju se o tome da lekar koji upućuje ili odgovorni lekar prema potrebi upita da je li pojedina osoba podvrgnuta medicinskom izlaganju trudna ili doji, osim ako se to može isključiti iz očiglednih razloga ili nije bitno za radiološku proceduru, kako odrede države članice.</p> <p>2. Ako se trudnoća ne može isključiti i u zavisnosti od medicinske radiološke procedure, naročito ako obuhvata područje trbuha ili prepona, treba posvetiti posebnu pažnju opravdanosti, a naročito hitnosti te optimizaciji, uzimajući u obzir kako trudnu osobu tako i nerođeno dete.</p> <p>3. U slučaju žene koja doji, u nuklearnoj medicini, u zavisnosti od medicinske radiološke procedure, posebna pažnja se posvećuje opravdanosti, naročito hitnosti i</p>
--	--	--

<p>justifikimit, veçantërisht urgjencës dhe optimizimit duke marrë parasysh gruan dhe fëmijën.</p> <p>4. Pa çënuar nën paragrafët 1, 2 dhe paragrafin 3 të këtij neni, ndërmarrjet marrin masa për të rritur ndërgjegjësimin e individëve për të cilët zbatohet ky nen, nëpërmjet masave të tilla si njoftime publike në vendet e duhura.</p> <p style="text-align: center;">Neni 33 Ekspozimet aksidentale dhe të paqëllimshme</p> <p>1. Ndërmarrja siguron që:</p> <p style="padding-left: 40px;">1.1. Janë marrë të gjitha masat e arsyeshme për të minimizuar mundësinë dhe madhësinë e ekspozimeve aksidentale ose të paqëllimshme të individëve në ekspozimin mjekësor</p> <p style="padding-left: 40px;">1.2. Për praktikat radioterapeutike programi i sigurimit të cilësisë përfshin një studim të rrezikut nga ekspozimet aksidentale apo të paqëllimshme;</p>	<p>particularly the urgency, and to the optimisation, taking into account both the individual and the child.</p> <p>4. Without prejudice to paragraphs 1, 2 and 3, undertakings shall take measures to increase the awareness of individuals to whom this Article applies, through measures such as public notices in appropriate places.</p> <p style="text-align: center;">Article 33 Accidental and unintended exposures</p> <p>1. Undertaking shall ensure that:</p> <p style="padding-left: 40px;">1.1. All reasonable measures are taken to minimise the probability and magnitude of accidental or unintended exposures of individuals subject to medical exposure;</p> <p style="padding-left: 40px;">1.2. For radiotherapeutic practices the quality assurance programme includes a study of the risk of accidental or unintended exposures;</p>	<p>optimizaciji, uzimajući u obzir kako doilju tako i dete.</p> <p>4. Ne dovodeći u pitanje primenu stavova 1, 2. i 3, preduzeća preduzimaju mere za podizanje nivoa svesti pojedinaca na koje se primenjuje ovaj član putem mera kao što su saopštenja za javnost na odgovarajućim mestima.</p> <p style="text-align: center;">Član 33 Akcidentalna i neplanska izlaganja</p> <p>1. Preduzeća staraju se o tome:</p> <p style="padding-left: 40px;">1.1. Da se preduzmu sve razumne mere za svođenje na najmanju meru verovatnoće i obima akcidentalnih ili neplanskih izlaganja pojedinaca koji su podvrgnuti medicinskom izlaganju;</p> <p style="padding-left: 40px;">1.2. Da program osiguranja kvaliteta za radioterapijske delatnosti uključuje studiju rizika akcidentalnog ili neplanskog izlaganja;</p>
--	---	---

<p>1.3. Për të gjitha ekspozimet mjekësore, ndërmarrja zbaton një sistem të përshtatshëm për mbajtjen e të dhënave dhe analizën e ngjarjeve që përfshijnë ose potencialisht përfshijnë ekspozime aksidentale ose të paqëllimshme mjekësore, në përpjesëtim me rrezikun radiologjik që paraqitet nga praktika;</p> <p>1.4. Marrjen e masave për të informuar mjekun referues, mjekun përgjegjës dhe pacientin apo përfaqësuesit e tyre, rreth ekspozimeve të mëdha klinike të padëshiruara, ose aksidentale dhe rezultatet e analizës;</p> <p>1.5. Ndërmarrja njofton sa më shpejt që të jetë e mundur Agjencisë për ndodhjen e ngjarjeve të rëndësishme siç përcaktohet me legjislacionin në fuqi;</p> <p>1.6. Rezultatet e hetimeve dhe masat korigjuese për të shmangur ngjarje të tilla i raportohen Agjencisë në afat kohor</p>	<p>1.3. For all medical exposures, the undertaking implements an appropriate system for the record keeping and analysis of events involving or potentially involving accidental or unintended medical exposures, commensurate with the radiological risk posed by the practice;</p> <p>1.4. Arrangements are made to inform the referrer and the practitioner, and the patient, or their representative, about clinically significant unintended or accidental exposures and the results of the analysis;</p> <p>1.5. The undertaking declares as soon as possible to the Agency the occurrence of significant events as defined by the Agency;</p> <p>1.6. The results of the investigation and the corrective measures to avoid such events are reported to the Agency within the time</p>	<p>1.3. Da za sva medicinska izlaganja preduzeće sprovodi odgovarajući sistem vođenja evidencije i analize događaja s akcidentalnim ili neplanskim medicinskim izlaganjima ili koji ih mogu obuhvatati, srazmerno radiološkom riziku od te delatnosti;</p> <p>1.4. Da se uspostave mehanizmi informisanja lekara koji upućuje i odgovornog lekara kao i pacijenta, ili njihovih predstavnika o klinički znatnim neplanskim ili akcidentalnim izlaganjima i rezultatima analize;</p> <p>1.5. Da preduzeće što je pre moguće izvesti Agenciju o važnim događajima koje definiše Agencija;</p> <p>1.6. Da se o rezultatima istrage i korektivnim merama radi izbegavanja takvih događaja izveštava Agencija u vremenskom</p>
---	--	---

<p>prej gjashtë (6) muajsh.</p> <p>1.7. Janë vendosur sisteme të shpërndarjes së informacionit në kohë që lidhen me mbrojtjen nga rrezatimi gjatë ekspozimit mjekësor lidhur me njohurit e fituara nga ngjarje të rëndësishme.</p> <p style="text-align: center;">Neni 34 Vlerësimet e dozave për popullsinë</p> <p>Ndërmarrja siguron që shpërndarja e vlerësimeve individuale të dozës nga ekspozimi mjekësor për qëllime diagnostike dhe radiologjike intervenuese të përcaktohet, duke marrë parasysh kur është e nevojshme shpërndarja sipas moshës dhe gjinisë së ekspozuar.</p> <p style="text-align: center;">Neni 35 Edukimi, informimi dhe trajnimi në fushën e ekspozimit mjekësor</p> <p>1. Ndërmarrja siguron që mjekët përgjegjës dhe profesionistë tëpërfshirë në aspektet praktike të procedurave mjekësore</p>	<p>period of six (6) months.</p> <p>1.7. Mechanisms are in place for the timely dissemination of information, relevant to radiation protection in medical exposure, regarding lessons learned from significant events.</p> <p style="text-align: center;">Article 34 Estimates of population doses</p> <p>Undertaking shall ensure that the distribution of individual dose estimates from medical exposure for radio diagnostic and interventional radiology purposes is determined, taking into consideration where appropriate the distribution by age and gender of the exposed.</p> <p style="text-align: center;">Article 35 Education, information and training in the field of medical exposure</p> <p>1. The undertaking shall ensure that practitioners and the individuals involved in the practical aspects of medical radiological</p>	<p>razdoblju od šest (6) meseci;</p> <p>1.7. Da postoje mehanizmi pravovremenog širenja informacija bitni za zaštitu od zračenja u medicinskom izlaganju u pogledu stečenih znanja na osnovu važnih događaja.</p> <p style="text-align: center;">Član 34 Procene doza za stanovništvo</p> <p>Preduzeća staraju se o tome da raspodela pojedinačnih procena doza usled medicinskog izlaganja u svrhe radiodijagnostike i interventne radiologije bude utvrđena, uzimajući u obzir prema potrebi raspodelu po godinama i polu izloženih.</p> <p style="text-align: center;">Član 35 Obrazovanje, informisanje i osposobljavanje u oblasti medicinskog izlaganja</p> <p>1. Preduzeća staraju se da odgovorni lekari i pojedinci koji učestvuju u praktičnim oblicima medicinskih radioloških procedura</p>
---	---	---

<p>radiologjike të kenë arsimim adekuat, informacione dhe trajnime teorike dhe praktike me qëllim të praktikave mjekësore radiologjike si dhe kompetenca përkatëse për mbrojtjen nga rrezatimi. Për këtë qëllim ndërmarrja siguron se është krijuar kurrikuli i përshtatshëm dhe do të njohin diplomat përkatëse, çertifikatat ose kualifikimet formale.</p> <p>2. Individët që kalojnë nëpër programet përkatëse të trajnimit mund të marrin pjesë në aspektet praktike të procedurave mjekësore radiologjike siç është e poartur në Nenin 28 paragrafi 2.</p> <p>3. Ndërmarrja siguron edukimin dhe trajnimin e vazhdueshëm pas kualifikimit dhe në rastet e veçanta të përdorimit klinik të teknikave të reja trajnimi ofrohet për këto teknika dhe kërkesat përkatëse të mbrojtjes nga rrezatimi.</p> <p style="text-align: center;">Neni 36 Anekset e Rregullores</p> <p>1. Anekset që i janë bashkëngjitur kësaj Rregulloreje, janë pjesë përbërëse e tij:</p>	<p>procedures have adequate education, information and theoretical and practical training for the purpose of medical radiological practices, as well as relevant competence in radiation protection. For this purpose the undertaking shall ensure that appropriate curricula are established and shall recognise the corresponding diplomas, certificates or formal qualifications.</p> <p>2. Individuals undergoing relevant training programmes may participate in practical aspects of medical radiological procedures as set out in Article 28 paragraph 2.</p> <p>3. The undertaking shall ensure that continuing education and training after qualification is provided and, in the special case of the clinical use of new techniques, training is provided on these techniques and the relevant radiation protection requirements.</p> <p style="text-align: center;">Article 36 Annexes of regulation</p> <p>1. The Annexes attached to this Regulation are an integral part of it:</p>	<p>imaju odgovarajuće obrazovanje, informacije i teoretsku i praktičnu osposobljenost za potrebe medicinskih radijacionih delatnosti, kao i relevantne radne kvalifikacije u oblasti zaštite od zračenja. Preduzeća u tu svrhu staraju se da uspostave odgovarajuće planove i programe i priznaju odgovarajuće diplome, sertifikate ili formalne kvalifikacije.</p> <p>2. Pojedinci koji učestvuju u odgovarajućim programima osposobljavanja mogu da učestvuju u praktičnim oblicima medicinskih radioloških procedura zadatih članom 28. stavom 2.</p> <p>3. Preduzeća staraju se da pruže kontinuirano obrazovanje i osposobljavanje nakon kvalifikacije i, u posebnim slučajevima kliničke upotrebe novih tehnika, osposobljavanje o tim tehnikama i odgovarajućim uslovima zaštite od zračenja.</p> <p style="text-align: center;">Član 36 Aneksi uredbe</p> <p>1. Aneksi priloženi ovoj uredbi su sastavni dio ove uredbe:</p>
--	---	--

1.1. Aneksi I;	1.1. Annex I;	1.1.Aneks I;
1.2. Aneksi II;	1.2. Annex II;	1.2.Aneks II;
1.3. Aneksi III;	1.3. Annex III;	1.3.Aneks III;
1.4. Aneksi IV;	1.4. Annex IV;	1.4.Aneks IV;
1.5. Aneksi V;	1.5. Annex V;	1.5. Aneks V;
1.6. Aneksi VI;	1.6. Annex VI;	1.6. Aneks VI;
1.7. Aneksi VII;	1.7. Annex VII;	1.7. Aneks VII;
1.8. Aneksi VIII;	1.8. Annex VIII;	1.8. Aneks VIII;
1.9. Aneksi IX;	1.9. Annex IX;	1.9. Aneks IX;
1.10. Aneksi X;	1.10. Annex X;	1.10. Aneks X;
1.11. Aneksi XI;	1.11. Annex XI;	1.11. Aneks XI;
1.12. Aneksi XII;	1.12. Annex XII;	1.12. Aneks XII;
1.13. Aneksi XIII;	1.13. Annex XIII;	1.13. Aneks XIII;
1.14. Aneksi XIV;	1.14. Annex XIV;	1.14. Aneks XIV;

<p>1.15. Aneksi XV; 1.16. Aneksi XVI; 1.17. Aneksi XVII; 1.18. Aneksi XVIII; 1.19. Aneksi XIX;</p> <p style="text-align: center;">Neni 37 Hyrja në fuqi</p> <p>Kjo Rregullore hyn në fuqi shtatë (7) ditë pas nënshkrimit nga ana e Kryeministrit.</p> <p style="text-align: right;">Ramush Haradinaj</p> <hr style="width: 20%; margin-left: auto; margin-right: auto;"/> <p style="text-align: center;">Kryeministër i Republikës së Kosovës</p> <p style="text-align: right;">23. tetor. 2018</p>	<p>1.15. Annex XV; 1.16. Annex XVI; 1.17. Annex XVII; 1.18. Annex XVIII; 1.19. Annex XIX;</p> <p style="text-align: center;">Article 37 Entry to force</p> <p>This regulation shall enter into force seven (7) days after signed by Prime minister.</p> <p style="text-align: right;">Ramush Haradinaj</p> <hr style="width: 20%; margin-left: auto; margin-right: auto;"/> <p style="text-align: center;">Prime Minister of the Republic of Kosovo</p> <p style="text-align: right;">23. October. 2018</p>	<p>1.15. Aneks XV; 1.16. Aneks XVI; 1.17. Aneks XVII; 1.18. Aneks XVIII; 1.19. Aneks XIX;</p> <p style="text-align: center;">Član 37 Stupanje na snagu</p> <p>Ova uredba stupa na snagu sedam (7) dana nakon podpisivanja od Pemiera.</p> <p style="text-align: right;">Ramush Haradinaj</p> <hr style="width: 20%; margin-left: auto; margin-right: auto;"/> <p style="text-align: center;">Premijer Republike Kosova</p> <p style="text-align: right;">23.oktobar. 2018</p>
--	---	---